

ΤΟ ΕΑΡ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

Έπιλογή από γνωστά και άγνωστα Γεροντικά
σε λογοτεχνική απόδοση

1. Εκκλησιαστικοί Ύμνοι εις τήν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Ἀθ. 1961. * 2. Γεροντικόν (Ἀποφθέγματα ἀγ. Γερόντων). β' ἔκδ.. Ἀθ. 1970. * 3. Ν. Μαρτυρολόγιον ἀγ. Νικοδήμου. Ἀθ. 1961. * 4. Ὁρθοδοξία ἀγωνιζομένη (Μάρκος Εὐγενικός). β' ἔκδ.. Ἀθ. 1973. * 5. Ἐρως Ὁρθοδοξίας. δ' ἔκδ.. Ἀθ. 1987. * 6. Ἡ οὐσία τῆς πνευμ. ζωῆς. Ἀθ. 1964. * 7. Μυστικόν ἔαρ. Ἀθ. 1964. * 8. Ἡ προσευχή στή νεοελ. ποίηση. Ἀθ. 1964. * 9. Ἀγωνία καί Κατάνοξη. β' ἔκδ.. Ἀθ. 1976. * 10. Ἡ Θύελλα καί ὁ Γνόφος. Ἀθ. 1966. * 11. Gabriel I' Hymnographie. Kontakia et Canons. Paris (ronéo). 1970. Paris-Athènes 1978-9. * 12. Λευκοπηγή. Ἀθ. 1971 (β' ἔκδ. 1994). * 13. Ἡ δρόσος τοῦ Πνεύματος. β' ἔκδ.. 1986. * 14. Ἄγνωστα ἔργα τοῦ Βλάσταρη. Ἀθ. 1972. * 15. Ἐγκλειστος Βίος. Ἀθ. 1973. * 16. Ὁσμή εὐωδίας πνευματικῆς. Ἀθ. 1974. * 17. Ἡ Παναγία εις τήν λειτουργ. ποίησιν τῶν Χριστογεννῶν. Ἀθ. 1974. * 18. Συμβολή στή Βυζαντινὴ Ὑμνογραφία. Θεσσαλονίκη 1974. * 19. Αἰχμαλωσία ὕψους. Ἀθ. 1975. * 20. Ὁ γλυκασμός τῶν Ἀγγέλων. β' ἔκδ.. Ἀθ. 1983. * 21. Ἐνας ποιητής τῆς Ἑλληνορθοδόξου Παραδόσεως. Ἀθ. 1986. * 22. Ἀλέξ. Μωραϊτίδης (ποιητής-μοναχός-ὑμνογράφος). Ἀθ. 1976. * 23. Ὁ Ματθ. Βλάσταρης καί τό ὕμνογρ. ἔργον του. Θεσσαλον. 1978. * 24. Ὁ Ἄλ. Παπαδιαμάντης (λογοτέχνης-λειτουργός). Ἀθ. 1978. * 25. Θουσία αἰδέσεως. Ἀθ. 1978. * 26. Ὑμναγιολογικά εις ὄσ. Ἱερόθεον τόν Ἰβηρίτην. Ἀθ. 1978. * 27. Ρωμανός ὁ Μελωδός καί ἀγ. Παντελεήμων. Ἀθ. 1979. * 28. Μέ λογισμό καί μ' ὄνειρο. Ἀθ. 1979. * 29. Σώφρων μεμνῶς. Ἀθ. 1979. * 30. Ὁ οὐρανός ἔνδον. Ἀθ. 1979 (Κρατικό Βραβεῖο Ποιήσεως). * 31. Τά περιστέρια τῆς Κιβωτοῦ. Ἀθ. 1980. * 32. Ἄπαντα τά ὑμνογραφικά Ματθ. Βλάσταρη. Ἀθ. 1980 (Βραβεῖον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν). * 33. Ἄγνωστοι Ἅγιοι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀθ. 1980. * 34. Παπαδιαμάντεια. Ἀθ. 1981. * 35. Λειτουργικῶν κενῶν συμπλήρωσις. Ἀθ. 1981. * 36. Ὁ φτωχός ἅγιος. Ἀθ. 1982. * 37. Ἄγ. Ἀνθιμος ὁ Συμωνοπετρίτης. Ἀθ. 1982. * 38. Ἄλγος νηπίων. Ἀθ. 1983. * 39. Πικρὸ Ψαλτήρι. Ἀθ. 1983. * 40. Ὑμναγιολογικά προλεγόμενα εις τόν Ἄγ. Ἰωσήφ τόν Μνήστορα. Ἀθ. 1984. * 41. Τά δογματικά θεοτοκία τοῦ ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. τεύχ. Α'. Ἀθ. 1984. * 42. Κοσμάς ὁ Αἰτωλός. β' ἔκδ.. Ἀθ. 1990. * 43. Οὐράνιο δένδρο. Ἀθ. 1985 (Βραβεῖο Λαίμου). * 44. Τό ἔαρ τῆς Ἐρήμου. γ' ἔκδ.. Ἀθ. 1989. * 45. Saint Nicolas dans l' hymnographie byzantine. Athènes 1986. * 46. Ἀγιολογικὴ ἀνάγνωση τοῦ ἀγ. Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ. Ἀθ. 1986. * 47. Αἷμα καί πνεῦμα. Ἀθ. 1987. * 48. Ἐρωδῖός φιλαμαρτήμων. Ἀθ. 1988 (Βραβεῖο Οὐράνη Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν). * 49. Ὑμναγιολόγοι προαλήσαντες. Ἀθ. 1988. * 50. Ὁσιομαρτύρων ἐγκαλλώπισμα. Ἀθ. 1988. * 51. Ὁ Μέγας Κανὼν (μικρὴ Εἰσαγωγή). Ἀθ. 1988. * 52. Μέλι τό ἐκ πέτρας. Ἀθ. 1989. * 53. Ἀνεβαίνοντας τόν Ἀλιάκμονα. Ἀθ. 1989. * 54. Ὁ Μ. Βλάσταρης καί οἱ Πατέρες τῶν 7 Οἰκουμ. Συνόδων. Γενεύη 1989. * 55. Ὑμνηπῶλος ἐράσμιος. Ἀθ. 1989. * 56. Νέον Μητερικόν. Ἀθ. 1990 (β' ἔκδ. 1992). * 57. Ὁ ἀναχωρ. μοναχισμός κατὰ τόν 18' αἰ.. Ἀθ. 1990. * 58. Φ. Κόντογλου-25 χρόνια ἀπὸ τήν κοίμησίν του. Ἀθ. 1990. * 59. Τεχνῶν τοῦ λόγου διάκονος. Κοζάνη 1991. * 60. Ὁ Δίκαιος Λάζαρος στή Βυζ. Ὑμνογραφία. Ἀθ. 1991. * 61. Κόντογλου (Εἰσαγωγή στή λογοτεχνία του - Ἀνθολόγιο). Ἀθ. 1991. * 62. Παπαδιαμάντης (μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων). Ἀθ. 1991. * 63. Οἱ Μυστικοί-Νηπτικοί Πατέρες καί ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Ἀθ. 1992. * 64. Ὁ ἅγ. Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης. Ἀθ. 1993. * 65. Τό γεράκι τοῦ προφήτη. Ἀθ. 1993. * 66. Ἡ κλίμαξ ἡ μυστικὴ. Ἀθ. 1993. * 67. Ὁ μέγας ἅγιος τῆς Ρωσίας. Ἀθ. 1994. * 68. Ὁ Μοναχισμός, οἱ Νεομάρτυρες καί ἡ Παράδοση. Ἀθ. 1994. * 69. Ἡ ἐσωτέρα ἔρημος. Ἀθ. 1995. * 70. Γυναῖκες τῆς Ἐρήμου. Ἀθ. 1995. * 71. Ἅγιοι, οἱ Φίλοι τοῦ Θεοῦ. Ἀθ. 1995. * 72. Ἰσλάμ καί Νεομάρτυρες. Ἀθ. 1995. * 73. Ὁ διάλογος μετ' τῆ Δύση. Ἀθ. 1995. * 74. Ἐν ἀσκήσει καί μαρτυρίῳ. Ἀθ. 1996.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΚΡΙΤΑΣ»

ΕΣΥ ΤΩ ΕΡΗΜΩ

Υπερσπ 101-2 }
110-111 } 25 Map. (X)
Ευφρο 110 CD }

- 1/10

Περδικια (υπερσπ) 22P
Υπερσπ 28-30 / 521M.
Ψυχολογικα 114 CD
Υπερσπ 37-8

Υπερσπ, 24020 22C (X)

Υπερσπ 55B (X)

Τα 7 υπερσπ 56-58 (X)

Π.Β. Πάσχου, ΤΟ ΕΑΡ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

Ἐπιμέλεια ἔξωφύλλου: Ἀλεξάνδρα Σταμάτη-Γιαρμενίτη

Βυζαντινές εἰκόνες-σχέδια τοῦ βιβλίου:

Πρεσβυτ. Χριστόδουλος Φεργαδιώτης

Φωτοστοιχειοθεσία: "ΠΟΡΕΙΑ", Μαυρομιχάλη 57, τηλ.: 3631 622

Ἐκτύπωση-Βιβλιοδεσία: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Δ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

Μιχαήλ Βόδα 150, 104 46 Ἀθήνα, τηλ.: 8627 275

Ἔκδοση πρώτη: Ἀπρίλιος 1986

Πρώτη ἀνατύπωση: Ἰούνιος 1987

Δεύτερη ἀνατύπωση: Σεπτέμβριος 1989

Τρίτη ἀνατύπωση: Φεβρουάριος 1992

Τέταρτη ἀνατύπωση: Μάιος 1996

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΚΡΙΤΑΣ", Ἐφέσου 24, 171 21 Νέα Σμύρνη
τηλ.: 9334 554 & 9334 685, fax: 9311 436

© Π.Β. Πάσχος, Διδότου 15, 106 80 Ἀθήνα

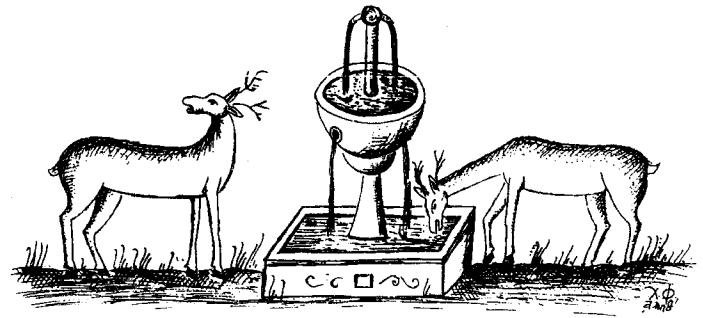
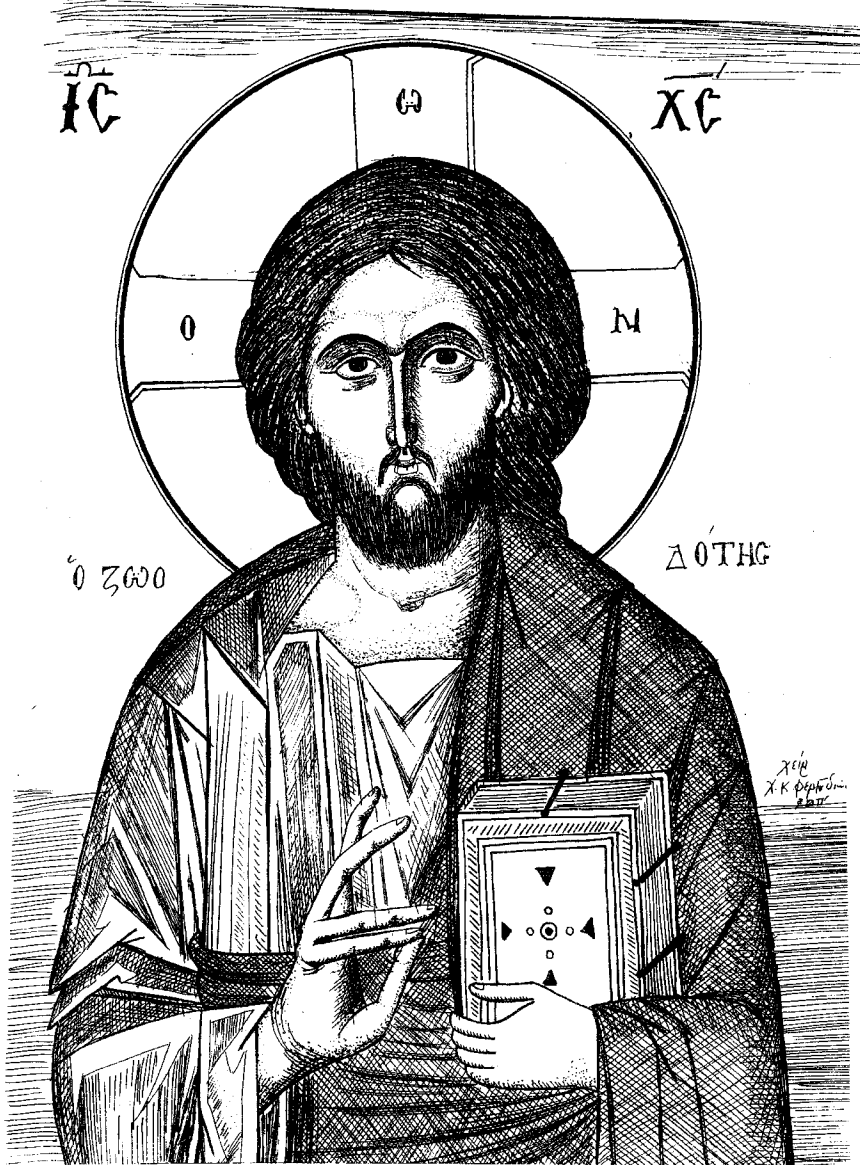
E 5 96 0M21 46

ISBN 960-7006-23-2

*Στὸν ἀγαπημένο μου Πατέρα,
ποῦ ἀγαπᾷ μὲ πάθος
τὶς πραγματικὰ ἡρωϊκὲς ἱστορίες*

π.β.π.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Λέγεται συχνά και σωστά πιστεύεται, πώς τ' ἀφηγή-
 ματα και τ' ἀποφθέγματα, πού περιέχουν, με ἀπλό-
 τητα και ἀφελότητα, μα και με φοβερή πυκνότητα,
 τὶς πνευματικὲς ἐμπειρίες τῶν πρώτων Μοναχῶν και Γε-
 ρόντων τῆς Αἰγύπτου, εἶναι πραγματικὰ ἀριστουργήματα
 και ἀκριβὲς διαμαντόπετρες τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Λο-
 γοτεχνίας. Ὅμως, αὐτὲς ὅλες οἱ διαμαντόπετρες, πού
 βρῖσκονται σὲ παντάλαια «Γερωντικά», στοὺς «Παραδεί-
 σους» και σ' ἄλλα χειρόγραφα και βιβλία τῆς πατερικῆς
 μας παραδόσεως, παραμένουν, στὸ μεγαλύτερο μέρος
 τους, ἕνας θησαυρὸς ἄγνωστος ἢ, ἐπιεικέστερα, δυσπρό-
 σιτος γιὰ τὸ σύγχρονο κόσμο. Εἶναι ἀλήθεια, ἐπίσης, πώς,
 οἱ σπάνιες αὐτὲς ἀριστουργηματικὲς σελίδες, χρειάζονται
 τὸν εἰδικὸ χῶρο και τρόπο προσεγγίσεως κ' ἐκδόσεως,
 γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ μποῦν με τὸ σωτήριο και βαθύτατα
 ποιητικὸ μῆνυμά τους στὸ νοῦ και στὴν καρδιά τοῦ ἀνα-
 γνώστη, κ' ἔτσι νὰ τὸν θρέψουν με στερεὰ πνευματικὴ

τροφή, και να του δείξουν ἴσως —ὅπως οἱ Γέροντες στα κείμενα— και τὸ δικό του δρόμο για τὴ σωτηρία, τὸν παράδεισο. Μεγάλοι Πατέρες και Συγγραφεῖς τῆς Ἐκκλησίας μας παλιότερα και ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς νεώτερους Μοναχοὺς, θεολόγους, φιλολόγους ἢ ποιητές, ἔχουν σκύψει, ὁ καθένας μὲ τὸν τρόπο του και μὲ τὴν πείρα του, πάνω σ' αὐτὸ τὸ θησαυρὸ, ποὺ κρύβουν τ' Ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων ἐκείνων ἀναχωρητῶν Γερόντων. Ὡστόσο, πρέπει νὰ τὸ σημειώσουμε και νὰ τὸ ὑπογραμμίσουμε πῶς, για νὰ φτάσει ὅπως πρέπει ὡς ἐμᾶς αὐτὸς ὁ πλούτος, ἀκόμη ὑπολείπονται πολλὰ νὰ γίνουν: στὴν παλαιογραφικὴ ἔρευνα τῶν Ἀποφθεγμάτων, στὴ φιλολογικὴ τους ἀποκατάσταση, τὴ θεολογικὴ τους ἀνάλυση, τὴν ἀγιολογικὴ τους τοποθέτηση, τὴν ἐρμηνευτικὴ και μεταφραστικὴ τους προσέγγιση κλπ. Μιὰ μικρὴ και ἐλάχιστη συμβολὴ σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια και αὐτὸν τὸν ἀγῶνα προσεγγίσεως τοῦ ὡραίου και ἁγίου κόσμου τῶν ἀσκητῶν τῆς Ἐρήμου φιλοδοξεῖ νὰ εἶναι και τοῦτο τὸ βιβλίον, ποὺ τ' ὀνομάσαμε Ἐαρ τῆς Ἐρήμου.

Αὐτὸς ποὺ ὑπογράφει τὶς γραμμὲς αὐτές, εἶχε και πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια —ὕστερ' ἀπὸ ἓνα μακρὸ ταξίδι του στοῦ Ἁγίου Ὄρος,— ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν ἔκδοση γνωστῶν κειμένων τοῦ «Γεροντικοῦ», συνοδεύοντάς τα, τὸ κατὰ δύναμη, μὲ γλωσσάριο, σχόλια, εὑρετήριο θεμάτων κλπ. κ' ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια, χαίρεται πραγματικὰ σήμερα, διαπιστώνοντας πῶς ἔχει μεγαλώσει αἰσθητὰ ὁ ἀριθμὸς τῶν σχετικῶν βιβλίων, ποὺ δίνουν ἀσκητικὰ κείμενα ἢ Ἀποφθέγματα Γερόντων, εἴτε στοῦ πρωτότυπο μὲ σχόλια εἴτε και σὲ μετάφραση, ἢ ἀκόμη και σὲ συνθετικὲς μελέτες ποὺ παρουσιάζουν ἐπὶ μέρους θέματά τους. Κ' εἶναι, θαρρῶ, και ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ, πολὺ ἐλπιδοφόρο τὸ φαινόμενο τῆς ἐπιτυχίας και

τῆς μεγάλης κυκλοφορίας αὐτῶν τῶν βιβλίων, ποὺ δείχνει πῶς οἱ σύγχρονοι χριστιανοὶ μας ἀρχίζουν νὰ ἀνακαλύπτουν, ἢ ἔστω νὰ ὑποψιάζονται, τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς ἀστείρευτης και γνήσιας πηγῆς μέσα στὴν ὀρθόδοξη παράδοση και νὰ μὴν ἀρκοῦνται πιά σὲ ὅ,τι, ἀχυρῶδες συνήθως, μᾶς στέλνει τὸ ξένο ταχυδρομεῖο. Στὴν περίπτωση τῶν Ἀποφθεγμάτων, εἶναι δίκαιο νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ ἐπιτυχία και ἡ πλατειὰ τους διάδοση ὀφείλονται πρωτίστως στὴν βαθύτατη πνευματικὴ, ὅσο και ἀπλή κι ἀπέριττη μορφή αὐτῶν τῶν ἀφηγημάτων ἢ ἐπιγραμματικῶν ἀφορισμῶν, ποὺ, χωρὶς δυσκολονόητες σοφίες και σχολαστικὲς ἀναλύσεις, παρά μονάχα μὲ τὴν ἀφελὴ και ἄτεχνη ἐνίστε, μὰ τόσο δροσερὴ και ζωντανὴ τους ἔκφραση, ἔχουν θρέψει πνευματικὰ και ὀδηγήσει στοῦ δρόμο τῆς ἀρετῆς πολλές γενεὲς μοναχῶν ἢ ἄλλων ἐκλεκτῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Αὐτὰ τὰ Ἀποφθέγματα Πατέρων ἢ Γερόντων, ὅπως συχνὰ λέγονται, λόγῳ τῆς πολυχρησίας τους ἄλλοτε στα μοναστήρια, μᾶς διασώθηκαν σὲ χιλιάδες χειρόγραφα και σὲ ποικίλες μορφές, και διακρίνονται σὲ τρεῖς κυρίως κατηγορίες-συλλογές: α) τὴν ἀλφαβητικὴ, β) τὴν ἀνώνυμη και γ) τὴν συστηματικὴ συλλογὴ, δηλ. κατὰ θέματα. Οἱ δυὸ πρῶτες εἶναι, λίγο-πολύ, γνωστὲς και ἐκδεδομένες. Ἡ τρίτη, ποὺ εἶναι και ἡ μεγαλύτερη, παραμένει ἀκόμη ἀνέκδοτη. Σ' ἓνα δίτομο ἔργο, ποὺ ἀπὸ καιρὸ ἐτοιμάζουμε για τ' Ἀποφθέγματα και θὰ ἐκδοθεῖ, ἂν θέλει ὁ Θεός, σύντομα, θὰ βρεῖ ὁ ἀναγνώστης ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἐπισημονικὴ ἐξέταση αὐτῶν τῶν κειμένων (Α' τόμος), καθὼς και πλήρη ἔκδοση τῆς συστηματικῆς συλλογῆς τους (Β' τόμος). Γι' αὐτὸ τὸ λόγο και δὲν κρίνουμε σκόπιμο νὰ φορτώσουμε τὸ βιβλίον τοῦτο μὲ φιλολογικὰ ἢ θεολογικὰ προλεγόμενα και ν' ἀπασχολήσουμε περισσότερο

τὸν ἀναγνώστη ἐδῶ μὲ τέτοιου εἴδους λεπτομέρειες. Ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἔπρεπε ὡστόσο νὰ σημειωθεῖ ἐδῶ εἶναι, ὅτι, στὸ μικρὸ τοῦτο βιβλίον, ποῦ παλαιογραφικὰ καὶ φιλολογικὰ βασίζεται κυρίως σὲ τρεῖς ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους καὶ πληρέστερους κώδικες τῶν Ἀποφθεγμάτων (Πρωτάτου, Σινᾶ καὶ Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν), περιέχονται δειγματοληπτικὰ σχεδὸν μερικὰ μόνον ἀποσπάσματα τῶν Ἀποφθεγμάτων τῆς συστηματικῆς συλλογῆς, ἡ ὁποία καὶ ἀποτελεῖ πράγματι μιὰ νέα νοητὴ κλίμακα — μὲ εἰκοσιένα σκαλοπάτια — γιὰ τὴν τελειότητα. Τ' ἀποσπάσματα αὐτὰ εἶναι δοσμένα σὲ μιὰ σύγχρονη καὶ ἀπλὴ λογοτεχνικὴ γλῶσσα, χωρὶς ἐκζήτηση καὶ ἀκρότητες· μιὰ ἀπόδοση δηλ. σὲ μιὰ γλῶσσα εὐπρεπῆ, εὐχάριστη καὶ κατανοητῆ, ἐλπίζω, μὰ ποῦ δὲν θέλει οὔτε ν' ἀπιστεῖ οὔτε ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ποιητικὴν ἀπλότητα τοῦ πρωτοτύπου. Αὐτὴ ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ, ὅπως εἶπαμε, ἀνθολόγησι ἀπλώθηκε στὰ κείμενα καὶ τῶν 21 κεφαλαίων τῆς συστηματικῆς συλλογῆς, διαλέγοντας πότε τρία καὶ πότε τέσσερ' ἀποσπάσματα, ἔστω κι ἂν μερικὲς φορὲς τύχαινε κάποιον ἀπὸ αὐτὰ νὰ βρῖσκεται καὶ στὴν ἔκδοση τῆς ἀλφαβητικῆς συλλογῆς, στὸ «Γεροντικό», ἢ στὴν ἔκδοση τῆς ἀνώνυμης, ἀπὸ τὸ Ναυ.

Τελειώνοντας, θὰ ἤθελα νὰ ἐξομολογηθῶ στὸν ἀναγνώστη, πῶς ἡ εὐφροσύνη, ἡ πνευματικὴ ἀγαλλίασι καί, ὄχι σπάνια, ἡ κατάνυξι ποῦ αἰσθάνομαι ὅποτε διαβάζω αὐτὰ τὰ συγκλονιστικὰ κείμενα, ἄλλοτε στοὺς σκονισμένους κώδικες τῶν βιβλιοθηκῶν κι ἄλλοτε σὲ ἀντίγραφα στὸ «ἐρημητήριό» μου, μὲ παρηγοροῦν, μὲ δυναμώνουν καὶ μὲ ἀναπαύουν πολλὰς φορὲς ἀπὸ τὶς πίκρες

καὶ τὰ δεινὰ, τὰ ὁποῖα γνωρίζουμε ἀναπόφευκτα — ποιὸς λίγο ποιὸς πολὺ — στὸν ἐπίγειο βίον μας. Μακάρι καὶ στὴν ἀδελφῆ ψυχῇ τοῦ ἀναγνώστη νὰ φέρουν οἱ σελίδες τοῦ βιβλίου τούτου κάτι ἀπὸ τὴν ἀχραντὴ τρυφερότητα, τὴν πνευματικὴ δροσιὰ καὶ τὴν εὐωδία τοῦ ἔαρος ἐκείνης τῆς Ἐρήμου, γιὰ νὰ δροσίσουν λίγο τὴν ἀύχμηρότητα καὶ τὴν ἐπταπλασίως καιομένη κάμινον τῆς τόσο ἀνυδρῆς ὅσο καὶ πολύκοσμης ἐρήμου, ὅπου, θέλουμε δὲ θέλουμε, ζοῦμε⁽¹⁾.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

⁽¹⁾ Εὐχαριστῶ θερμότατα τὸν εὐλαβέστατον ἱερέα κ. Χριστόδουλο Φεργαδιώτη, ποῦ μὲ τόσην εὐγένεια καὶ ἀφιλοκέρδεια προσφέρθηκε νὰ κατακοσμήσει καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον μου μὲ τὰ καλλιτεχνικὰ του σχέδια καὶ τὰ βυζαντινὰ του εἰκονογραφήματα.

Α΄.

ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΙΟΤΗΤΑ

ιγ΄.

Ε

λεγε ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης ὁ Κολοβός:

— Ἐγὼ θέλω νὰ μετέχει ὁ ἄνθρωπος σ' ὄλες τὶς ἀρε-
τές. Κάθε μέρα, λοιπόν, μόλις σηκωθείς τὸ πρωί,
νὰ βάζεις ἀρχὴ στὴν κάθε ἀρετὴ καὶ στὴν κάθε ἐντολὴ τοῦ
Θεοῦ: μὲ ὑπομονὴ μεγάλη, μὲ φόβο καὶ μακροθυμία καὶ ἀ-
γάπη Θεοῦ· μὲ ὅλη τὴν προθυμία καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
σώματος, καὶ μὲ πολλὴ ταπείνωση· μὲ ἄγρυπνο φύλαγμα
τῆς καρδιᾶς, μὲ προσευχὴ, μὲ ἀγνόητα τῆς γλώσσας σου,
μὲ ἀκρίβεια καὶ καθαρότητα τῶν ματιῶν σου· νὰ εἰρηνεύεις
κι ὅταν ἀκόμη σὲ ἀτιμάζουν· νὰ μὴν ὀργίζεσαι, μήτε ν' ἀν-
ταποδίδεις τὸ κακὸ ποῦ σοῦ κάνουν μὲ κακὸ· νὰ μὴν προσ-
έχεις στὰ ξένα παραπτώματα· νὰ μὴ μετρᾶς καὶ ὑπολογί-
ζεις τὶς ἀρετὲς σου, παρὰ νὰ θαρρεῖς πὼς βρίσκεσαι πιὸ κά-
τω ἀπ' ὅλα τὰ πλάσματα τῆς κτίσεως· ν' ἀρνεῖσαι ὅλα τὰ
ὕλικά πράγματα καὶ τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς σου· μὲ
ταπείνωση πνεύματος καὶ μὲ νηστεία, μὲ συνεχῆ μετάνοια

και κλαυθμό δακρύνων· να ζείς με όλονύκτιες άγρυπνίες, με πείνα και με δίψα· με κρύο, παρά τή γυμνότητά σου, με πόνους και κόπους· και όλ' αυτά χωρίς να σκέφτεσαι τόν τάφο σου, άφου είναι σα να πέθανες, μα έχοντας ώστόσο συγχρόνως κάθε μέρα μπρός στα μάτια σου τó θάνατο.

ιστ'.

Κάποιος μοναχός πήγε και ρώτησε τόν άββα Μακάριο τόν Μεγάλο, σχετικά με τήν τελειότητα, κι ó Γέροντας του άποκρίθηκε λέγοντας:

— Έάν δέν άποχτήσει ó άνθρωπος: στήν καρδιά και στο σώμα του μεγάλη ταπείνωση· τó να μη μετράει και ύπολογίζει τόν έαυτό του πάνω άπ' οποιοδήποτε πράγμα, αλλά να τόν τοποθετεί μάλλον κάτω άπ' όλα τά πλάσματα τής κτίσεως, με ταπείνωση· τó να μην κρίνει όλωσδιόλου κανέναν άλλον, έξω άπ' τόν έαυτό του· τó να ύποφέρει να τόν ύβρίζουν και να τόν άτιμάζουν· τó ν' άποβάλλει άπό τήν καρδιά του κάθε κακία· και τó να βιάζει τόν έαυτό του να'ναι μακρόθυμος, χρηστός, φιλάδελφος, σώφρων, έγκρατής (γιατ' είναι γραμμένο, πώς «ή βασιλεία τών ουρανών βιάζεται, και οί βιασται άρπάζουσιν αύτήν»)· και τó να βλέπει όρθά με τά μάτια του· και τó να 'χει προσοχή και να φυλάγει τή γλώσσα του· και τó ν' άποστρέφεται και ν' άποφεύγει κάθε άκουσμα ψυχοφθόρο και μάταιο· και τή δικαιοσύνη τών χεριών του· και τήν καθαρή καρδιά προς τó Θεό· και τήν καθαρότητα του σώματος· και τó να 'χει μπρός στα μάτια του τή μνήμη του θανάτου κάθε μέρα· και τήν πλήρη άπαλλαγή του άπό τó πνεύμα τής όργής και τής κακίας· και τήν άπομάκρυνση άπό τά ύλικά και τίς σαρκικές ήδονές, καθώς και άπό τó διάβολο κι όλα τά έργα του,

ένω θά 'χει τή βεβαιότητα πώς βρίσκειται σύμφωνος με τó Θεό, τόν κύριο τών πάντων, τηρώντας όλες τίς έντολές Του· και τó να 'χει κοντά του τó Θεό, χωρίς καμμιά διακοπή —σε κάθε στιγμή, σε κάθε πράγμα και σε κάθε έργο του— αν δέν άποχτήσει όλ' αυτά, δέν μπορεί να 'ναι τέλειος.

λγ'.

Κάποιος Γέροντας είπε:

— Παρακάλεσε τó Θεό, να χαρίσει πένθος και ταπείνωση στήν καρδιά σου· και πρόσεχε πάντοτε στίς άμαρτίες σου· και να μην κρίνεις τούς άλλους, μα να φέρεσαι σα να 'σαι πιό κάτω άπ' όλους· και να μην πιάνεις φιλίες με γυναίκα, μήτε με παιδί, μήτε μ' αίρετικούς· και άπόκοψε τó ύπερβολικό θάρρος άπό πάνω σου· και να κυριαρχείς πάνω στή γλώσσα και τήν κοιλιά σου· κι αν κάποιος συζητήσει μαζί σου, για οποιοδήποτε πράγμα, να μην πιάσεις φιλονεικία μαζί του· κι αν σου μιλάει σωστά, πέστου «ναί», αν όμως όχι, πέστου «έσύ ξέρεις πώς μιλάς», και μην τσακώνεσαι μαζί του για όσα είπε, κ' έτσι ó λογισμός σου θα βρίσκειται πάντα με ειρήνη.

B'.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΣΥΧΙΑ

ι'.

Όταν ο Γέρον Αρσένιος έμεινε εις τον Κάνωπο, ήρθε απ' τή Ρώμη μιὰ κόρη μεγάλου συγκλητικού, πολύ πλούσια μὰ και θεοφοβούμενη, κ' ήθελε νὰ τον ιδεί. Τήν υποδέχθηκε ο αρχιεπίσκοπος Θεόφιλος, τον όποιο και παρακάλεσε ή ίδια νὰ πείσει τον Γέροντα νὰ τή δεχθει. Πήγε στον Γέροντα ο αρχιεπίσκοπος και τον παρακάλεσε, λέγοντάς του, πώς ή τάδε συγκλητική ξεκίνησε κ' ήρθε απ' τή Ρώμη και θέλει νὰ τον συναντήσει, αλλά ο Γέροντας δέν δέχτηκε. "Όμως, όταν εκείνη τ' άκουσε, διέταξε νὰ ετοιμάσουν τὰ ζώα, λέγοντας:

— Πιστεύω, πώς ο Θεός θα μου επιτρέψει νὰ τον ιδω. Υπάρχουν, βέβαια, και στην πόλη μας πολλοί άνθρωποι, αλλά εγώ ήρθα νὰ ιδω έναν προφήτη.

Και σαν έφτασε με την ακολουθία της έξω απ' τὸ κελλί του Γέροντα, έτυχε —κατ' οικονομία Θεου— νὰ βρεθει ο Γέροντας μπροστά στο κελλί του. Εκείνη, μόλις τον ειδε,

έπεσε και γονάτισε μπρος στα πόδια του. Μὰ εκείνος τή σήκωσε όργισμένος, τήν κοίταξε κατάματα και τής ειπε:

— "Αν θέλεις νὰ ιδεις τὸ πρόσωπό μου, ιδού, κοίταξέ το!

Εκείνη, όμως, από ντροπή, δέν μπόρεσε ούτε καν ν' άτενίσει τὸ πρόσωπό του. Τότε τής λέγει ο Γέροντας:

— Δέν άκουσες για τὰ έργα μου; Λοιπόν, αυτά είναι ανάγκη νὰ βλέπεις, και όχι τὸ πρόσωπό μου. Και πώς ετόλμησες νὰ κάμεις ένα τόσο μεγάλο θαλάσσιο ταξίδι; Δέν ξέρεις, πώς εισαι γυναίκα και δέν πρέπει νὰ κάνεις ποτέ τέτοιες έξόδους; "Η, μήπως, τὰ 'καμες όλ' αυτά, για νὰ γυρίσεις στη Ρώμη και νὰ λές στις άλλες γυναίκες «ειδα τον 'Αρσένιο», και νὰ κάμεις τή θάλασσα δρόμο γεμάτο από γυναίκες, που θα 'ρχονται προς έμένα;

Εκείνη τότε του ειπε:

— "Αν θέλει ο Θεός, δέν θ' αφήσω καμμιά νὰ 'ρθει προς τὰ δω. "Όστόσο, σε παρακαλώ νὰ εϋχεσαι για μένα και νὰ με θυμάσαι πάντα στις προσευχές σου.

Κ' εκείνος τής άποκρίθηκε, λέγοντας:

— Προσεύχομαι στο Θεό νὰ εξαλείψει άκόμη και τή μνήμη σου απ' τήν καρδιά μου.

Και μόλις τ' άκουσ' εκείνη, βγήκε πολύ ταραγμένη κ' έφυγε. Και δέν πρόλαβε νὰ φτάσει στην πόλη, και τήν έπιασε πυρετός. Τὸ άνήγγειλαν στον αρχιεπίσκοπο, οτι άσθenei. Εκείνος ήρθε νὰ τήν ιδει και ρωτούσε νὰ μάθει τί εχει. Κ' εκείνη του άπάντησε:

— Μακάρι νὰ μην ειχα έρθει ως εδώ! Παρακάλεσα τον Γέροντα νὰ με θυμάται στις προσευχές του, κ' εκείνος μου ειπε: «παρακαλώ τὸ Θεο νὰ εξαλείψει απ' τήν καρδιά μου άκόμη και τή μνήμη σου». Και, νὰ 'μαι τώρα εγώ, άρρωστη, και νὰ πεθαίνω απ' τή λύπη μου.

Τότε τής λέγει ο αρχιεπίσκοπος:

— Δέν ξέρεις, πώς είσαι γυναίκα, κι ό έχθρός πολεμάει μέ τις γυναίκες τούς άγιους; Γι' αυτόν τό λόγο σοϋ μίλησε ό Γέροντας έτσι, ένώ για τήν ψυχή σου δέν θά πάφει νά προσεύχεται ποτέ.

Κ' έτσι θεραπεύτηκε ό λογισμός της κ' έφυγε χαρούμενη νά έπιστρέφει στό σπίτι της.

λ'.

Διηγήθηκε κάποιος, ότi τρεις φίλοι, πού άγαπούσαν πολύ τήν πνευματική έργασία, έγιναν μοναχοί. Κι από αυτούς, ό μέν πρώτος διάλεξε για μόνιμο έργο του νά ειρηνεύει όσους είχάν άμάχη μεταξύ τους, κατά τό λόγο «μακάριοι οί ειρηνοποιοί». ό δεύτερος διάλεξε για έργο του νά έπισκέφεται τούς άρρώστους· κι ό τρίτος έφυγε στην έρημο, νά βρει τήν πραγματική ήσυχία. Ό πρώτος, άφοϋ κουράστηκε μέ τις μάχες και τά μαλώματα τών ανθρώπων, όπου δέν μπορούσε νά τούς γιατρέφει και νά τούς ειρηνέφει όλους, άπελπίστηκε· ήρθε, λοιπόν, και βρήκε τόν άδελφό πού ύπηρετούσε τούς άρρώστους, μά κι αυτός ήταν άπελπισμένος μέ τό έργο του, καθώς δέν προλάβαινε νά έκπληρώσει σωστά τήν έντολή. Τότε συμφώνησαν και οί δυό νά πάνε νά βροϋν τόν έρημίτη. Όταν τόν άντάμωσαν, τού διηγήθηκαν μέ πολλή θλίψη τήν άποτυχία τους και τόν παρακάλεσαν νά τούς πεί κι αυτός τί κατόρθωσε μέσα στην έρημο. Έκείνος σιώπησε για λίγο. Έστερα έβαλε νερό σ' ένα δοχείο και τούς λέγει:

— Κοιτάξτε μέσα στό νερό.

Ήταν όμως άκόμη ταραγμένο τó νερό και δέν μόρεσαν νά ίδουν τίποτε. Κ' ύστερ' από λίγο τούς ξαναλέγει:

— Κοιτάξτε πάλι καλά μέσα στό νερό, έτσι όπως έγινε τώρα.

Και καθώς έσκυψαν πάνω στό νερό, βλέπουν σάν μέσα σε καθρέφτη τά πρόσωπά τους. Και τότε έκείνος τούς είπε:

— Έτσι είναι κ' έκείνος πού ζει ανάμεσα στους άνθρώπους: είναι συνέχεια ταραγμένος και δέν βλέπει τις δικές του άμαρτίες· όταν, όμως, ήσυχάσει και, κυρίως, όταν βρεθεί σ' αυτή τήν έρημο, τότε αρχίζει νά ξεχωρίζει τά δικά του έλαττώματα!

λστ'.

Κάποιος μοναχός ρώτησε τόν Γέροντα, για τó τί είναι ήσυχία και ποιά ώφέλεια έχουμε άπ' αυτήν· κι ό Γέροντας τού άπάντησε:

— Ήσυχία είναι τó νά καθήσει κανείς στό κελλί του, μέ γνώση και φόβο Θεού, μακριά από κάθε μνησικακία και ύπερηφάνεια· αυτή είναι ή ήσυχία πού γεννάει όλες τις άρετές, προφυλάγει τó μοναχό από τά πυρωμένα βέλη μέ τά όποια μάς πολεμά ό έχθρός και δέν τόν αφήνει νά πληγωθεί άπ' αυτά!

“Ω ήσυχία, πού είσαι ή προκοπή τών Μοναχών! “Ω ήσυχία, πού είσαι ή σκάλα για τόν οϋρανό κι ό δρόμος για τή βασιλεία τών οϋρανών! “Ω ήσυχία, μητέρα τής κατανύξεως, πρόξενος τής μετάνοιας και καθρέφτης τών άμαρτημάτων! Έσύ είσαι πού δείχνεις στον άνθρωπο τά σφάλματά του, και δέν έμποδίζεις τά δάκρυα και τούς στεναγμούς του· έσύ κάνεις τήν ψυχή του νά λάμπει, κ' έσύ φέρνεις τόν άνθρωπο στην κατάσταση τής ειρήνης!

“Ω ήσυχία, έσύ 'σαι πού γεννάς τήν πραότητα, μένεις μαζί μέ τήν ταπεινώση, ζεις μαζί μέ τούς άγγέλους, φωτίζεις τó δρόμο τής διανοίας, κ' είσαι πάντα στον ίδιο ζυγό μέ τó φόβο τού Θεού!

Ἦσυχία, ἐσύ ἴσαι πού παρακολουθεῖς ἄγρυπνα τοὺς λογισμοὺς, πονᾶς καὶ κοπιᾶζεις μαζὶ μὲ τὴ διάκριση, βοηθᾶς νὰ γίνει κάθε ἀγαθὸ, εἶσαι τὸ ἐδραῖωμα καὶ ἡ βάση τῆς νηστείας, τὸ χαλινάρι πού συγκρατᾶει τὴ γλῶσσα καὶ ὁ φραγμὸς τῆς γαστριμαργίας.

Ἦσυχία, εἶσαι ἡ ἀνάπαυση τῆς προσευχῆς καὶ ἡ ξεκούραση τῆς ἀναγνώσεως, ἡ γαλήνη τῶν λογισμῶν καὶ τὸ ἀκύμαντο λιμάνι, ἡ παράκληση πού δέχεται καὶ δίνει ὁ Θεός!

Ἦσυχία, ἐσύ ἴσαι τὸ ὄπλο τῶν νεωτέρων μοναχῶν, κρατᾶς τὸ φρόνημά τους δίχως μετανιώματα, κ' ἐκείνους πού ἐπιθυμοῦν νὰ μείνουν στὰ κελλιά τους, τοὺς φυλάγεις ἀτάραχους.

Ἦσυχία, ἐσύ διώχνεις τὶς μέριμνες ἀπ' τὴν ψυχὴ, καὶ τῆς γίνεσαι ὁ καλὸς ζυγὸς καὶ τὸ ἐλαφρὸ φορτίο, ἀναπαύοντας καὶ συγκρατώντας ἐκείνον πού σὲ βαστάζει!

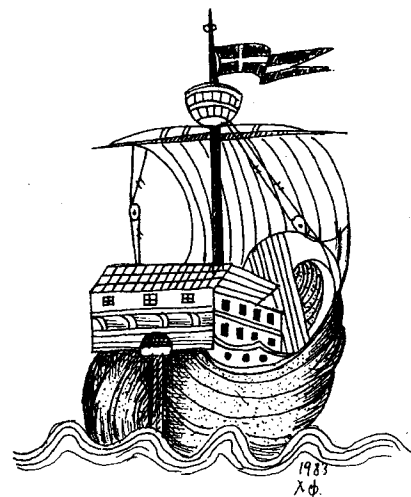
Ἦσυχία, εἶσαι τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδιάς ἡ εὐφροσύνη· ἐσύ ἴσαι, πού μεριμνᾶς μόνο γιὰ τὰ δικά σου ζητήματα, μὰ πού ὡστόσο βρίσκεσαι συνέχεια μὲ τὸ Θεό, καὶ δίχως νὰ φεύγει οὔτε στιγμή ἀπὸ τὰ μάτια σου ὁ θάνατος!

Ἦσυχία, πού εἶσαι στ' αὐτιά, στὴ γλῶσσα καὶ στὰ μάτια χαλινάρι! Ἦσυχία, πού μέρα-νύχτα προσμένεις τὸ Χριστό, κρατώντας τὴ λαμπάδα σου πάντοτε ἄσβηστη, καὶ φάλλοντας ἀσταμάτητα: «ἐτοίμη ἡ καρδιά μου, ὁ Θεός, ἐτοίμη ἡ καρδιά μου»!

Ἦσυχία, ἐσύ ἴσαι πού διώχνεις τὴν ἐπιπολαιότητα καὶ τὴν ἀστάθεια, κι ἀντὶ γιὰ γέλιο δίνεις τὸ χάρισμα τῶν δακρύων σ' ὅποιον σὲ κατέκτησε.

Ἦσυχία, ἐσύ ἴσαι πού μᾶς δίνεις ἔχθρα πρὸς τὴν ἀναίδεια καὶ μῖσος πρὸς τὸ ἄμετρο θάρρος· εἶσαι ἡ μάνα τῆς εὐλάβειας, τὸ δεσμοτῆριο τῶν παθῶν, τὸ χωράφι τοῦ Χριστοῦ, πού μᾶς δίνει καρποὺς γλυκύτατους!

— Ναι, ἀδελφέ μου, αὐτὴν τὴν ἡσυχία ν' ἀποκτήσεις, ἔχοντας στὴ μνήμη σου πάντα τὴν ἔξοδό σου μὲ τὸ θάνατο, γιὰτὶ δὲν ξέρεις τὴν ὥρα πού ὁ κλέφτης ἔρχεται. Πρόσεχε, λοιπόν, πολὺ, γιὰ τὴν δικὴ σου ψυχὴ.

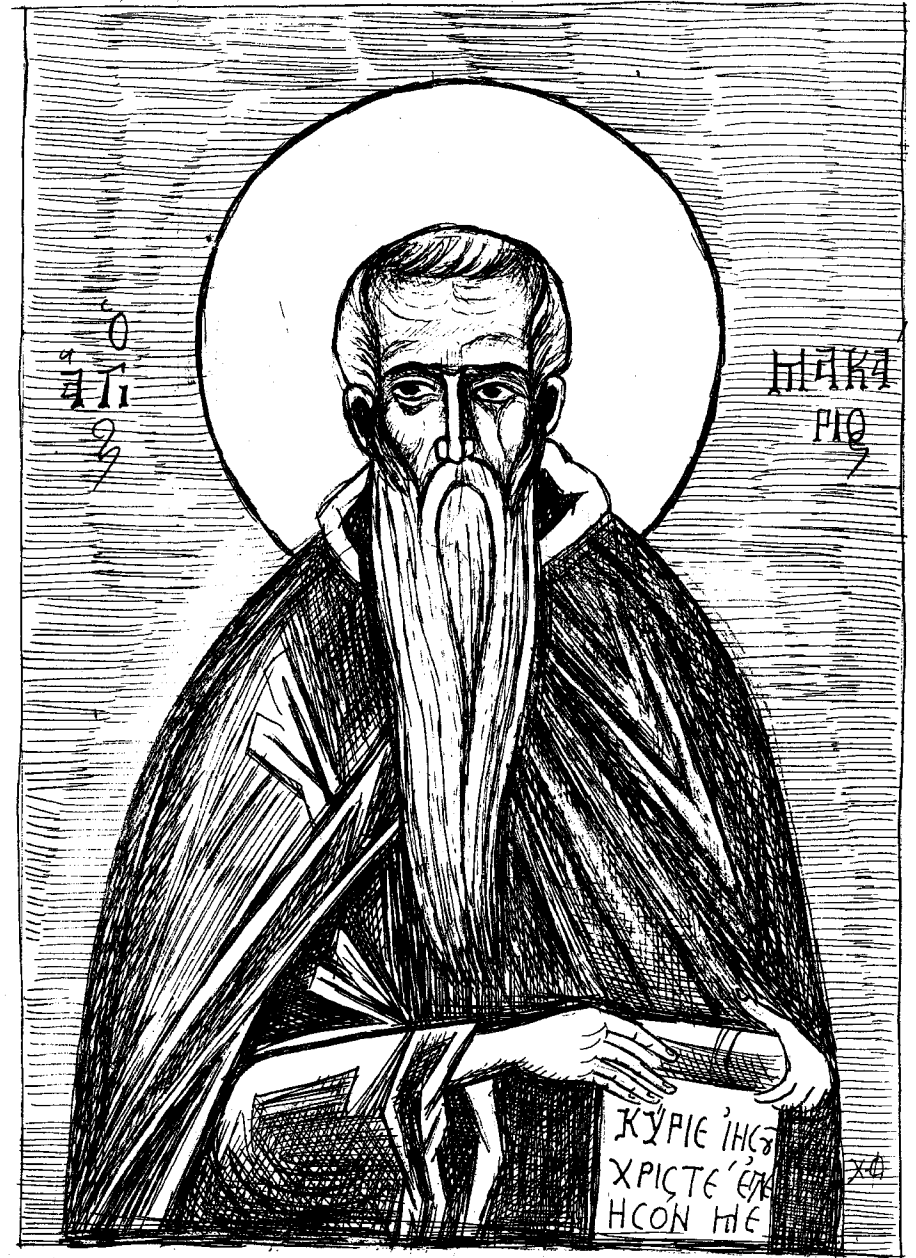

Γ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΥΞΗ

δ.

Ενας Γέροντας συμβούλεψε, σχετικά με την κατάνυξη: "Όταν κάθεται στο κελλί σου, να συμμαζεύεις μέσα σου το νοῦ σου και να θυμάσαι την ώρα τοῦ θανάτου. Κοίταξε τότε τὴ νέκρωση τοῦ σώματος, ἐνόησε τὴ συμφορά, φέρε στοῦ νοῦ σου τὸν πόνο, κατάλαβε καὶ κατηγορήσε τὴ ματαιότητα τοῦ κόσμου, δείξε στήν ἐπιείκεια καὶ στή σπουδὴ ὅση ἐπιμέλεια χρειάζεται, γιὰ νὰ μπορέσεις, με κάθε δυνατό μέσο, στήν ἴδια πρόθεση καὶ τὸ σκοπὸ τῆς ἡσυχίας, χωρὶς ν' ἀπελπιστεῖς. Θυμήσου, ἀκόμη, καὶ τὴ στιγμή τῆς κατακρίσεως στὸν Ἄδη, καὶ βάλε καλὰ στοῦ μυαλό σου αὐτὴ τὴ σκέψη: πῶς ἄρα γε νὰ ἴναι οἱ ψυχὲς ἐκεῖ, μέσα σὲ ποιά πικρότατη σιωπὴ, ἢ μέσα σὲ ποιοὺς στεναγμοὺς φοβερῶτατους· σὲ πόσο μεγάλο φόβο καὶ ἀγωνία νὰ βρίσκονται τάχα, καὶ με τί ἐλπίδα νὰ περιμένουν τὴν ἀτελείωτη ὁδύνη καὶ τὸ ψυχικὸ καὶ ἀπέραντο δάκρυ. Θυμήσου ἀκόμη καὶ τὴν ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως, ὅταν θὰ παρουσια-

στοῦν τὰ πάντα μπρὸς στὸ Θεό. Φέρνε στὴ μνήμη καὶ στὴ φαντασία σου ἐκεῖνο τὸ φοβερὸ καὶ φρικτὸ βῆμα· φέρε μπροστά σου ὅλα τὰ κακὰ ποὺ περιμένουν τοὺς ἀμετανόητους ἀμαρτωλοὺς, τὴ ντροπὴ τους μπροστά στὸ Θεό, στὸ Χριστό, στοὺς Ἀγγέλους, στοὺς Ἀρχαγγέλους, στὶς Ἐξουσίες καὶ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· σκέψου ὅλα τὰ κολαστήρια, τὸ αἰώνιο πῦρ, τὸ ἀτελείωτο βάσανο τῶν σαρκοβόρων σκουληκιῶν, τὸν τάρταρο, τὸ σκοτάδι, καὶ πάνω ἀπ' ὅλα αὐτά, τὸ τρίξιμο τῶν δοντιῶν, τοὺς φόβους καὶ τὰ βάσανα. Ὑστερα, φέρνε στὴ σκέψη καὶ στὴ φαντασία σου καὶ ὅλα τ' ἀγαθὰ ποὺ περιμένουν τοὺς δικαίους: τὴν οἰκειότητα ποὺ θὰ ἔχουν μὲ τὸν Θεὸ καὶ Πατέρα, μὲ τὸ Χριστό, τοὺς Ἀγγέλους, τοὺς Ἀρχαγγέλους, τὶς Ἐξουσίες καὶ ὅλο τὸ νέφος τῶν Ἁγίων· σκέψου τὴν οὐράνια βασιλεία καὶ τ' ἀγαθὰ της, τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἀπόλαυση. Φέρνε στὴ μνήμη σου αὐτὰ τὰ δύο: καὶ ὅταν συλλογίζεσαι τὴν κρίση τῶν ἀμαρτωλῶν, στέναξε, δάκρυζε καὶ ντύνε μὲ πένθος τὴν ψυχὴ σου, φοβούμενος μὴν καταντήσεις κ' ἐσὺ ὁ ἴδιος στὴν ἴδια συμφορὰ: καὶ ὅταν πάλι συλλογίζεσαι τ' ἀγαθὰ ποὺ περιμένουν τοὺς δικαίους, νὰ χαίρεσαι καὶ ν' ἀγάλλεσαι, φροντίζοντας, μὲ ὅλη σου τὴν ἐπιμέλεια, ἐτοῦτα μὲν νὰ τ' ἀπολαύσεις, τ' ἄλλα δὲ νὰ τ' ἀποφύγεις. Κοίταξε μὴν τὰ ξεχάσεις ποτὲ αὐτά, εἴτε βρίσκεσαι μέσα στὸ κελλί σου, εἴτε κάπου ἔξω· καὶ μὴν ἀμελήσεις ποτὲ τὸ γενναῖο σου φρόνημα, γιὰ ν' ἀποφύγεις μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ὅλους τοὺς βλαβεροὺς λογισμοὺς καὶ τοὺς ἀκάθαρτους.

ιδ'.

Ἀφηγοῦνται γιὰ τὸν ἀββᾶ Μακάριο τὸν Μεγάλο, ὅτι, ὅταν περπατοῦσε κάποτε στὴν ἔρημο, βρῆκε πεταγμένο ἕνα

κρανίο κάποιου νεκρού· κι άφου τὸ κούνησε λίγο με τὸ ραβδί του ἀπὸ βάγια, τὸ ρωτάει ὁ Γέροντας:

— Ποιὸς εἶσαι, ἀπάντησέ μου.

Καὶ τὸ κρανίο τοῦ μίλησε καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἐγὼ ἤμουν ἀρχιερεὺς τῶν Ἑλλήνων (εἰδωλολατρῶν), πού ἔμεναν κάποτε σ' αὐτὸ τὸν τόπο, —κ' ἐσύ εἶσαι ὁ ἀββᾶς Μακάριος, ὁ πνευματοφόρος. Ὅταν, λοιπόν, ἐσύ στρέφεις κάποια στιγμή σπλαχνικὴ τὴ σκέψη καὶ τὴν προσευχή σου σ' ἐκείνους πού βρίσκονται στὴν κόλαση, τότε ἐκείνοι αἰσθάνονται λίγη παραμυθία καὶ ἀνάπαυση.

Τοῦ λέγει τότε ὁ ἀββᾶς Μακάριος:

— Καὶ ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ παραμυθία;

— Ὅσο ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὴ γῆ —τοῦ ἀπαντᾷ τὸ κρανίο— τόσο μεγάλη εἶναι ἡ φωτιὰ πού καίει κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας καὶ τὸ κεφάλι· καθὼς, λοιπόν, στεκόμαστε στὴ μέση τῆς φωτιᾶς, δὲν μπορεῖ κανένας μας νὰ ἰδεῖ τὸ πρόσωπο τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ εἴμαστε κολλημένοι πλάτη με πλάτη. Ὅταν, ὅμως, ἐσύ προσεύχεσαι γιὰ μᾶς, κάπως μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ γυρίσουμε καὶ νὰ ἰδοῦμε ἔστω καὶ λίγο ἀπ' τὸ πρόσωπο τοῦ ἄλλου.

Δάκρυσε τότε ὁ Γέροντας καὶ εἶπε:

— Εἶναι νὰ κλαίει καὶ νὰ θρηνεῖ κανεὶς γιὰ τὴ μέρα πού γεννήθηκε, ἂν αὐτὴ πού μοῦ λές εἶναι ἡ παραμυθία πού αἰσθάνεται ὁ ἀμαρτωλὸς στὴν κόλαση!

Σὲ λίγο ξαναρωτάει ὁ Γέροντας τὸ κρανίο:

— Μήπως ξέρεις ἂν ὑπάρχει ἐκεῖ κάποιον χειρότερο κολαστήριον;

Καὶ ἀπαντᾷ τὸ κρανίο:

— Μεγαλύτερο κολαστήριον εἶναι κείνον, πού εἶναι κάτω ἀπὸ μᾶς.

— Καὶ ποιοὶ βρίσκονται σ' αὐτό; τὸ ρωτάει ὁ Γέροντας.

— Ἐμεῖς —τοῦ ἀπαντᾷ τὸ κρανίο— ἐμεῖς, πού δὲν εἴχαμε γνωρίσει τὸ Θεό, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, γνωρίζουμε κάποιον ἕλεος· ἐκείνοι, ὅμως, πού τὸν εἶχανε γνωρίσει καὶ τὸν ἀρνηθήκανε, καὶ δὲν ἔζησαν τὸ βίον τους σύμφωνα με τὸ θέλημα του, αὐτοὶ εἶναι πού βρίσκονται ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ μᾶς.

Ἐπειτ' ἀπὸ αὐτά, πῆρε ὁ Γέροντας τὸ κρανίο καὶ τὸ παράχωσε πάλι στὴ γῆ, καὶ ξανασυνέχισε τὸ δρόμον πού εἶχε νὰ πορευθεῖ.

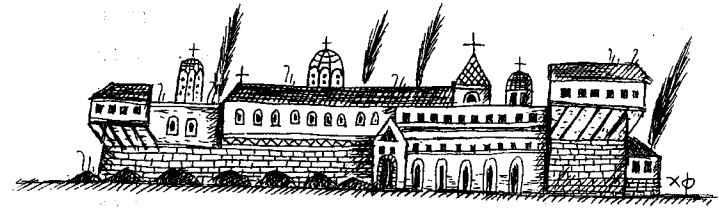
λβ'.

Κάποιος Γέροντας μᾶς ἀφηγήθηκε, ὅτι ἓνας πνευματικὸς ἀδελφὸς στὸν κόσμον ἤθελε νὰ ζήσει ἀναχωρητικὸ βίον, ἀλλὰ ἡ μάνα του τὸν ἐμπόδιζε. Αὐτὸς, ὅμως, δὲν παρατοῦσε τὸ σκοπὸν του, λέγοντας: «θέλω νὰ σώσω τὴν ψυχὴ μου!». Ὡστόσο, ὅταν ἡ μάνα του ἔκανε τὰ πάντα γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσει καὶ δὲν τὰ κατάφερε, στὸ τέλος ὑποχώρησε καὶ τὸν ἄφησε. Ἐπῆγε, λοιπόν, κ' ἔγινε μοναχός, μὰ ζοῦσε ἀπρόσεχτα καὶ κατασπαταλοῦσε τὸν χρόνον τῆς μοναστικῆς ζωῆς του με φοβερὴ ἀμέλεια. Συνέβη τότε νὰ πεθάνει ἡ μητέρα του, κι' ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸν ν' ἀρρωστήσει ὁ ἴδιος πολὺ βαριά· βρέθηκε τότε σὲ μιὰ κατάσταση ἐκστάσεως, καὶ σὰ ν' ἀνέβηκε στὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, ὅπου βρῆκε τὴν μητέρα του με τοὺς ἄλλους, πού ἐκρίνονταν ὑποφέροντας. Ἐκείνη ξαφνιάστηκε καθὼς τὸν εἶδε καὶ τὸν ρωτάει:

— Τί συμβαίνει, γιέ μου; Κ' ἐσύ σὲ τοῦτον τὸν τόπον καταδικάστηκες νὰ ῥθεις; Καὶ πού ναι, γιέ μου, τὰ λόγια σου, πού ἔλεγες «θέλω νὰ σώσω τὴν ψυχὴ μου»;

Πνιγμένος στὴ ντροπὴ γι' αὐτὰ πού ἄκουσε, στεκόταν καταλυπημένος, μὴν ἔχοντας κάτι ν' ἀποκριθεῖ.

Ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ οἰκονόμησε τότε, ὕστερ' ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄραμα, ν' ἀναλάβει καὶ νὰ γίνει καλὰ ἀπ' τὴ βαρειὰν ἐκείνη ἀρρώστια του. Καὶ τότε ἄρχισε νὰ συλλογίζεται, πῶς ἦταν ἀπὸ Θεοῦ μιὰ τέτοια ἐπίσκεψη τῆς μητέρας του, κι ἀποφάσισε νὰ κλειστῆι στὸ κελλί του καὶ νὰ φροντίζει μονάχα γιὰ τὴ σωτηρία του, μετανοώντας καὶ κλαίοντας γιὰ ὅσα ἔπραξε νωρίτερα, μὲ τὴν ἀμέλειά του. Καὶ τόση ἦταν ἡ κατάνυξή του, ὥστε πολλοὶ νὰ τὸν παρακαλοῦν νὰ μὴν εἶναι τόσο ἀυστηρὸς μὲ τὸν ἑαυτό του, μὴν πάθει κάποια ζημιὰ ἀπὸ τ' ἄμετρα δάκρυα ποὺ ἔχυνε! Αὐτός, ὅμως, δὲν ἤθελε ν' ἀναπαυθεῖ καὶ νὰ ὑποχωρήσει, λέγοντας: «ἂν δὲν μπόρεσα νὰ βαστάξω τὸν ὄνειδισμό τῆς μητέρας μου, πῶς θὰ μπόρῃσω νὰ ὑποφέρω τὴ ντροπὴ μπροστὰ στὸ Χριστὸ καὶ στοὺς ἀγίους Ἀγγέλους τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως;»

Δ΄.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ

κοστ΄.

Γ

τοὺς λόγους τοῦ ἀββᾶ Κασσιανοῦ, ὑπάρχει μιὰ διήγηση τοῦ ἀββᾶ Μωϋσῆ γιὰ τὸν ἀββᾶ Σεραπίωνα, ὁποῦ ἔλεγε:

— Ὅταν ἦμουν νεώτερος, καθόμουν μαζί μὲ τὸν Γέροντά μου, τὸν ἀββᾶ Θεωνᾶ. Κι ὅταν καθόμαστε στὸ τραπέζι νὰ φᾶμε, σηκωνόμουν ἀπ' τὸ φαγητὸ ἀπὸ σατανικὴ παρόρμηση καὶ πήγαινα κ' ἔκλεβα παξιμάδι, τὸ ἔβαζα στὸν κόρφο μου καὶ τὸ ἔτρωγα κρυφὰ ἀπὸ τὸν Γέροντά μου. Καθώς, λοιπόν, περνοῦσε ὁ καιρὸς καὶ δὲν μπορούσα νὰ τὸ κόψω, ἔνιωσα νὰ μὲ κυριεύει ὀλόκληρον αὐτὴ ἡ ἀδυναμία κ' ἦταν ἀδύνατο νὰ κυριαρχήσω στὸν ἑαυτό μου· ὑπέφερα, βέβαια, τὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεώς μου ποὺ μονάχη μὲ κατέκρινε, ἀλλὰ ντρεπόμουν νὰ τὸ πῶ στὸν Γέροντά μου. Συνέβηκε τότε, κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν, ποὺ ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ἔδωκε, νὰ ἐπισκεφθοῦν μερικοὶ τὸν Γέροντα γιὰ νὰ τὸν ρωτήσουν καὶ νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τοὺς λόγους του. Τὸν

ρωτοῦσαν, λοιπόν, για τούς λογισμούς τους, κι ὁ Γέροντας ἀποκρινόμενος τούς εἶπε:

— Τίποτε δὲν βλάπτει τόσο τούς μοναχοὺς καὶ δὲν χαροποιεῖ τόσο τούς δαίμονες, ὅσο τὸ κρύψιμο τῶν λογισμῶν τους ἀπὸ τούς πνευματικούς τους πατέρες.

Ἔστερα τούς μίλησε καὶ γιὰ τὴν ἐγκράτεια.

— Καθώς, ὅμως, λεγότανε αὐτὰ ὅλα — συνέχισε ὁ ἄββᾶς Σέραπιων, — ἐγὼ σκέφτηκα μέσα μου, πῶς ὁ Θεὸς εἶχε πληροφόρησι τὸν Γέροντα γιὰ τὶς κρυφές ἐκεῖνες ἀμαρτίες μου, καὶ κατανύγηκα τόσο πολὺ πού ἄρχισα νὰ κλαίω. Ἐβγαλα τότε καὶ τὰ κλεμμένα παξιμάδια ἀπ' τὸν κόρφο μου, πού μὲ τόσον κακὸ τρόπο εἶχα συνηθίσει νὰ κλέβω, κ' ἔπεσα μπρούμυτα μπρὸς στὸν Γέροντά μου, ζητώντας συγγνώμη γιὰ τὰ περασμένα καὶ τὴν εὐχή του, γιὰ νὰ μ' ἔξασφαλίξει ἀπὸ παρόμοια ὀλισθήματα στὸ μέλλον. Τότε μοῦ λέγει ὁ Γέροντας:

— Παιδί μου, παρ' ὅλη τὴ δική μου σιωπή, αὐτὴ ἡ ἐξομολόγησή σου σ' ἐλευθέρωσε ἀπ' αὐτὸ πού σέ κρατοῦσ' αἰχμάλωτο· κι ἀκόμη, ἐκεῖνο τὸν δαίμονα πού σέ δάγκωνε ὅταν σιωποῦσες, τώρα πού ὁμολόγησες τὴν ἀμαρτία σου τὸν ἔσφαξες, αὐτὸν δηλ. πού μέχρι τώρα ἐπέτρεπες νὰ σ' ἔχει δούλο, χωρὶς νὰ τοῦ ἀντιλέγεις μήτε νὰ τὸν ἐλέγχεις γιὰ τίποτε. Ὅμως, ἀπὸ τώρα καὶ πέρα δὲν θὰ ἔχει πιά κατοικία μέσα σου, γιὰτὶ τὸν ἔδιωξες ἀπ' τὴν καρδιά σου.

Καὶ πρὶν καλά-καλὰ τελειώσει ὁ Γέροντας τὸ λόγο του, φάνηκε μέγα σημεῖο, σὰν μιὰ λαμπάδα πύρινη νὰ βγαίνει ἀπ' τὸν κόρφο του καὶ νὰ γεμίζει τὸ σπίτι ἀπὸ δυνάμει τέτοια, πού νὰ πιστέψουν οἱ παρόντες ὅτι καιγόταν μεγάλη ποσότητ' ἀπὸ θειάφι. Καὶ τότε εἶπε ὁ Γέροντας:

— Ἴδου, ὅτι μὲ τὸ σημεῖο τοῦτο μᾶς ἔδειξε ὁ Κύριος τὴν ἀπόδειξη καὶ τῶν δικῶν μου λόγων καὶ τῆς δικῆς σου ὀριστικῆς ἐλευθερίας.

10'.

Κάποιος Γέροντας μᾶς διηγήθηκε γιὰ τὸν ἄββᾶ Ποιμένα καὶ τούς ἀδελφούς του, πού κατοικοῦσαν στὴν Αἴγυπτο, κ' ἡ μάνα τους ἐπιθυμοῦσε νὰ τούς ἰδεῖ μὰ δὲν μποροῦσε. Μιὰ μέρα ἐκεῖνη τούς παραφύλαξε, πού θὰ βγαίνανε νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησία, καὶ βγήκε μπροστά τους. Ἐκεῖνοι, μόλις τὴν εἶδαν, γύρισαν πίσω κ' ἔκλεισαν τὴν πόρτα κατὰμουτρα στὴ μάνα τους. Ἐκεῖνη τότε στάθηκε μπροστά στὴν πόρτα κι ἄρχισε νὰ κλαίει γοερὰ καὶ σπαραχτικά. Ἀκούοντάς τὴν ὁ ἄββᾶς Ἀνούβ, μπαίνει καὶ λέγει στὸν ἄββᾶ Ποιμένα:

— Τί θὰ κάνουμε μ' αὐτὴ τὴ γριά, πού κλαίει τόσο πολὺ μπρὸς στὴ θύρα;

Τότε ὁ ἄββᾶς Ποιμὴν πῆγε καὶ στάθηκε ἀπὸ τὴ μέσα μεριά τῆς πόρτας, ἄκουσε τὰ πολλὰ στενάγματα καὶ τὰ δάκρυα καὶ τῆς λέγει:

— Τί ξεφωνίζεις τόσο πολὺ, γριά;

Κ' ἐκεῖνη, πού γροῖκισε τὴ φωνὴ τοῦ γιοῦ της, δυνάμωσε πιὸ πολὺ τὰ σπαραχτικά κλάματα, λέγοντάς του:

— Θέλω νὰ σᾶς ἰδῶ, παιδιά μου! Τί τὸ κακὸ θὰ συμβεῖ μὲ τὸ νὰ σᾶς ἰδῶ; Μήπως δὲν εἶμαι ἡ μάνα σας; Μήπως ἐγὼ δὲν σᾶς βύζαξα μὲ τὸ γάλα μου; Κ' εἶμαι πιά τόσο πολὺ γριά! Τώρα, μάλιστα, πού ἄκουσα καὶ τὴ φωνή σου, μ' ἔπιασε ταραχὴ, συγκλονίστηκα...

Τῆς λέγει τότε ὁ Γέροντας:

— Ἐδῶ θέλεις νὰ μᾶς ἰδεῖς, ἢ στὸν ἄλλο κόσμο;

Κ' ἐκεῖνη πάλι τὸν ρωτᾷ:

— Ἄν δὲν σᾶς ἰδῶ ἐδῶ κάτω, παιδί μου, θὰ σᾶς βλέπω ἐκεῖ;

— Ἐὰν βιάσεις τὸν ἑαυτό σου —τῆς ἀπαντᾷ ἐκεῖνος— νὰ μὴ μᾶς ἰδεῖς ἐδῶ, θὰ μᾶς βλέπεις ἐκεῖ.

Τότε με χαρά έφυγε ή μάνα, λέγοντας:
— Άφου σίγουρα θα σās βλέπω εκεί, δέν θέλω τότε να σās ιδώ καθόλου έδω.

οα΄.

Κάποιος Γέροντας άρρώστησε. Καί καθώς δέν μπορούσε να φάει τίποτε, για πολλές μέρες τόν περιποιότανε ο ύποτακτικός του. Μιά μέρα ζήτησε να του κάνει κάτι ζεστό. Πήγε ο ύποτακτικός τó έτοιμασε και του έφερε να φάει. Όμως, εκεί που είχε πάει να έτοιμάσει ο ύποτακτικός τó ζεστό, κρεμότανε κάποιιο μικρό δοχείο που είχε τó μέλι, κ' έν' άλλο δοχείο που περιείχε λάδι από λιναρόσπορο, μα που είχε χαλάσει και βρωμούσε πια κ' έκανε μόνο για τó λυχνάρι· κατά λάθος, λοιπόν, ο ύποτακτικός έβαλε άπ' αυτό, άντι να πάρει τó μέλι να βάλει στο άρρωστικό του Γέροντα.

Ο Γέροντας τó γεύτηκε, μα δέν είπε τίποτε, κ' έφαγε σιωπηρά. Ο ύποτακτικός τόν ανάγκασε να ξαναφάει. Κι ο Γέροντας, πιέζοντας τόν έαυτό του, έφαγε πάλι. Κι όταν ο ύποτακτικός του έδωκε για τρίτη φορά να φάει, ο Γέροντας άρνήθηκε, λέγοντας:

— Δέν άντέχω άλλο, δέν μπορώ και δέν θέλω άλλο, τέκνο μου.

Κι ο ύποτακτικός, για να τόν πείσει να φάει με προθυμία λίγο ακόμη, του λέγει:

— Φάε, Γέροντα, είναι καλό. Νά! κοίταξε, που τρώω κ' έγώ μαζί σου.

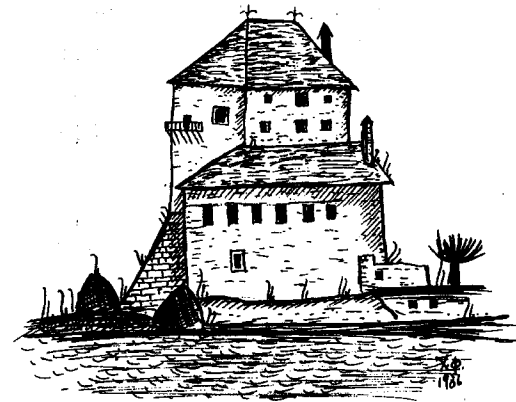
Καθώς, όμως, γεύτηκε κ' είδε τί έκαμε, έπεσε μπρούμυτα μπροστά στον Γέροντά του, λέγοντας:

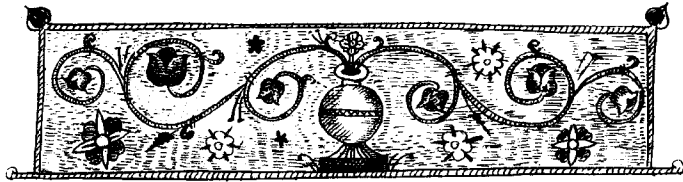
— Άλλοίμονό μου, Γέροντα, πάει, σε σκότωσα! Κ' έ-

σύ, δίχως να μιλήσεις καθόλου έρριξες τήν άμαρτία πάνω μου...

Και τότε του λέει ο Γέροντας:

— Μη θλίβεσαι, παιδί μου. Άν ο Θεός ήθελε να φάμε, τότε σίγουρα θα είχες βάλει μέλι!

Ε΄.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΝΕΙΑ

δ΄.

Ὁ ἄββᾶς Κασσιανός, ἀνάμεσα στους ἄλλους λόγους του, μᾶς διηγήθηκε καὶ τοῦτα τὰ λόγια τοῦ ἄββᾶ Μωϋσῆ:

«Εἶναι καλὸ νὰ μὴν κρύβει κανεὶς τοὺς λογισμοὺς του, ἀλλὰ νὰ τοὺς φανερώνει σὲ πνευματικοὺς γέροντες καὶ διακριτικούς, κι ὄχι ἀπλῶς σὲ γέροντες ποὺ ἔχουν λευκανθεῖ ἀπ' τὰ γηρατειά. Γιατὶ πολλοί, ἀποβλέποντας μονάχα στὴν ἡλικία, ἀντὶ νὰ βροῦν θεραπεία, —ἀπὸ ἀπειρία φυσικὰ τοῦ ἀκούοντος— περιέπεσαν σὲ ἀπόγνωση.

Καὶ πράγματι, ὑπῆρχε κάποιος πολὺ σπουδαῖος ἀδελφός, ποὺ πολεμήθηκε φοβερὰ ἀπὸ τὸ δαίμονα τῆς πορνείας. Ἦρθε, λοιπόν, σὲ κάποιο γέροντα καὶ τοῦ ἐξομολογήθηκε τοὺς λογισμοὺς του. Κ' ἐκεῖνος μόλις τὸν ἄκουσε, ὄντας ἄπειρος σ' αὐτά, ἄρχισε ν' ἀγανακτεῖ καὶ ν' ἀποκαλεῖ τὸν ἀδελφὸ ἄθλιο καὶ ἀνάξιο τῆς μοναχικῆς πολιτείας, γιατί δέχτηκε τέτοιους λογισμοὺς! Μόλις τ' ἄκουσε αὐτὰ ὁ ἀδελ-

φός, ἀπελπίστηκε τόσο πολὺ, ὥστε παράτησε τὸ κελλί του καὶ πῆρε τῶν ὀμματιῶν του, φεύγοντας γιὰ τὸν κόσμο. Κατὰ θεία οἰκονομία, ὡστόσο, τὸν συνάντησε στὸ δρόμο του ὁ ἄββᾶς Ἀπολλῶ, ποὺ, βλέποντάς τον φοβερὰ ταραγμένο καὶ πολὺ σκυθρωπὸ, τὸν ρώτησε μὲ πολλὴ ἀγάπη:

— Τέκνο μου, ποιὸς εἶν' ὁ λόγος ποὺ εἶσαι τόσο πολὺ πικραμένος;

Ὁ νεώτερος ἀδελφός, στὴν ἀρχή, ἀπ' τὴν πολλὴ θλίψη του, δὲν ἀποκρίθηκε. Ὑστερα, ὁμως, καθὼς παρηγορήθηκε ἀρκετά, βλέποντας τὴ στοργὴ τοῦ Γέροντα, τοῦ ἐξομολογήθηκε τὸν πόνο του:

— Οἱ λογισμοὶ τῆς πορνείας, Γέροντα, μ' ἐνοχλοῦν μὲ συνεχῆ πόλεμο. Πῆγα, λοιπόν, στὸν τάδε γέροντα καὶ τοὺς φανέρωσα, μὰ, καθὼς μὲ τὰ λόγια του μοῦ ἔδωκε νὰ καταλάβω, δὲν ὑπάρχει πιά ἐλπίδα σωτηρίας γιὰ μένα. Κι ἀπελπίστηκα τόσο πολὺ, ποὺ ἀποφάσισα νὰ ἐπιστρέφω στὸν κόσμο. Καὶ φεύγω, καθὼς βλέπεις.

Μόλις τ' ἄκουσε αὐτὰ ὁ πατήρ Ἀπολλῶ, σὰν πολὺ-πειρος καὶ σοφὸς ἱατρός, ἄρχισε νὰ παρηγορεῖ τὸν νεώτερο ἀδελφὸ καὶ νὰ τὸν νουθετεῖ, λέγοντας:

— Μὴν παραξενεύεσαι, τέκνο μου, κι οὔτε ν' ἀπελπίζεσαι ἀπ' τὸν ἑαυτὸ σου. Ἐγώ, καθὼς μὲ βλέπεις, σὲ τόσο μεγάλη ἡλικία καὶ τόσο βαθιὰ γεράματα, ἀκόμη νιώθω νὰ μὲ πολεμοῦν τέτοιοι λογισμοὶ καὶ νὰ μ' ἐνοχλοῦν. Μὴ θλίβεσαι, λοιπόν, ἀπὸ αὐτὴ τὴν πύρωση τῆ φοβερῆ, ποὺ δὲν θεραπεύεται τόσο ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἐργασία, ὅσο ἀπ' τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Χάρισέ μου, ἀδελφέ μου, μονάχα τὴ σημερινὴ μέρα καὶ γύρνα πάλι στὸ κελλί σου.

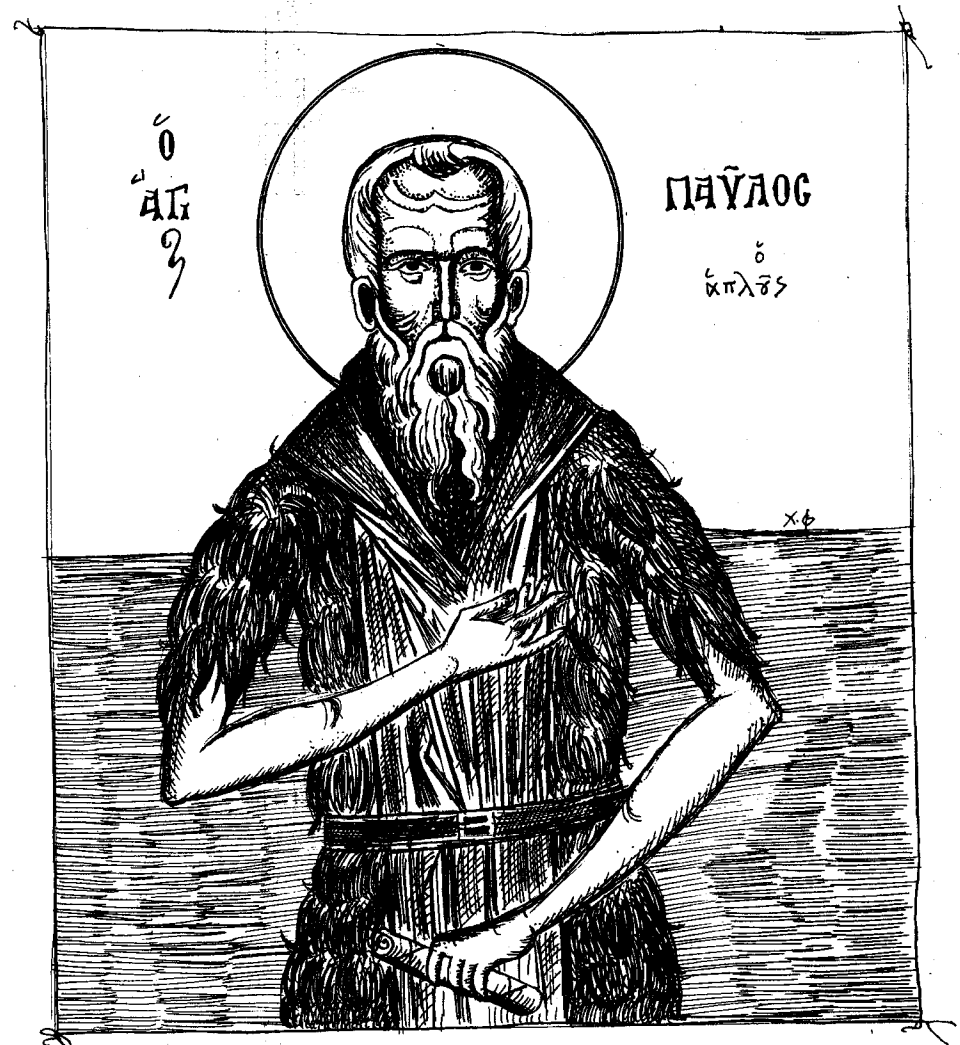
Ἔτσι κ' ἔκαμε ὁ νεώτερος ἀδελφός. Μόλις χωρίσανε, ὁμως, ὁ ἄββᾶς Ἀπολλῶ ἔφυγε κατευθεῖαν γιὰ τὸ κελλί τοῦ γέροντα, ποὺ εἶχε ἀπογοητεύσει τὸ νεώτερο μοναχό. Στάθηκε μπροστὰ στὸ κελλί του κ' ἔκανε τὴν ἀκόλουθη προσ-

ευχή στο Θεό: «Κύριε, ἐσύ πού στέλνεις τούς πειρασμούς για τὸ καλὸ μας, μετάστρεψε τὸν πόλεμο τοῦ ἀπελπισμένου ἀδελφοῦ καὶ μετάφερε τὸν σὲ τοῦτο τὸν γέροντα· γιατί, ἅμα γνωρίσει τοῦτο τὸν πειρασμὸ τῶρα στὰ γεράματα του καὶ μάθει ὅσα ἐπὶ τόσα πολλὰ χρόνια δὲν μπόρεσε νὰ διδαχτεῖ, τότε θὰ μπορεῖ νὰ συμπάσχει μὲ κείνους πού ὑποφέρουν ἀπὸ τοῦτο τὸν πόλεμο». Κ' εὐθύς, μετὰ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς του, βλέπει ἕναν αἰθίοπα νὰ στέκεται κοντὰ σ' ἐκεῖνο τὸ κελλί καὶ νὰ ρίχνει βέλη πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ γέροντα. Τότε, μόλις χτυπήθηκε ἀπ' αὐτὰ ὁ γέροντας, ἀμέσως ἄρχισε νὰ πηγαίνει δῶθε-κειθε, σὰ μεθυσμένος. Καὶ μὴ μπορώντας ν' ἀντέξει καὶ νὰ ὑπομείνει, βγήκε ἀπ' τὸ κελλί του καὶ πήρε τὸν ἴδιο δρόμο, πού εἶχε πάρει καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφὸς πρὶν λίγο. Τότε ὁ ἀββᾶς Ἀπολλῶ, πού κατάλαβε τί συνέβη, βγήκε καὶ τὸν συνάντησε, λέγοντάς του:

— Για πού τὸ ἴβαλες; Ποιὸς εἶναι ὁ λόγος αὐτῆς τῆς ταραχῆς πού σὲ κατέχει;

Ἐκεῖνος κατάλαβε, πὼς ὁ ἀββᾶς Ἀπολλῶ εἶχε πληροφορία για τὸ τί τοῦ συνέβαινε, καί, ντροπιασμένος, δὲν ἔλεγε τίποτε. Τότε ὁ ἀββᾶς Ἀπολλῶ τοῦ εἶπε:

— Γύρνα στὸ κελλί σου, κι ἀπὸ τώρα κ' ἐμπρὸς νὰ γνωρίζεις τὴν ἀδυναμία σου. Κ' εἶναι καλύτερο για σένα, νὰ θεωρεῖς τὸν ἑαυτὸ σου καταφρονημένο ἢ ἀγνοημένο ἀπὸ τὸ διάβολο, πού, γι' αὐτὸ τὸ λόγο, δὲν ἤρθε νὰ σὲ πολεμήσει, ὅπως λένε οἱ σπουδαῖοι Γέροντες. Καὶ τί ἀναφέρω τὸν πόλεμο; —οὔτε μιὰ προσβολὴ ἔστω μιᾶς ἡμέρας δὲν μπόρεσες κἂν νὰ ὑποφέρεις! Κι αὐτὸ σοῦ συνέβη, γιατί, ὅταν δέχτηκες ἕνα νεώτερον ἀδελφὸ, πού τὸν πολεμοῦσε ὁ κοινὸς ἐχθρὸς μας, ἀντὶ νὰ τὸν ἐνθαρρύνεις καὶ νὰ τοῦ δώσεις κουράγιο για τὸν ἀγῶνα, ἐσύ τὸν ἔρριξες στὴν ἀπόγνωση, δίχως νὰ συλλογιστεῖς καθόλου τὸ σοφὸ ἐκεῖνο παράγγελμα,

πού λέγει: «γλύτωσε όσους όδηγοῦνται σέ θάνατο, και μήν έμποδίζεις νά φύγουν εκείνοι, πού τούς περιμένει έκτέλεση»· μήτε κ' αν ν' ακούσεις τήν παραβολή εκείνη του Σωτήρα μας, πού λέγει «να μή σπάξεις λυγισμένο καλάμι, κι ούτε να σβήνεις τó καντήλι πού τρεμοκαίει». Γιατί κανένας δέν θα μπορούσε να υποφέρει τις επιθέσεις του έχθρου, μά κι ούτε τή φυσικήν όρμη και τó βρασμό του σώματος να σβήσει ή να νικήσει, αν ή ίδια ή χάρη του Θεού δέν φρουρούσε τήν ανθρώπινη αδυναμία. Λοιπόν, αδελφέ, τώρα πού έλαβε τέλος ή φανέρωση αύτης τής σωτήριας θείας οικονομίας, ός προσευχηθούμε στο Θεό μαζί, κι ός τόν παρακαλέσουμε να διώξει τή μαστιγα πού σε βρήκε. Γιατί Αύτός είναι πού μάς κάνει να πονούμε, και Αύτός πάλι μάς θεραπεύει· μάς χτυπάει, και τά χέρια του μάς γιατρεύουν· μάς ταπεινώνει, κ' ύστερα μάς ανυψώνει· μάς κατεβάζει στον Άδη, και πάλι μάς ανεβάζει ψηλά».

Μόλις του μίλησε μ' αυτά τά λόγια και προσευχήθηκε, τήν ίδια στιγμή τόν απάλλαξε απ' τόν πόλεμο πού τόν είχε βρει. Τόν συμβούλεψε, μάλιστα, να προσευχηθεί στο Θεό και να του ζητήσει να του χαρίσει τήν κατάλληλη παιδευτική γλώσσα, ώστε να ξέρει, όταν παρουσιαστεί καιρός αρμόδιος, να πει τó λόγο πού πρέπει.

ιδ'.

Ένας άλλος αδελφός πολεμήθηκε από τó λογισμό τής πορνείας. Και σηκώθηκε, μέσα στη νύχτα, κ' ήρθε προς τόν Γέροντα και του έξομολογήθηκε τó λογισμό του. Και τόν παρηγόρησε ό Γέροντάς του, στηρίζοντάς τον, κ' εκείνος έφυγε για τó κελλί του ώφελημένος. Και πάλι του ήρθε ό ίδιος πόλεμος· και ξαναπήγε στον Γέροντα. Κ' έγινε τοῦτο

πολλές φορές, αλλά ο Γέροντας δέν τόν ἐλύπησε ποτέ, μὰ τόν παρηγοροῦσε καί τόν δυνάμωνε μὲ τίς κατάλληλες συμβουλές, λέγοντάς του:

— Μὴν ὑποχωρήσεις καθόλου, καί μὴ διστάσεις νὰ ῥηξῆσαι ὄλο καί περισσότερο, ὅταν σ' ἐνοχλεῖ ὁ δαίμονας, γιὰ νὰ τόν ἐλέγχεις μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Γιατὶ μὲ τὸν ἔλεγχο, αὐτὸς ὑποχωρεῖ καί φεύγει. Πράγματι, τίποτε δέν ἀηδιάζει τόσο πολὺ τὸν δαίμονα, ὅσο τὸ νὰ φανερώνεις τὰ πονηρὰ ἔργα του· καί τίποτε δέν τὸν χαροποιεῖ τόσο πολὺ, ὅσο τὸ νὰ κρύβει κανέννας τοὺς λογισμοὺς του.

Ἦρθε, λοιπόν, ὁ ἀδελφὸς γιὰ ἐνδέκατη φορὰ στὸν Γέροντα, κατηγορώντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς λογισμοὺς του. Καί, στὸ τέλος, λέγει στὸν Γέροντα:

— Ἀββᾶ, κάμε ἀγάπη καί πὲς μου ἕνα λόγο, γιὰ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπ' τὸ λογισμό αὐτό.

— Ἐχε θάρρος, τέκνο μου —τοῦ λέγει ὁ Γέροντας— γιατί, ἂν ἐπέτρεπε ὁ Θεὸς νὰ ἐρχότανε ὁ ἀνάλογος δικὸς μου λογισμὸς μέσα σου, δέν θὰ μπορούσες νὰ τὸν βαστάξεις, μὰ θὰ ἔπεφτες πολὺ χαμηλά!...

Καί μὲ αὐτὸ τὸ λόγο τοῦ Γέροντα, γεμᾶτο ἀπὸ τὴν ταπείνωσή του, ἔπαψε καί ὁ πόλεμος, ποὺ ἄναβε ὁ λογισμὸς στὸν ἀδελφὸ ἐκεῖνο.

κστ'.

Κάποιος ἀδελφὸς ἐρώτησ' ἕνα Γέροντα:

— Ἐὰν συμβεῖ σ' ἕναν ἄνθρωπο νὰ πέσει σὲ πειρασμὸ καί νὰ φτάσει ὡς τὴν πράξη τῆς ἁμαρτίας, τί μπορεί νὰ γίνῃ μ' ἐκείνους ποὺ σκανδαλίστηκαν;

Κι ὁ Γέροντας τοῦ ἀφηγήθηκε τὸ ἀκόλουθο περιστατικό:

— Ἐνας διάκονος ἦταν πολὺ ὀνομαστὸς σὲ κάποιον κοινόβιο τῆς Αἰγύπτου. Κάποιος, ὅμως, πολιτικός, ποὺ τὸν κυνηγοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἄρχοντα ποὺ κυβερνοῦσε, ἤρθε, μὲ ὄλη τὴν οἰκογένειά του, νὰ μείνει στὸ κοινόβιο. Ὡστόσο, ἀπὸ σατανικὴ ἐνέργεια, ὁ διάκονος ἔπεσε σὲ ἁμαρτία, μὲ κάποια γυναῖκα τῆς οἰκογενείας, κ' ἔγινε ἀπ' τὴ ντροπὴ ὄλ' ἡ ἀτμόσφαιρα πολὺ βαρειά. Τότε ὁ διάκονος ἔφυγε καί πῆγε σὲ κάποιον σεβαστὸ τοῦ Γέροντα καί τοῦ ἀνάγγειλε ὅ,τι εἶχε συμβεῖ. Ὁ Γέροντας ἐκεῖνος εἶχε μιὰ ἐσωτερικὴ κρύπτη πίσω ἀπ' τὸ κελλί του. Καί παρκαλέσε ὁ διάκονος τὸν Γέροντα, λέγοντας:

— Θάψε με ζωντανὸ ἐκεῖ μέσα, Γέροντα, καί μὴν πείς σὲ κανέναν πιά τίποτε.

Καί μπαίνοντας ὁ ἀδελφὸς διάκονος, σὲ κείνο τὸ σκοτεινὸ σπήλαιον, γνώρισε καί γεύτηκε τὴν πιὸ ἀληθινὴ μετάνοια.

Ὑστερ' ἀπὸ κάμποσο χρόνο τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ σταμάτησε νὰ τοὺς ἔρχεται, κ' ἔκαναν ὄλοι λιτανεῖα γιὰ νὰ τοὺς λυπηθεῖ ὁ Θεός. Καί τότε ἀποκαλύφθηκε σὲ κάποιον ἀπὸ τοὺς ἁγίους γέροντες, ὅτι «ἂν δέν ἔρθει ὁ διάκονος, ποὺ εἶναι κρυμμένος κοντὰ στὸ κελλί τοῦ τάδε μοναχοῦ, νὰ προσευχηθεῖ, δέν πρόκειται νὰ ῥθει τὸ νερό!» Κ' ἐθαύμασαν ὄλοι τοὺς σάν τ' ἄκουσαν. Πῆγαν, λοιπόν, καί τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ κείνη τὴ σκοτεινὴ τρύπα ποὺ βρισκότανε, καί προσευχήθηκε, κ' ἤρθε τὸ νερό.

Κ' ἐκεῖνοι ποὺ ἄλλοτε εἶχανε σκανδαλισθεῖ, τῶρα ὠφελήθηκαν πιὸ πολὺ ψυχικὰ ἀπ' τὴν ἀληθινὴ μετάνοιά του καί δόξαζαν τὸ Θεό.

λζ'.

Κάποιος αδελφός έπολεμήθηκε από τὸ λογισμό τῆς πορνείας. Συνέβη μάλιστα, νὰ περάσει μιὰ μέρα ἀπόνα χωριὸ τῆς Αἰγύπτου. Ἐκεῖ εἶδε μιὰ κόρη ἑνὸς ἱερέως εἰδωλολάτρου καὶ τὴν ἀγάπησε, καὶ λέγει στὸν πατέρα τῆς:

— Δὸς μου τὴν κόρη σου, τὴ θέλω γιὰ γυναῖκα μου.

— Δὲν μπορῶ, τοῦ ἀποκρίθηκ' ἐκεῖνος, νὰ σοῦ τὴ δώσω, ἂν δὲν μάθω πρῶτα τί θέλει ὁ θεός μου.

Πηγαίνει, λοιπόν, στὸν δαίμονα καὶ τοῦ λέγει:

— Ἦρθε κάποιος μοναχὸς καὶ θέλει τὴν κόρη μου γιὰ γυναῖκα του· — νὰ τοῦ τὴ δώσω;

— Ρώτησέ τον πρῶτα, τοῦ ἀπαντᾶ ὁ δαίμων, ἂν ἀρνεῖται τὸ Θεό του, τὸ βάπτισμά του, καὶ τὸ μοναχικὸ σχῆμα του.

Ἔρχεται, λοιπόν, ὁ ἱερεὺς καὶ ρωτᾶ τὸ μοναχό:

— Ἀρνεῖσαι τὸ Θεό σου, τὸ βάπτισμά σου καὶ τὸ μοναχικὸ σχῆμα σου;

Κι ὁ μοναχὸς συμφώνησε, πὼς τ' ἀρνεῖται. Κι ἀμέσως εἶδε ἀπ' τὸ στόμα του νὰ βγαίνει ἕνα περιστέρι καὶ νὰ πετάει πρὸς τὸν οὐρανό.

Φεύγει τότε ὁ ἱερεὺς καὶ πάει στὸν δαίμονα, λέγοντας:

— Ἦδη τ' ἀρνήθηκε αὐτὰ τὰ τρία πού τοῦ ζήτησα.

Τότε τοῦ ἀποκρίνεται ὁ διάβολος καὶ τοῦ λέγει:

— Μὴν τοῦ δώσεις τὴ θυγατέρα σου γιὰ γυναῖκα, γιατί ὁ Θεός του δὲν ἀπομακρύνθηκε ἀπ' αὐτόν, μὰ τὸν βοηθεῖ ἀκόμα.

Γυρνᾷ πάλι ὁ ἱερεὺς καὶ λέγει στὸ μοναχό:

— Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ τὴ δώσω, γιατί ὁ Θεός σου σὲ βοηθεῖ ἀκόμη, καὶ δὲν ἔφυγε ἀπὸ σένα.

Μόλις τ' ἄκουσε ὁ μοναχὸς αὐτά, εἶπε μέσα του: «Ἄ,

πόσο μεγάλην ἀγαθότητα ἔδειξε σ' ἐμένα ὁ Θεός! Κ' ἐγώ, ὁ δυστυχής, ἔφτασα ν' ἀρνηθῶ κ' Ἐκεῖνον, καὶ τὸ βάπτισμα καὶ τὸ μοναχικὸ σχῆμα, τὴν ὥρα πού ὁ πανάγαθος Θεός εἶναι δίπλα μου, καὶ μὲ βοηθεῖ!». Συνῆλθε τότε καὶ μετάνιωσε. Καὶ τράβηξε ἀμέσως πρὸς τὴν ἔρημο, σ' ἕνα μεγάλο Γέροντα καὶ τοῦ διηγήθηκε τὴν πτώση του λεπτομερῶς. Τότε ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε:

— Κάθισε μαζί μου σ' αὐτὴ τὴ σπηλιά καὶ νήστεψε τρεῖς ἑβδομάδες — δυὸ μέρες θὰ βάζεις κάτι στὸ στόμα σου καὶ δυὸ μέρες τίποτε — κ' ἐγώ θὰ παρακαλῶ στὴν προσευχή μου τὸ Θεὸ γιὰ σένα.

Καὶ τὸν πόνεσε πολὺ τὸν ἀδελφὸ αὐτόν ὁ Γέροντας, καὶ παρακάλεσε τὸ Θεό, λέγοντας: «Σὲ ἱκετεύω, Κύριε, χάρισέ μου αὐτὴ τὴν ψυχὴ καὶ δέξου τὴ μετάνοιά της!». Καὶ ὁ Θεός εἰσάκουσε τὴν προσευχή του. Καὶ ὅταν συμπληρώθηκε ἡ πρώτη ἑβδομάδα, ἦρθε ὁ Γέροντας στὸ σπήλαιο καὶ ρώτησε τὸν ἀδελφό:

— Μήπως εἶδες τίποτε;

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ ἀδελφός. Ἔχω ἰδεῖ τὸ περιστέρι, πού εἶχε φύγει πρὸς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, νὰ στέκεται ψηλά, πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου.

— Πρόσεχε πολὺ, τοῦ ἀπαντᾶ ὁ Γέροντας, καὶ νὰ προσεύχεσαι παρακαλώντας τὸ Θεὸ συνέχεια.

Καὶ στὸ τέλος τῆς δεύτερης ἑβδομάδας, ἦρθε πάλι ὁ Γέροντας καὶ ρώτησε τὸν ἀδελφό:

— Μήπως εἶδες τίποτε;

— Ναί, τοῦ ἀποκρίθηκε πάλι ὁ ἀδελφός. Εἶδα τὸ περιστέρι νὰ κατεβαίνει πῶς κοντὰ στὸ κεφάλι μου.

Κι ὁ Γέροντας, φεύγοντας, τοῦ παράγγειλε πάλι τὰ ἴδια:

— Νήστευε καὶ μὴ διακόπτεις καθόλου τὴν προσευχή σου.

Όταν συμπληρώθηκε κ' ή τρίτη εβδομάδα, ήρθε πάλι ό Γέροντας και ρώτησε τόν άδελφό:

— Μήπως είδες τίποτε περισσότερο;

— Ναι, άποκρίθηκε πάλι ό μοναχός. Είδα τó περιστέρι, πού ήρθε και στάθηκε άκριβώς πάνω στό κεφάλι μου· κι άπλωσα τó χέρι μου νά τó πιάσω, μά κείνο σηκώθηκε και μπήκε μέσα στό στόμα μου.

Εύχαρίστησε και δόξασε τó Θεό τότε ό Γέροντας, κ' είπε στό μοναχό:

— Ίδού, άδελφέ μου, πού ό Θεός έδέχθη τή μετάνοιά σου. Άπό τώρα και πέρα, λοιπόν, πρόσεχε καλά τόν έαυτό σου.

Κι ό άδελφός του άποκρίθηκε, λέγοντας:

— Άπό σήμερα θά μείνω μαζί σου, άββᾶ μου, και δέν θά φύγω, ώσότου νά πεθάνω!

ΣΤ'.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΤΗΜΟΣΥΝΗ
ΚΑΙ ΤΗ ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ

Ζ'.

Κάποιος από τούς άγίους Πατέρες μᾶς διηγήθηκε για τόν άββᾶ Ίωάννη τόν Πέρση, πώς από τήν μεγάλη του άρετή έφτασε σέ άκακία βαθύτατη. Αύτός ό άββᾶς έμενε στην Άραβία τής Αιγύπτου, και δανείστηκε κάποτε ένα χρηματικό ποσό, με τó όποιο άγόρασε λινάρια για νά τά δουλέψει. Κ' έρχεται κάποιος μοναχός και του λέγει:

— Δάνεισέ μου, άββᾶ, λίγα λινάρια για νά φτιάξω ένα λεβίτωτα, πού μου χρειάζεται.

Και του έδωσε με πολλή χαρά. Με τόν ίδιο τρόπο ήρθε κι άλλος ένας και τόν παρακάλεσε:

— Δός μου, άββᾶ, λίγα λινάρια, για νά φτιάξω ένα λέντιο πού τó έχω ανάγκη.

Και του έδωσε κι αυτό. Έπίσης, και σ' άλλους πολλούς πού του ζήτησαν έδινε με πολλή χαρά. Σε λίγες μέρες ήρθε ό μοναχός άπ' τόν όποιο είχε δανειστεί τó χρηματικό ποσό, ζητώντας το. Και του λέγει ό Γέροντας:

— Περίμενε, και σέ λίγο θα σου τὸ φέρω ἐγὼ ὁ ἴδιος.

Μὴ ἔχοντας ποῦθε νὰ βρεῖ τὸ χρηματικὸ ποσό, σηκώθηκε νὰ πάει πρὸς τὸν ἀββᾶ Ἰάκωβο, πού εἶχε τὸ διακόνημα τοῦ οἰκονόμου, νὰ τὸν παρακαλέσει νὰ τοῦ δανείσει τὸ ποσό, γιὰ νὰ τὸ δώσει ἐκεῖ πού τὸ χρωστοῦσε. Καὶ πηγαίνοντας πρὸς τὰ κει, βρῖσκει καταγῆς ἓνα ὀλοκότινο — τὸ ἴδιο χρηματικὸ ποσό πού χρωστοῦσε— μὰ δὲν τὸ ἄγγιξε. Ἐκαμε τὴν προσευχή του κ' ἐπέστρεψε πάλι στὸ κελλί του. Κ' ἔρχεται πάλι ὁ μοναχὸς καὶ ζητοῦσε νὰ τοῦ δώσει τὸ νόμισμα, πού τοῦ χρωστοῦσε. Καὶ τοῦ λέγει:

— Μὴν ἀνησυχεῖς, ἐγὼ τὸ φροντίζω, καὶ θὰ σοῦ τὸ δώσω.

Φεύγοντας πάλι ὁ Γέροντας, νὰ πάει στὸν ἀββᾶ Ἰάκωβο, βρῖσκει πάλι τὸ ἴδιο νόμισμα, στὸ ἴδιο σημεῖο. Κ' ἔκανε πάλι τὴν προσευχή του, ἐπιστρέφοντας ξανά στὸ κελλί του. Καὶ ἰδοῦ, ξανάρχεται ὁ πρῶτος μοναχὸς νὰ τὸν ἐνοχλήσει, ζητώντας τὸ νόμισμά του. Καὶ τοῦ λέγει ὁ Γέροντας:

— Συγχώρεσέ με γι' ἄλλη μιὰ φορὰ καὶ περίμενε, κ' ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ φέρω.

Σηκώθηκε τότε καὶ πῆγε πάλι ἀπ' τὸν ἴδιο δρόμο. Στὸ ἴδιο σημεῖο, βρῖσκει πάλι τὸ νόμισμα. Κάνει τὸ σταυρὸ του καὶ τὸ παίρνει. Πηγαίνει κατευθείαν στὸν ἀββᾶ Ἰάκωβο καὶ τοῦ λέγει:

— Καθὼς ἐρχόμουν πρὸς ἐσένα, ἀββᾶ, βρῆκα στὸ δρόμο τοῦτο τὸ νόμισμα. Κάμε, λοιπόν, ἀγάπη καὶ φώναξέ το σ' ὅλη τὴν ἐνορία, μήπως κάποιος τὸ ἔχασε. Κι ἅμα βρεθεῖ ἐκεῖνος πού τὸ ἔχασε, δός του το.

Βγῆκε, λοιπόν, ὁ ἀββᾶς Ἰάκωβος καὶ γύρισε ὅλη τὴν ἐνορία, διαλαλώντας ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες γιὰ τὸ νόμισμα πού βρέθηκε, μὰ κανεὶς δὲν τὸ ἀναζήτησε γιὰ δικό του. Καὶ τότε λέγει ὁ Γέροντας στὸν ἀββᾶ Ἰάκωβο:

— Ἀφοῦ δὲν εὐρέθη κανεὶς πού νὰ τὸ ἔχει χάσει, δός το στὸν τάδε ἀδελφό, γιὰτὶ τοῦ τὸ χρωστῶ. Καθὼς δὲν εἶχα νὰ τοῦ τὸ ἐπιστρέψω, ἐρχόμουν σ' ἐσένα νὰ μοῦ τὸ δώσεις γιὰ νὰ τοῦ ἐπιστρέψω τὸ χρέος, καὶ τὸ βρῆκα στὸ δρόμο.

Κ' ἐθαύμασε ὁ Γέροντας γιὰ τὸ πῶς, ἐνῶ χρωστοῦσε καὶ τὸ βρῆκε στὸ δρόμο, δὲν τὸ πῆρε ἀμέσως νὰ τὸ δώσει ἐκεῖ πού ἔπρεπε. Καὶ τὸ πιὸ θαυμαστὸ ἀπ' ὅλα εἶναι ὅτι, ὅταν κάποιος ἔρχονταν νὰ τοῦ ζητήσει κάτι, δὲν τοῦ τὸ ἴδινε μὲ τὰ χέρια του, μὰ ἔλεγε στὸν ἀδελφό: «πήγαινε μόνος σου καὶ πάρε ὅ,τι σοῦ χρειάζεται». Κ' ὕστερα πάλι, ὅταν τὸ ἔφερνε, τοῦ ἔλεγε: «ἄφησέ το πάλι στὸν τόπο του». Μὰ κι ἂν δὲν τοῦ ἔφερνε πίσω αὐτὸ πού τοῦ πῆρε κάποιος, ἐκεῖνος πάλι δὲν τοῦ ἔλεγε τίποτε.

λγ'.

Οἱ ἅγιοι γέροντες διηγοῦνται γιὰ κάποιον κηπουρό, πού κουραζότανε δουλεύοντας πολὺ, μὰ πού ὄλο τὸν κόπο του τὸν ἔδινε ἀπὸ ἀγάπη σ' ἐλεημοσύνες, καὶ μόνο γιὰ τὴν τροφή του κρατοῦσε. Ὁ σατανᾶς, ὅμως, τοῦ ἔβαλε μιὰν ἄλλη ιδέα: «τώρα πού μπορεῖς, κάνε λίγες οἰκονομίες καὶ μάζεψε λίγα λεφτά, μήπως στὰ γηρατειά σου δὲν ἔχεις οὔτε τ' ἀπαραίτητα νὰ ζήσεις». Καί, μαζεύοντας λίγα-λίγα, γέμισε ἓνα πήλινο δοχεῖο μὲ νομίσματα. Συνέβη, ὅμως, ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ν' ἀρρωστήσει καὶ νὰ σαπίσει τὸ πόδι του. Ἔτσι, κατανάλωσε ὅλα τὰ νομίσματα στοὺς γιατροὺς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ βρεῖ καὶ τὴ θεραπεία του. Τελευταῖα τὸν εἶδε κ' ἓνας πολὺ ἔμπειρος γιατρός καὶ τοῦ λέγει:

— Ἐὰν δὲν κόψεις τὸ πόδι σου, θὰ σαπίσει ὄλο τὸ σῶμα σου!

Καὶ συμφώνησαν, κατὰ τὴ γνώμη τοῦ γιατροῦ, νὰ κο-

πεϊ τὸ πόδι. Τὴν ἄλλη μέρα, λοιπόν, θὰ ῥχόταν ὁ γιατρός με τὰ ἐργαλεῖα του νὰ τοῦ πριονίσει τὸ πόδι. Ἐκείνη τὴ νύχτα, ὅμως, ὁ κηπουρὸς σκέφτηκε πολὺ πάνω στὰ ὄσα ἔκαμε τελευταῖα καὶ μετάνιωσε γιὰ ὅ,τι κακὸ ἔπραξε. Μὲ στεναγμούς τότε προσευχόταν: «Θυμήσου, Κύριε, τὰ ἔργα ποὺ ἔκαμνα πρῶτα καὶ μοίραζα σ' ὄλους τοὺς ἀδελφούς». Καὶ μόλις συλλάβισε αὐτὲς τὶς λέξεις, ἰδοὺ παρουσιάζεται Ἄγγελος Κυρίου καὶ τοῦ λέγει:

— Ποῦ εἶναι τὰ χρήματα ποὺ μάζεψες; Καὶ ποῦ βρίσκειτ' ἡ ἐλπίδα ποὺ θησαύρισες;

— Ἐπεσα σὲ μεγάλη ἀμαρτία, εἶπ' ἐκεῖνος· ἀμάρτησα, Κύριε, σὲ παρακαλῶ συγχώρεσέ με, κι ἀπὸ τῶρα καὶ πέρα δὲν θὰ ξανακάνω πιά τίποτε τέτοιο.

Τότε ὁ Ἄγγελος τοῦ ἄγγιξε τὸ πόδι, ποὺ γιατρεύτηκε ἀμέσως.

Τὴν ἄλλη μέρα, πρωί-πρωί, σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸν κῆπο του νὰ δουλέψει. Ἔρχεται σὲ λίγο κι ὁ γιατρός, κατὰ τὰ συμφωνημένα, νὰ τοῦ κόψει με τὰ ἐργαλεῖα τὸ σάπιο πόδι του, καὶ τοῦ λένε:

— Ἐφυγε πρωί-πρωί, πῆγε στὸ χωράφι νὰ δουλέψει.

Ἐκπληκτος ὁ γιατρός, φεύγει καὶ πάει στὸ χωράφι, ὅπου δούλευε. Καὶ σὰν τὸν εἶδε νὰ σκάβει τὴ γῆ, σὰν νὰ μὴν εἶχε συμβεῖ τίποτε, σταυροκοπιόταν καὶ δόξαζε τὸ Θεό, ποὺ τοῦ ἔχε δώσει τὴν υἰγεία του.

κε'.

Διηγούνται γιὰ τὸν ἀββᾶ Μωϋσῆ τῆς Σκήτης, ὅτι, ὅταν ἐτοιμαζόταν νὰ εἰσέλθει στὴν περιοχὴ τῆς Πέτρας, τὴν ἀύχμηρότατη, κοπίαζε πολὺ στὸ δρόμο καὶ συλλογιζόταν: «πῶς ἄρα γε θὰ μπορέσω νὰ βρῶ τὸ νερὸ ποὺ μοῦ χρειάζε-

ται ἐδῶ πέρα;». Κ' ἦρθε τότε μιὰ φωνὴ ποὺ τοῦ ἔλεγε: «προχώρα, καὶ μὴ φροντίσεις γιὰ τίποτε!» Προχώρησε, λοιπόν, καὶ μπῆκε στὴν Πέτρα. Ὄταν τὸν ἐπισκέφτηκαν κάποιιοι πατέρες τῆς ἐρήμου, αὐτὸς δὲν εἶχε ἀκόμη παρὰ ἓνα μονάχα λαγῆνι με νερό. Καὶ μαγειρεύοντας λίγες φακές, τὸ νερὸ τέλειωσε. Κι ὁ Γέροντας ἄρχισε νὰ στενοχωριέται καὶ νὰ θλίβεται. Ἄρχισε, λοιπόν, νὰ μπαίνει καὶ νὰ βγαίνει, καὶ νὰ προσεύχεται στὸ Θεό. Σὲ μιὰ στιγμή, βλέπει ἓνα σύννεφο φορτωμένο βροχὴ νὰ ῥχεται κατὰ τὴν Πέτρα. Κ' ἔτσι, σὲ λίγο γέμισε ὄλα τὰ λαγῆνια του με νερό. Ὑστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτά, ρωτοῦν οἱ ἀδελφοὶ τὸν Γέροντα:

— Πές μας, Γέροντα, σὲ παρακαλοῦμε, γιὰτὶ ἔμπαινες κ' ἔβγαινες συνέχεια;

Καὶ τοὺς ἀποκρίνεται ὁ Γέροντας:

— Εἶχ' ἀνοίξει δικαστήριο μετὰ τὸ Θεὸ καὶ τὸν κατηγοροῦσα: «Βλέπεις, ἐσὺ μ' ἔφερες ἐδῶ, καὶ τῶρα οἱ δούλοι σου ποὺ μ' ἐπισκέφτονται δὲν ἔχουν νερὸ νὰ πιοῦν»; Γι' αὐτὸ με βλέπατε νὰ μπαίνω καὶ νὰ βγαίνω, παρακαλώντας τὸ Θεό, ἴσαμε τὴν ὥρα ποὺ μᾶς ἔστειλε τὸ νερό!

Ζ'.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΔΡΕΙΑ

ιζ'.

Διηγούνται για τὸν ἀββᾶ Μιλήσιο, πὼς ἔμενε μὲ δυὸ ὑποτακτικούς του στὴν ἔρημο, στὰ σύνορα τῆς Περσίας. Βγήκαν, λοιπόν, σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, δυὸ ἀδελφία, γιοὶ τοῦ βασιλιᾶ, νὰ κυνηγήσουν, ὅπως τὸ συνήθιζαν. Ἔβαζαν δηλ. σχοινιά πλεγμένα, σ' ἓνα διάστημα ποῦ ἔπιανε σαράντα μίλια, ὥστε ὅ,τι βρεθεῖ μέσα στὰ σχοινιά, νὰ τὸ κυνηγήσουν καὶ νὰ τὸ σκοτώσουν μὲ τὰ κοντάρια. Ἐκεῖ μέσα λοιπόν, πιάστηκαν ὁ Γέροντας μὲ τοὺς δυὸ ὑποτακτικούς του. Καὶ σὰν τὸν εἶδαν τὰ βασιλόπουλα μὲ μεγάλο τρίχωμα καὶ ἄγρια ὄψη, ξαφνιάστηκαν καὶ τὸν ρώτησαν:

— Ἄνθρωπος εἶσαι ἢ κάποιον πνεῦμα; πές μας.

— Εἶμαι ἄνθρωπος, τοὺς ἀπαντᾷ ἐκεῖνος, ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς καὶ βγήκα στὴν ἔρημο νὰ κλάψω τίς ἀμαρτίες μου. Καὶ προσκυνῶ τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὸ γιὸ τοῦ ζωντανοῦ Θεοῦ!

Ἐκεῖνοι τοῦ εἶπαν:

— Δὲν ὑπάρχει ἄλλος θεός, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἥλιο, τὴ φωτιὰ καὶ τὸ νερό, ποὺ ἐμεῖς λατρεύουμε. Κ' ἔλα νὰ θυσιάσεις σ' αὐτά.

— Αὐτὰ ὅλα εἶναι κτίσματα τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀπάντησε, καὶ βρῖσκεστε στὴν πλάνη πιστεύοντάς τα. Γι' αὐτὸ σὰς παρακαλῶ νὰ ἐπιστρέψετε καὶ νὰ γνωρίσετε τὸν ἀληθινὸ Θεό, ποὺ δημιούργησε τὰ σύμπαντα.

Αὐτοὶ χαμογελώντας εἰρωνικά, τοῦ εἶπαν:

— Αὐτὸν ποὺ καταδικάστηκε καὶ σταυρώθηκε, λὲς ἀληθινὸ Θεό;

— Ναί, τοὺς ἀποκρίνεται ὁ Γέροντας, αὐτὸν ποὺ ἐσταύρωσε τὴν ἁμαρτία καὶ θανάτωσε τὸ θάνατο, αὐτὸν λέγω ἀληθινὸ Θεό!

Τότ' ἐκεῖνοι θύμωσαν καί, βασανίζοντας τὸν Γέροντα καὶ τοὺς μαθητές του, τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ θυσιάσουν. Ὑστερ' ἀπὸ πολλὰ μαρτύρια, τοὺς μὲν δυὸ ἀδελφοὺς τοὺς ἀποκεφάλισαν, τὸν Γέροντα, ὅμως, ἀφοῦ τὸν ἐβασάνισαν μὲ διάφορα μαρτύρια ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, τὸν ἔβαλαν ὕστερα στὴ μέση κι ἄρχισαν νὰ δοκιμάζουν τὴν κυνηγετικὴ τέχνη τους καὶ σκοποβολή, τοξεύοντάς τον, ὁ ἓνας ἀπὸ τὸ μπροστά κι ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ πίσω μέρος. Τότε ὁ Γέροντας τοὺς λέει:

— Ἐπειδὴ συμφωνήσατε κ' οἱ δυὸ σας νὰ χύσετε ἄδικα αἷμα ἀθῶο, αὔριο τέτοια ὥρα ἢ μάνα σας θὰ μείνει δίχως παιδιὰ καὶ θὰ στερηθεῖ τὴν ἀγάπη σας, κ' ἐσεῖς οἱ δυὸ μὲ τὰ δικὰ σας βέλη θὰ χύσετε ὁ ἓνας τὸ αἷμα τοῦ ἄλλου!

Ἐκεῖνοι δὲν ἔδωκαν σημασία στὰ λόγια του, καὶ τὴν ἄλλη μέρα βγήκανε γιὰ κυνήγι. Σὲ μιὰ στιγμή τοὺς ξέφυγε ἀπὸ τὰ δίχτυα μιὰ λαφίνα, κι ἀμέσως καβάλησαν τ' ἄλογά τους καὶ τὴν ἔβαλαν στὸ κυνήγι γιὰ νὰ τὴν πιάσουν. Κ' ἐκεῖ ποὺ τὴν κυνηγοῦσαν ἀπὸ ἀντίθετες κατευθύνσεις, ἔρριξαν τὰ βέλη κ' οἱ δυὸ τους στὴ λαφίνα, μὰ τὰ βέλη τοῦ ἑνὸς

βρήκαν συγχρόνως την καρδιά του άλλου αδελφού, και πέθαναν κ' οί δύο τους την ίδια ώρα, όπως είχε πει ο Γέροντας!

ν'.

Κάποιος Γέροντας έμενε στη Θηβαΐδα, σ' ένα σπήλαιο, κ' είχε μαζί έναν ύποτακτικό, δόκιμο. Ο Γέροντας είχε συνήθεια να λέγει διάφορες παραινέσεις ψυχωφελείς στον μαθητή του· μετά τις συμβουλές του έδινε την εύχή του και τον έστελνε να κοιμηθεί. Μια μέρα όμως, έτυχε να έρθουν μερικοί εύλαβείς κοσμικοί, που είχαν ακούσει για τη μεγάλην άσκησι και άρετή του Γέροντα, κ' ήθελαν να τον επισκεφθούν και να φέρουν και κάτι να προσφέρουν.

Όταν αναχώρησαν οί επισκέπτες, κάθησε πάλι ύστερ' από τη σύναξη ο Γέροντας και άρχισε, κατά τη συνήθειά του, να συμβουλεύει τον μαθητή του. Μα καθώς μιλούσε στον ύποτακτικό του, τον πήρε ο ύπνος· ο μαθητής του όμως δεν έφυγε, παρά καθότανε κει και τον περίμενε να ξυπνήσει και να του δώσει την εύχή του, όπως συνήθως. Η ώρα περνούσε, κι ο Γέροντας δεν ξυπνούσε. Οί λογισμοί άρχισαν να ένοχλούν τον ύποτακτικό, προτεινοντάς του να φύγει για ύπνο, έστω δίχως την εύχή· αυτός όμως βίασε τον έαυτό του, αντιστάθηκε στο λογισμό κ' έμεινε. Ήρθε πάλι ο ένοχλητικός λογισμός, μα πάλι εκείνος δεν έφυγε. Με τον ίδιο τρόπο τον πολέμησε ο λογισμός έφτά φορές, μα και τις έφτά εκείνος αντιστάθηκε. Ύστερα, όταν προχώρησε πολύ η νύχτα, ξύπνησε ο Γέροντας, βλέπει τον μαθητή του, στον ίδιο πάντα τόπο, και του λέγει:

— 'Ακόμη δεν έφυγες για ύπνο;

— Όχι, άποκρίθηκ' εκείνος, γιατί δεν με άπόλυσες,

δίνοντάς μου την εύχή σου, Γέροντα.

— Και γιατί δεν με ξύπνησες; τον ρωτά ο Γέροντας.

— Δεν τόλμησα να σε ξυπνήσω, άπαντά εκείνος, για να μη σ' ένοχλήσω.

Τότε σηκώθηκαν και άρχισαν την άκολουθία του όρθρου. Μετά τη σύναξη, ο Γέροντας έδωκε την εύχή κ' έστειλε τον μαθητή του ν' αναπαυθεί. Και καθώς ο Γέροντας καθόταν μόνος του, έρχεται σε έκσταση, και βλέπει κάποιον να του δείχνει ένα λαμπρό τόπο, όπου υπήρχε κ' ένας θρόνος, κ' επάνω του ήταν έφτά στεφάνια. Τότε ρωτάει τον οδηγό του ο Γέροντας: «Τίνος είναι αυτά τα στεφάνια;» Έκείνος του άπαντά: «του μαθητού σου. Και όσο για το θρόνο, του τον χάρισε ο Θεός από την ώρα που άφησε τον κόσμο κ' ήρθε στην έρημο· για τα έφτά στεφάνια, όμως, πρέπει να ξέρεις, τα κέρδισε αυτή τη νύχτα». Απόρησε ο Γέροντας σαν τ' άκουσε αυτά, και τον έπιασ' ένας φόβος. Φωνάζει, λοιπόν, τον μαθητή και του λέει:

— Πές μου, τί έκαμες αυτή τη νύχτα;

— Συγχώρεσέ με, Γέροντα, λέγει εκείνος, δεν έκαμα τίποτε.

Κι ο Γέροντας, νομίζοντας πως από ταπεινοφροσύνη δεν όμολογει, του λέει:

— Δεν θα σ' αφήσω, αν δεν μου πεις τί έκαμες ή τί συλλογίστηκες αυτή τη νύχτα.

Κι ο μαθητής, χωρίς να 'χει συνείδηση ότι κάτι έκαμε, δεν είχε τί να πει. Και λέγει στον Γέροντα.

— Συγχώρεσέ με, άββά μου· τίποτ' άλλο δεν έκαμα, παρά τουτο μονάχα. Ήρθε ο λογισμός και μ' ένόχλησε έφτά φορές, να φύγω δίχως την εύχή σου και να πάω για ύπνο, μα έγώ δεν έφυγα.

Μόλις τ' άκουσε αυτό ο Γέροντας, εξήγησε μέσα του όσα είχε ιδει στην έκστασή του: κάθε φορά που πολεμούσε

και νικούσε τὸν πονηρὸ λογισμό, ὁ Θεὸς τοῦ χάριζε κ' ἕνα στεφάνι. Καὶ δὲν εἶπε μὲν τίποτε στὸ μαθητὴ του, μὰ τὰ διηγήθηκε γιὰ ψυχικὴ ὠφέλεια στοὺς ἄλλους πατέρες, γιὰ νὰ μάθουμε πὼς ἀκόμη καὶ γιὰ μικρὲς μάχες καὶ νίκες ὁ Θεὸς μᾶς χαρίζει στεφάνια. Εἶναι καλὸ, λοιπὸν, νὰ βιάζει κανεὶς τὸν ἑαυτό του ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν Κύριο. Γιατί, ὅπως εἶναι γραμμένο στὸ Εὐαγγέλιο, ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνήκει στοὺς βιαστές, κι αὐτοὶ οἱ εὐλογημένοι βιαστές τὴν κερδίζουν!

ξα΄.

Ἦταν ἕνας ἀσκητὴς ποὺ ἔμενε σ' ἕναν τόπο ἐρημικὸ καὶ περνοῦσε ἀσκητικὰ τὸν βίό του. Εἶχε μάλιστα κ' ἕναν ἀδελφὸ μοναχό, ποὺ ἦταν ἡγούμενος σὲ μιὰ μεγάλη Λαύρα. Μιὰ μέρα τοῦ ἔρχεται ἕνας λογισμὸς κι ἀρχίζει νὰ σκέφτεται: «τί κάθομαι μόνος μου ἐδῶ καὶ κοπιᾶζω; Καλύτερα νὰ φύγω ἀπὸ δῶ καὶ νὰ πάω στὸν ἀδελφὸ μου τὸν ἡγούμενο, ποὺ μπορεῖ νὰ μὲ διευκολύνει σὲ πολλὰ καὶ νὰ μοῦ δίνει καὶ ὅ,τι μοῦ χρειάζεται. Σηκώνεται, λοιπὸν, κ' ἔρχεται στὸν ἀδελφὸ του, ποὺ ἐχάρηκε μόλις τὸν εἶδε.

— Θέλω νὰ μείνω ἐδῶ, κοντά σου, τοῦ λέει. Ἄλλὰ νὰ μοῦ δώσεις ἕνα κελλὶ καὶ νὰ μένω μόνος μου.

Ὁ ἡγούμενος τοῦ ἔδωκε, μὰ, σὰν νὰ μὴν τὸν εἶδε κἄν, ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ τὸ ἔχε κιόλας ξεχάσει, πὼς εἶχε ἔρθει κ' ἔμενε κοντά του ὁ ἀδελφός του. Κ' οἱ ἄνθρωποι τοῦ μεγάλου μοναστηριοῦ, ξέροντας πὼς εἶναι ἀδελφὸς τοῦ ἡγουμένου καὶ πιστεύοντας, πὼς ὁ ἀδελφός του θὰ ἔχει φροντίσει γιὰ ὅλα τ' ἀπαραίτητα τοῦ ἀδελφοῦ, δὲν τοῦ ἔφεραν τίποτε· κι οὔτε κανεὶς τὸν κάλεσε στὸ κελλὶ του, τόσο ποὺ ν' ἀρχίσει νὰ τὸν θερρίζει ἢ πείνα καὶ νὰ μὴν ἔχει οὔτ' ἕνα κομ-

μάτι φωμί! Αὐτός, ἀπὸ εὐλάβεια, δὲν θέλησε νὰ ἐνοχλήσει κανέναν. Σὲ μιὰ στιγμὴ, ὅμως, συνέρχεται κι ἀρχίζει νὰ λέει μὲ τὸ νοῦ του: «Μᾶλλον δὲν θὰ ἴναι θέλημα Θεοῦ νὰ ῥθω καὶ νὰ μείνω ἐδῶ». Παίρνει, λοιπὸν, τὸ κλειδὶ τοῦ κελλιοῦ του καὶ τὸ φέρνει στὸν ἀδελφὸ του, λέγοντας:

— Συγχώρεσέ με, ἀδελφέ μου, γιατί δὲν μπορῶ νὰ μείνω ἐδῶ.

Ξαφνιασμένος ἐκεῖνος, τὸν ρωτᾷ μὲ ἀπορία:

— Μὰ πότε ἦρθες ἐσὺ ἐδῶ;

— Μὰ, ἀδελφέ μου, ἐσὺ δὲν μοῦ ἔδωκες τὸ κλειδὶ τοῦ κελλιοῦ;

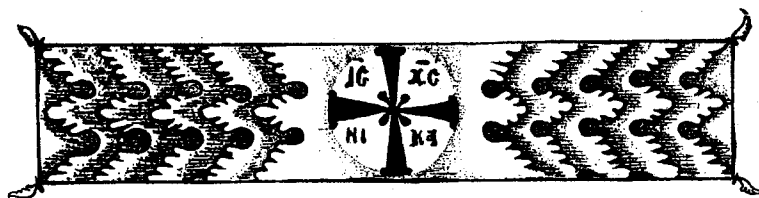
— Πίστεφέ με, ἀδελφέ μου, οὔτε κἄν θυμήθηκα πὼς εἶχες ἔρθει ἐδῶ. Ἄλλὰ, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου, πές μου, μὲ ποιὸ λαμπρὸ λογισμὸ ξεκίνησες κ' ἦρθες ὡς ἐδῶ;

— Ἔχοντας τὴν ἐλπίδα, τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος, πὼς θὰ βρῶ ἀνάπαυση καὶ ἄνεση κοντά σου.

Τότε ὁ ἡγούμενος τοῦ λέγει:

— Δίκαια, λοιπὸν, ὁ Θεὸς σ' ἔβγαλε ἀπὸ τὴ μνήμη μου· γιατί δὲν εἶχες τὴν ἐλπίδα σου σ' Ἐκεῖνον, ἀλλὰ σ' ἐμένα!

Καὶ σηκώθηκε ὁ ἀδελφός καὶ πῆγε πάλι στὸν τόπο ποὺ ἀσκήτευε πρῶτα.

Η΄.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΟΔΟΞΙΑ

γ΄.

Ἦταν κάποιος Εὐλόγιος, πού εἶχε χρηματίσει καὶ μαθητῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἱερέας καὶ ἀσκητῆς· νῆστευε αὐστηρά, τρώγοντας κάθε δυὸ μέρες, κάποτε καὶ μιὰ φορά τῆ βδομάδα, μονάχα ψωμί καὶ ἀλάτι, καὶ γι' αὐτὸ δοξάζονταν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὸς ὁ ἀσκητῆς ἐπισκέφθηκε μιὰ φορά μὲ τοὺς μαθητῆς του τὸν ἀββᾶ Ἰωσήφ τοῦ Πανεφώ, νομίζοντας πὼς ἐκεῖ θὰ μπορούσε νὰ βρεῖ κάποια σκληραγωγία πιδ βαρειά. Ἐκεῖ ὁ Γέροντας τοὺς ὑποδέχθηκε μετὰ χαρᾶς, καὶ τοὺς πρόσφεραν ὅ,τι εἶχαν γιὰ νὰ τοὺς περιποιηθοῦν.

Κ' οἱ μαθητῆς τοῦ Εὐλογίου εἶπαν:

— Ὁ πρεσβύτερός μας δὲν τρώγει τίποτε, παρὰ μονάχα ψωμί, νερὸ καὶ ἀλάτι.

Ὁ ἀββᾶς Ἰωσήφ ἔτρωγε δίχως νὰ λείει τίποτε. Ἄφου ἔμειναν ἐκεῖ οἱ ἐπισκέπτες τρεῖς μέρες καὶ δὲν εἶδαν τοὺς πατέρες οὔτε νὰ ψάλλουν, οὔτε νὰ προσεύχονται —τὸ ἔργο

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΟΔΟΞΙΑ

τοὺς τὸ πνευματικὸ γινότανε κρυφὰ— ἔφυγαν δίχως νὰ ὠφεληθοῦν ψυχικά. Ὅμως, κατὰ θεῖα οἰκονομία, στὸ δρόμο τοὺς βρῆκε ἓνα σκοτεινὸ σύννεφο κ' ἔχασαν τὸ δρόμο τοὺς, ἔτσι πού ξανάρθανε στὸ κελλὶ τοῦ Γέροντα. Ἐκεῖ, πρὶν νὰ χτυπήσουν τὴ θύρα, ἄκουσαν τοὺς μοναχοὺς νὰ ψάλλουν. Ἐμειναν ἀρκετὴ ὥρα ἔξω, κ' ὕστερα χτύπησαν νὰ τοὺς ἀνοίξουν. Ὁ Γέροντας τοὺς δέχτηκε πάλι μὲ χαρά. Καὶ καθὼς ἔκανε φοβερὴ ζέστη, οἱ μαθητῆς τοῦ Εὐλογίου πῆραν τὸ λαγῆνι μὲ τὸν νερὸ καὶ τοῦ ἔδωκαν νὰ πιεῖ, γιὰτι διψοῦσε. Ὅμως, τὸ νερὸ ἦταν ἀνακατωμένο —ἀπ' τὴ θάλασσα κι ἀπ' τὸ ποτάμι— καὶ δὲν μπόρεσε νὰ πιεῖ. Τότε ἄρχισε νὰ καταλαβαίνει ὁ Εὐλόγιος πὼς κάτι συμβαίνει, καί, προσπέφτοντας στὰ πόδια τοῦ Γέροντα, ζητοῦσε νὰ μάθει τὴν αἰτία ὄλων αὐτῶν:

— Τί σημαίνει αὐτό, ἀββᾶ; Πρῶτα δὲν ψάλλατε καθόλου, μὰ τὸ κάνατε μόλις φύγαμ' ἐμεῖς. Ὑστερα, τὸ λαγῆνι πού πῆρα νὰ πιῶ νερό, τὸ βρῆκα ἀρμυρό. Γιατί;

Κι ὁ Γέροντας τοῦ λέγει:

— Ὁ ἀδελφός εἶναι σαλὸς καὶ ἀπὸ λάθος τὸ ἀνακάτωσε μὲ τὸ θαλασσινὸ.

Ὅμως, ὁ Εὐλόγιος ἐπέμενε, παρακαλώντας τὸν Γέροντα καὶ θέλοντας νὰ μάθει τὴν ἀλήθεια.

Τότε ὁ ἀββᾶς Ἰωσήφ τοῦ λέγει:

— Ἐκεῖνο τὸ μικρὸ ποτήρι μὲ τὸ κρασί εἶναι γιὰ τὴν ἀγάπη, ἀδελφέ. Ὅμως, οἱ ἀδελφοὶ ἐδῶ πίνουν πάντα τοῦτο τὸ νερό.

Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τοῦ διδάξε τὴ διάκριση, κόβοντας του τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες. Κι ἀπὸ τότε ἔγινε ἀληθινὸς καὶ συγκαταβατικὸς μοναχός. Κ' ἔτρωγε ἀπ' ὅλα ὅσα τοῦ πρόσφεραν, κ' ἔμαθε κι αὐτὸς νὰ ἐργάζεται κρυφὰ τίς ἀρετῆς τοῦ ἀσκητικοῦ βίου. Κ' εἶπε στὸν Γέροντα, φεύγοντας:

— Πράγματι, ή δική σας πνευματική εργασία είναι ή άληθινή.

ιδ'.

Ο άρχοντας και κυβερνήτης τής χώρας θέλησε κάποτε να ιδεί τον άββά Ποιμένα, κι ο Γέροντας δέν δέχτηκε να τον συναντήσει. Τότ' εκείνος συνέλαβε τo γιό τής αδελφής του Γέροντα, πώς είχε κάμει τάχατες ένα κακό, και τον έβαλε στη φυλακή, λέγοντας:

— Άν έρθει ο Γέροντας και με παρακαλέσει προς χάρη του, θα τον απολύσω.

Πάει τότε ή αδελφή του κλαίγοντας και παρακαλώντας, μπρός στη θύρα του, μα ο άββάς Ποιμήν ούτε καν τής άποκρίθηκε. Τότ' εκείνη άρχισε να τον κατηγορεί, λέγοντας:

— Γιατί δέ μου κάνεις αυτό τo καλό; τά σπλάχνα σου από χάλκωμα είναι; δέν ξέρεις πώς είναι μοναχογιός μου; Κι ο άββάς Ποιμήν έστειλε κάποιον, να τής πει:

— Ο άββάς Ποιμήν δέν απόχτησε παιδιά!

Κ' έτσι έφυγε ή αδελφή του άπελπισμένη. Όταν τ' άκουσε όλ' αυτά ο άρχοντας, είπε:

— Έστω κ' ένα λόγο μονάχα να πει ο άββάς, έγώ θα τον απολύσω τo γιό σου άπ' τή φυλακή.

Μα ο Γέροντας του μήνυσε πάλι με τo δικό του τρόπο, λέγοντας:

— Έξέτασέ τον σύμφωνα με τούς νόμους, κι αν βρεθεί άξιος θανάτου, ως πεθάνει· αν, όμως, δέν είναι, τότε όπως νομίζεις κάμε.

Η
ΑΙ
Α

ΕΥΓΚΛΗ
ΤΗΚΗ

λ'.

Κάποιος ἀπὸ τοὺς πατέρες μᾶς διηγήθηκε ὅτι δίπλα στὸ ποτάμι, κοντὰ στὸ χωριὸ πού ἔμενε ὁ ἀββᾶς Σιλουανός, στὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης, ἔμενε καὶ κάποιος μοναχός, πού προσποιότανε τὸν τρελλό. Ὅταν τὸν συναντοῦσε κάποιος μοναχός, αὐτὸς εὐθὺς ἄρχιζε νὰ γελᾶ, κ' ἔτσι ὅποιος καὶ νὰ τὸν συντύχαινε, ὕστερ' ἀπ' αὐτό, τὸν ἄφηνε κ' ἔφευγε.

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἔτυχε νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν ἀββᾶ Σιλουανὸ τρεῖς μοναχοί. Μετὰ τῆ συνάντηση καὶ τῆ συνήθη προσευχή, οἱ ἐπισκέπτες παρακάλεσαν τὸν Γέροντα νὰ τοὺς δώσει ἓνα μοναχὸ γιὰ ὁδηγὸ καὶ νὰ ἐπισκεφθοῦν ὅλους τοὺς μοναχοὺς στὰ γύρω κελλιά. Τοῦ εἶπαν μάλιστα καὶ τοῦτο:

— Κάμε ἀγάπη, Γέροντα, καὶ πές του νὰ μᾶς περάσει ἀπ' ὅλα τὰ κελλιά.

Ὁ Γέροντας, ὅμως, μπροστὰ τοὺς μὲν τοῦ εἶπε νὰ τοὺς πάει ἀπ' ὅλους, ἀλλὰ ἰδιαιτέρως τὸν συμβούλεψε:

— Κύτταξε, μὴν τοὺς πᾶς ἀπ' τὸ σαλὸ ἀδελφό, γιὰ νὰ μὴ σκανδαλιστοῦν οἱ ἄνθρωποι.

Περνώντας ἀπὸ τὰ διάφορα κελλιά οἱ ξένοι μοναχοί, ἔλεγαν στὸν μοναχὸ πού τοὺς ὀδηγοῦσε:

— Νὰ μᾶς περάσεις ἀπ' ὅλα τὰ κελλιά, νὰ ἰδοῦμε ὅλους τοὺς ἀδελφούς.

— Ναί, ναί, τοὺς ἀπαντοῦσε αὐτός, πού —σύμφωνα μὲ τὸ λόγο τοῦ Γέροντα— τελικὰ δὲν τοὺς πῆγε ἀπ' τὸ κελλί τοῦ σαλοῦ ἀδελφοῦ.

Ὅταν ἐπέστρεψαν στὸν Γέροντα, ἐκεῖνος τοὺς ρώτησε:

— Εἶδατε τοὺς ἀδελφούς;

— Ναί, Γέροντα, εἶπαν αὐτοί, κ' εὐχαριστοῦμε. Λυπούμαστε μονάχα, πού δὲν περάσαμε ἀπ' ὅλους.

Τότε ρωτάει ο Γέροντας τόν μοναχό, πού τούς είχε δώσει για ὁδηγό:

— Δὲν σοῦ εἶπα νὰ τούς περάσεις ἀπ' ὅλα τὰ κελλιά;

— Αὐτὸ πού μοῦ εἶπες ἔκαμα, Γέροντα, ἀπάντησε ὁ μοναχός.

Φεύγοντας οἱ μοναχοὶ ξαναεἶπαν στὸν Γέροντα:

— Πολὺ εὐχαριστοῦμε, Γέροντα, γιατί μᾶς ἄφησες νὰ ἰδοῦμε τούς ἀδελφούς. Λυπούμαστε μόνο πάρα πολύ, γιατί δὲν τούς εἶδαμε ὅλους.

Ἐκείνη τῇ στιγμή πλησίασε ὁ μοναχός, πού εἶχε ὁδηγήσει τούς ἐπισκέπτες, καὶ λέγει κρυφὰ στὸν Γέροντα:

— Ἄπ' τὸ κελλί τοῦ σαλοῦ ἀδελφοῦ μοναχοῦ δὲν τούς πέρασα.

Μόλις ἀναχώρησαν οἱ ξένοι μοναχοί, ὁ Γέροντας, πού εἶχε σκεφθεῖ μέσα του καὶ εἶχε διακρίνει κάτι τὸ ξεχωριστὸ στὴν περίπτωσή του, πάει νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν μοναχὸ ἐκεῖνο πού ὑποκρινότανε τὸ σαλό. Καὶ χωρὶς νὰ χτυπήσει, ἀνοιξε ἤρεμα τὸ πορτάκι κ' αἰφνιδιάζει τὸ μοναχό, πού καθότανε σ' ἓνα σκαμνί, ἔχοντας δυὸ μικρὰ καλάθια, ἓνα στὴ δεξιά κ' ἓνα στὴν ἀριστερή μεριά. Καὶ καθὼς ἐκεῖνος ἀντίκρουσε ξαφνικὰ τὸν Γέροντα, ἔπιασε, κατὰ τὴ συνήθειά του, νὰ γελάει. Ὁ Γέροντας τὸν διακόπτει, λέγοντας:

— Ἄφησέ τα αὐτὰ τώρα καὶ πές μου: ποῖο εἶναι τὸ πνευματικὸ ἔργο σου;

Ἐκεῖνος ξανάρχισε τὰ γέλια του. Τότε ὁ ἀββᾶς Σιλουανὸς τοῦ λέγει:

— Ξέρεις, πὼς δὲν βγαίνω ποτὲ ἀπ' τὸ κελλί μου, ἐκτὸς ἂν τύχει Σάββατο ἢ Κυριακή. Σήμερα, ὅμως, βγήκα ἔστω καὶ μεσοβδόμαδα, γιατί ὁ Θεός μου μὲ στέλνει σὲ σένα.

Τότε ὁ μοναχός φοβήθηκε, κ' ἔβαλε μετάνοια στὸν Γέροντα, λέγοντας:

— Συγγώρεσέ με, Γέροντα, τίποτε δὲν κάνω. Κάθε πρωὶ μονάχα, κάθομαι, παίρνοντας μπροστά μου αὐτὰ τὰ πετραδάκια· κι ἂν τύχει κ' ἔρθει στὸ νοῦ μου ἀγαθὸς λογισμός, βάζω ἓνα πετραδάκι στὸ δεξιὸ καλάθι, ἂν τύχει πονηρὸς βάζω πετραδάκι στὸ ἀριστερό. Τὸ βράδυ μετρῶ τὰ πετραδάκια: καὶ ἂν τύχει καὶ βρεθοῦν περισσότερα στὸ δεξιὸ καλάθι, τότε τρώγω. Ἄν, ὅμως, τύχει νὰ ἴναι περισσότερα στὸ ἀριστερό, τότε δὲν τρώγω καθόλου. Τὴν ἄλλη μέρα πάλι, ἂν μοῦ ἔρθει πονηρὸς λογισμός, λέω στὸν ἑαυτό μου: «πρόσεχε τί κάνεις, γιατί θὰ ξαναμείνεις νηστικὸς καὶ σήμερα»!

Ὁ ἀββᾶς Σιλουανὸς ἐθαύμασε τὴν ἀρετὴ του καὶ εἶπε πρὶν φύγει:

— Πραγματικά, οἱ πατέρες πού μᾶς ἐπισκέφτηκαν ἦταν ἅγιοι Ἄγγελοι κ' ἤθελαν νὰ μᾶς κάνουν νὰ γνωρίσουμε τὴν ἀρετὴ τοῦ μοναχοῦ. Γιατί, ἡ παρουσία τους μὲ γέμιζε μεγάλη χαρὰ κ' εὐφροσύνη!

Θ'.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ

δ'.

Διηγιάτανε οί Γέροντες για τόν άββᾶ Μάρκο τόν Αιγύπτιο, πώς ἔμεινε τριάντα όλόκληρα χρόνια, δίχως νά βγει καθόλου ἀπό τό κελλί του. Κ' ἕνας ἱερεύς, συνήθιζε νά ἔρχεται καί νά τελεῖ τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ὁ διάβολος, ὅμως, βλέποντας τήν ἀρετή τοῦ ἀσκητοῦ, θέλησε νά τόν βάλει μέ πονηριά σέ πειρασμό. Προετοιμάζει, λοιπόν, κάποιον δαιμονιζόμενο νά τόν ἐπισκεφθεῖ, μέ τήν πρόφαση τῆς προσευχῆς. Ὁ ἄρρωστος, ὅμως, πρὶν πεῖ τίποτ' ἄλλο, πετάει κατάμουτρα στὸν Γέροντα:

— Ὁ ἱερεύς σου εἶναι ἀμαρτωλὸς καί νά μὴν τὸν ἀφήσεις νά ξανάρθει σέ σένα.

— Τέχνον μου, τοῦ λέγει ὁ ἄββᾶς Μάρκος, εἶναι γραμμένο, πὼς δὲν πρέπει νά κρίνουμε, γιὰ νά μὴν κατακριθοῦμε· ὡστόσο, κι ἂν ἀκόμη εἶναι ἀμαρτωλός, θὰ τὸν συγχωρήσει ὁ Κύριος. Ἐγὼ εἶμαι περισσότερο ἀμαρτωλός ἀπὸ 'κεινον.

Καί λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἔκαμε τὴν προσευχή του ὁ Γέροντας κ' ἔδιωξε τὸ δαιμόνιο ἀπ' τὸν ἄρρωστο καί τὴν θεράπευσε.

Ὅταν, κατὰ τὴ συνήθειά του, ἦρθε ὁ ἱερεύς, ὁ Γέροντας τὸν δέχθηκε μέ πολλή χαρά. Καί βλέποντας ὁ Θεὸς τὴν ἀκακία τοῦ Γέροντα, τοῦ φανέρωσε σημεῖο θαυμαστό: ὅταν δηλ. ὁ ἱερεύς ἐκεῖνος θὰ πλησίαζε τὴν ἅγια Τράπεζα γιὰ νά λειτουργήσει — ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας διηγῆθηκε — «εἶδα ἕναν ἄγγελο νά κατεβαίνει ἀπ' τὸν οὐρανὸ καί νά βάζει τὸ χέρι του πάνω στὸ κεφάλι τοῦ πρεσβυτέρου. Κ' ἔγινε ἀμέσως ὁ πρεσβύτερος, πού στεκότανε μπρὸς στὸ θυσιαστήριο, σὰν μιὰ κολόνα ἀπὸ φωτιά! Καί καθὼς ἐγὼ ἀποροῦσα κ' ἐθαύμαζα, φωνὴ ἄνωθεν ἀκούστηκε νά μοῦ λέει:

— Τί τὸ θαυμαστὸ εἶδες κι ἀπορεῖς γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἄνθρωπε; Ἄν ὁ ἐπίγειος βασιλιάς δὲν ἀφήνει τοὺς ἄρχοντες καί μεγιστάνες του νά παρουσιάζονται μπροστὰ του μέ βρώμικα φορέματα, μὰ μέ λαμπρὰ καί πολύτιμα, πόσο πιὸ πολὺ δὲν θὰ προσέξει ἡ θεία Δύναμη, γιὰ νά μὴν παρουσιαστοῦν βρώμικοι μπροστὰ στὴν οὐράνια δόξα οἱ λειτουργοὶ τῶν ἁγίων Μυστηρίων;»

Κι ὁ ἄββᾶς Μάρκος ἔλαβε τὸ χάρισμα νά ἰδεῖ τὸ μέγ' αὐτὸ σημεῖο, ἐπειδὴ δὲν κατέκρινε τὸν ἱερέα τοῦ Θεοῦ.

η'.

Ἐνας ἀδελφὸς κάποιου κοινοβίου ἔπεσε κάποτε σέ ἀμαρτήματα. Σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη ζοῦσε κάποιος ἀναχωρητῆς, πού ἐπὶ πολλὰ χρόνια δὲν εἶχε βγει ἀπ' τὸ κελλί του. Ἐστειλαν, λοιπόν, σ' αὐτὸν τὸν ἀναχωρητὴ ἕναν ἀδελφὸ τοῦ κοινοβίου, νά τὸν ρωτήσῃ γιὰ τὸ μοναχὸ πού εἶχε ἀμαρτήσῃ. Κ' ἐκεῖνος, δίχως περιστροφές, ἀπάντησε:

— Νά τὸν διώξετε!

Διωγμένος πιά ὁ ἀδελφός ἀπ' τὸ κοινόβιο, καταστενοχωρημένος, πῆγε καὶ βρῆκε μιὰ βαθεῖα χαράδρα, κ' ἐκεῖ μέσα ἔμενε, κλαίγοντας. Καθώς, ὅμως, περνοῦσαν ἀπὸ κεῖ κοντὰ κάποιοι μοναχοί, πηγαίνοντας πρὸς τὸν ἀββᾶ Ποιμένα, τὸν ἄκουσαν. Μπῆκαν μὲ κόπο στὴ χαράδρα, καὶ τὸν βρῆκαν βυθισμένο σὲ μεγάλο πόνο, τόσο πού δὲν μπορούσε νὰ σταματήσει τὰ δάκρυα. Τὸν παρακάλεσαν, λοιπόν, οἱ ἀδελφοί, λέγοντας:

— Ἔλα στὸν ἀββᾶ Ποιμένα, ὅπου πᾶμε κ' ἐμεῖς, ἔλα μαζί μας.

Ἐκεῖνος, ὅμως, δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο ν' ἀφήσει τὴ χαράδρα του, λέγοντας:

— Ἐδῶ θὰ πεθάνω, ἐπειδὴ ἔχω ἀμαρτήσει!

Τὸν ἄφησαν τότε οἱ ἀδελφοί καὶ πῆγαν στὸν ἀββᾶ Ποιμένα, στὸν ὁποῖο ἀνέφεραν τὸ περιστατικὸ μὲ τὸν θλιμμένο ἀδελφό. Ὁ Γέροντας, ὅταν τοὺς ἄκουσε, τοὺς παρακάλεσε νὰ πᾶνε, νὰ τὸν βροῦνε:

— Πέστε του: σὲ προσκαλεῖ ὁ ἀββᾶς Ποιμὴν.

Οἱ μοναχοὶ πῆγαν, καὶ γύρισαν μαζί μὲ τὸν ἀδελφό. Ὁ ἀββᾶς Ποιμὴν τοῦ ἔκανε μεγάλες χαρὲς καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ φᾶνε μαζί. Συγχρόνως, ὅμως, ὁ ἀββᾶς Ποιμὴν λέγει σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς μαθητές του νὰ πᾶει σ' ἐκεῖνον τὸν αὐστηρὸ ἀναχωρητὴ, καὶ νὰ τοῦ πεῖ ἐκ μέρους του: «Ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια εἶχα τὴν ἐπιθυμία νὰ σὲ ἰδῶ, ἀκούγοντας τόσα γιὰ σένα, μά, φαίνεται, φοβούμενοι τὸν κόπο, δὲν μπορέσαμε ὡς τώρα ν' ἀνταμώσουμε. Τώρα, λοιπόν, πού ὁ Θεὸς τὸ θέλει καὶ δόθηκε ἀφορμὴ, λάβε τὸν κόπο νὰ ῥθεῖς ὡς ἐδῶ, νὰ ἰδοῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο».

Ὁ ἀναχωρητὴς ἐκεῖνος δὲν ἔβγαινε καθόλου ἀπ' τὸ κελλὶ του. Ἀκούγοντας ὅμως τὸ μῆνυμα πού τοῦ ἔφερε ὁ μοναχός, εἶπε:

— Ἄν δὲν εἶχε πληροφορήσει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς τὸν Γέροντα, δὲν θὰ μοῦ εἶχε στείλει τέτοια πρόσκληση.

Σηκώθηκε, λοιπόν, καὶ πῆγε στὸν ἀββᾶ Ποιμένα, κι ἀφοῦ ἀσπάστηκαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο μὲ πολλὴ χαρὰ, κάθησαν. Καὶ τοῦ λέγει ὁ ἀββᾶς Ποιμὴν:

— Δυὸ ἄνθρωποι ἔμεναν στὸν ἴδιο τόπο, κι ὁ καθένας εἶχε κ' ἕνα νεκρὸ. Κι ἄφησαν ὁ καθένας τὸ νεκρὸ τὸ δικό του καὶ πῆγαν νὰ κλάφουν τὸ νεκρὸ τοῦ ἄλλου!

Ἀκούγοντας ὁ ἀναχωρητὴς αὐτὸ τὸ λόγο, ἔνωσε μεγάλη κατάνυξη. Θυμήθηκε τότε αὐτὸ πού εἶχε κάμει, καὶ εἶπε:

— Ὁ Ποιμὴν εἶναι ἄνω, φηλὰ στὸν οὐρανό, ἐνῶ ἐγὼ χαμηλά, κάτω στὴ γῆ!

ιζ'.

Μερικοὶ πατέρες πῆγαν καὶ ρώτησαν τὸν ἀββᾶ Ποιμένα:

— Ἄν ἰδοῦμε κάποιον ἀδελφὸ ν' ἀμαρτάνει, τί λές, νὰ τὸν ἐλέγξουμε ἢ ὄχι;

Κι ὁ Γέροντας τοὺς ἀπάντησε:

— Ὡς τώρα ἐγὼ, ἂν ὑπάρχει ὅπωςδήποτε ἀνάγκη νὰ περάσω ἀπὸ ἐκεῖ καὶ τὸν ἰδῶ ν' ἀμαρτάνει, τὸν προσπερνῶ δίχως νὰ τὸν ἐλέγξω.

Καὶ σὲ λίγο, πρόσθεσε ὁ ἴδιος:

— Εἶναι, βέβαια, γραμμένο, πὼς «αὐτὰ πού εἶδαν τὰ μάτια σου, αὐτὰ νὰ μαρτυρᾷς»· ὥστόσο ἐγὼ σᾶς λέω: ἀκόμη κι ἂν φηλαφήσετε μὲ τὰ χέρια σας, νὰ μὴ μαρτυρήσετε. Γιατὶ κάποιος ἀδελφὸς ἐμπαίχτηκε ἀπ' τὸ σατανᾶ σὲ μιὰ παρόμοια περίπτωση, πὼς τάχα δηλαδὴ ἀντίκρυσε μὲ τὰ μάτια του ἕναν ἀδελφὸ ν' ἀμαρτάνει μὲ γυναῖκα! Κι ὁ λογι-

σμός τὸν πολέμησε τόσο πολύ, πὸς πλησίασε τοὺς ἀμαρτάνοντες, ὅπως νόμιζε, καὶ τοὺς χτύπησε μὲ τὸ πόδι του, λέγοντας: «πάψτε πιά, λοιπόν!» Καὶ ξαφνικὰ βρέθηκαν μπροστά του δεμάτια θερισμένο σάρι! Γι' αὐτὸ σᾶς εἶπα, πὸς ἀκόμη κι ἂν φηλαφήσετε μὲ τὰ χέρια σας, νὰ μὴν ἐλέγξετε!

Ι΄.

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

με΄.

Ενας ἀδελφὸς ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ ἀββᾶ Ποιμένου ταξίδεψε κάποτε σὲ ἄλλη χώρα, κ' ἔφτασε στὸ κελλί ἑνὸς ἀναχωρητοῦ, πὸς εἶχε πολλὴ ἀγάπη κ' ἔρχονταν πολλοὶ νὰ τὸν ἰδοῦν. Σ' αὐτὸ τὸν ἀναχωρητὴ, λοιπόν, μίλησε ὁ ἀδελφὸς γιὰ τὸν ἀββᾶ Ποιμένα. Κ' ἐκεῖνος μόλις ἄκουσε γιὰ τὴ μεγάλη ἀρετὴ τοῦ Γέροντα, ἔνωσε μιὰ μεγάλη λαχτάρα νὰ τὸν ἰδεῖ.

Ἄφου ἀναχώρησε ὁ ἀδελφὸς γιὰ τὴν Αἴγυπτο, ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ φτάνει στὴν Αἴγυπτο κ' ἐκεῖνος ὁ ἀναχωρητὴς ἀπὸ τὴν ξένη χώρα, καὶ πᾶει καὶ τὸν βρίσκει, ἐκεῖ πὸς τοῦ εἶχε πει πὸς ἔμενε. Βλέποντάς τον ὁ ἀδελφὸς ἀπόρησε καὶ χάρηκε πάρα πολύ. Σὲ λίγο ὁ ἀναχωρητὴς τοῦ λέγει:

— Κάμε ἀγάπη καὶ πήγαινε με στὸν ἀββᾶ Ποιμένα.

Κ' ἐκεῖνος τὸν παίρνει καὶ τὸν πηγαίνει στὸν ἀββᾶ Ποιμένα, στὸν ὁποῖο εἶπε ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὸν ἀναχωρη-

τή, τονίζοντας πώς είναι μεγάλος άνθρωπος, έχει πολλή αγάπη και τὸν ἐκτιμοῦν πολὺ στὴ χώρα του, καὶ θέλοντας πολὺ νὰ σὲ ἴδει ταξίδεψε ὡς ἐδῶ. Καὶ μόλις μπήκε στὸ κελλί τοῦ ἀββᾶ Ποιμένος ὁ ἀναχωρητής, ἄρχισε νὰ μιλάει γιὰ θέματα ἀπὸ τὴν ἀγία Γραφή καὶ τὴν οὐράνια βασιλεία. Ὁ ἀββᾶς Ποιμὴν, ἀκούγοντάς τα ὅλ' αὐτά, ἔστρεψε ἀλλοῦ τὸ πρόσωπο, δίχως νὰ τοῦ δίνει καμμιά ἀπόκριση. Σὰν εἶδε ὁ ἀναχωρητής πὺς δὲν ἤθελε νὰ συζητήσει μαζί του, λυπήθηκε καὶ βγήκε ἀπ' τὸ κελλί τοῦ Γέροντα, λέγοντας στὸν ἀδελφὸ πὺς τὸν εἶχε φέρει ἐκεῖ:

— Ἄδικα ἔκαμα τόσον κόπο καὶ τόσο ταξίδι. Γιατί, ἐνῶ ἐγὼ ἦρθα στὸν Γέροντα νὰ ὠφεληθῶ, ἐκεῖνος οὔτε κἄν δέχτηκε νὰ συνομιλήσει μαζί μου!

Μπαίνει τότε ὁ ἀδελφὸς στὸ κελλί τοῦ ἀββᾶ Ποιμένος καὶ τοῦ λέγει:

— Γέροντα, ἐτοῦτος ὁ μεγάλος ἄνθρωπος ἔχει τόσο μεγάλη δόξα στὸν τόπο του —γιατί δὲν θέλησες νὰ κουβεντιάσεις μαζί του;

Κι ὁ Γέροντας τοῦ ἀπαντᾷ:

— Αὐτὸς εἶναι πολὺ ψηλὰ καὶ μιλάει γιὰ οὐράνια πράγματα, ἐνῶ ἐγὼ εἶμαι χαμηλὰ καὶ μιλῶ γιὰ τὰ γήινα. Ἄν μὲ ρωτοῦσε γιὰ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, νὰ τοῦ ἀπαντήσω· μὰ ὅταν μὲ ρωτᾷει γιὰ τὰ οὐράνια, ἐγὼ αὐτὰ δὲν τὰ ξέρω.

Βγήκε τότε ὁ ἀδελφὸς ἔξω καὶ λέει στὸν ἀναχωρητή:

— Ὁ Γέροντας δὲν εἶν' εὐκόλος στὴ συζήτηση πάνω σὲ ἀγιογραφικὰ θέματα, παρὰ μονάχα ὅταν τὸν ρωτᾷει κανεὶς γιὰ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, τότε συζητᾷει πιὸ ἄνετα.

Τότε ὁ ἀναχωρητής αἰσθάνθηκε μὰ κατάνυξη μέσα του· μπαίνει στὸ κελλί τοῦ Γέροντα καὶ τοῦ λέει:

— Ἀββᾶ μου, πές μου τί νὰ κάνω, πὺς μ'ἔχουν αἰχμαλωτίσει πέρα γιὰ πέρα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς;

Κι ὁ Γέροντας γύρισε τὸ κεφάλι πρὸς αὐτόν, τὸν κύ-

ταξε μὲ χαρὰ καὶ τοῦ λέει:

— Τώρα ἔρχεσαι μὲ τὸν καλὸ τρόπο κοντά μου. Μπορῶ, λοιπὸν, ν' ἀνοίξω τὸ στόμα μου μιλώντας γι' αὐτὰ τὰ θέματα καὶ θὰ τὸ γεμίσω μὲ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ διάφορα.

Κι ὁ ἀναχωρητής, πὺς πολὺ ὠφελήθηκε, φεύγοντας, ἔλεγε:

— Αὐτὸς εἶναι, πράγματι, ὁ ἀληθινὸς δρόμος!

Κι ἀναχώρησε πάλι γιὰ τὴ χώρα του, εὐχαριστώντας τὸ Θεό, πὺς τὸν ἀξίωσε νὰ γνωρίσει ἀπὸ κοντὰ ἓναν τόσο μεγάλο ἅγιο.

γγ'.

Κάποιος ἄλλος μοναχὸς δεχόταν ἐνοχλήσεις ἀπὸ τὸν δαίμονα τῆς βλασφημίας· σηκώθηκε, λοιπὸν, καὶ πήγε στὸν ἀββᾶ Ποιμένα, θέλοντας νὰ τοῦ ἐξομολογηθεῖ τὸ λογισμό του, μὰ γύρισε πάλι στὸ κελλί του δίχως νὰ ἔχει πει τίποτε στὸν Γέροντα. Νιώθοντας πάλι, πιὸ δυνατὸ μάλιστα, τὸν πόλεμο τοῦ ἴδιου λογισμοῦ, ξαναπήγε στὸν Γέροντα. Ντράπηκε ὅμως πάλι, κ' ἔφυγε ἄπρακτος, δίχως νὰ πει στὸν Γέροντα τίποτε. Κι αὐτὸ ἔγινε πολλές φορές: πήγαινε νὰ ἐξομολογηθεῖ τὸ λογισμό του στὸν Γέροντα καὶ, ἀπὸ τὴ ντροπὴ του, γυρνοῦσε δίχως νὰ τοῦ πει τίποτε. Ὁ Γέροντας πληροφορήθηκε κ' ἐσωτερικὰ, πὺς ὁ ἀδελφὸς ὑπέφερε ἀπ' τὸν πόλεμο τῶν λογισμῶν, μὰ πὺς ντρεπόταν καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε. Μιὰ μέρα, λοιπὸν, πὺς ξανάρθε κατὰ τὴ συνήθειά του καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε, τὸν ρωτᾷει ὁ Γέροντας:

— Τί συμβαίνει, ἀδελφέ; Φεύγεις πάλι, δίχως νὰ πεις τίποτε;

— Τί ἔχω νὰ πῶ, Γέροντα; ἀποκρίνεται ρωτώντας ὁ ἀδελφός.

— Αίσθάνομαι, του λέει ο Γέροντας, πώς κάποιος λογισμός σου έχει ανοίξει πόλεμο, μα εσύ δὲν θέλεις νὰ μού τὸν φανερώσεις, φοβούμενος μήπως τὸν πῶ στοὺς ἄλλους. Σοῦ λέω, λοιπόν, ἀδελφέ μου, πῶς, ὅπως αὐτὸς ἐδῶ ὁ τοῖχος δὲν μιλάει, ἔτσι κ' ἐγώ, δὲν φανερώνω τὸν λογισμό κάποιου ποτὲ σὲ ἄλλον.

Πῆρε τότε θάρρος ὁ ἀδελφὸς καὶ λέει στὸν Γέροντα:

— Κινδυνεύω νὰ χαθῶ, Πάτερ, ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς βλασφημίας. Σχεδὸν ζητάει νὰ μὲ πείσει πῶς Θεὸς δὲν ὑπάρχει, πράγμα ποὺ οὔτε οἱ εἰδωλολάτρες δὲν κάνουν, οὔτε σκέφτονται!

— Μὴν ταραχεῖς, τοῦ λέει ὁ Γέροντας, μ' αὐτὸ τὸ λογισμό. Γιατί, οἱ μὲν σαρκικοὶ πόλεμοι μᾶς ἔρχονται πολλές φορές ἀπὸ δική μας ἀμέλεια, αὐτὸς ὅμως ὁ λογισμὸς δὲν ἔρχεται ἀπὸ δική μας ἀμέλεια, παρὰ εἶναι ὑποβολὴ τοῦ φιδόμορφου σατανᾶ. Ὅταν, λοιπόν, σὲ πολεμάει αὐτὸς ὁ λογισμὸς, σήκω καὶ πολέμησέ τον κ' ἐσύ μὲ τὴν προσευχή. Καὶ σφραγίζοντας (μὲ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ) τὸν ἑαυτό σου, νὰ λὲς πρὸς τὸν ἐχθρό, ποὺ μπῆκε μὲ τὸ λογισμό μέσα σου: «ἀνάθεμα σ' ἐσένα καὶ στὴ σατανική σου αὐτὴ ὑποβολή· ἢ βλασφημία σου νὰ πέσει πάνω σου, σατανᾶ, γιατί ἐγὼ πιστεύω πῶς ὁ Θεὸς ὑπάρχει καὶ προνοεῖ καὶ φροντίζει γιὰ ὅλους, καὶ τοῦτος ὁ λογισμὸς δὲν εἶναι ἀπὸ μένα, μα ἀπὸ σένα, ποὺ θέλεις πάντα τὸ κακό!» Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, πιστεύω πῶς θὰ σὲ ἀνακουφίσει ὁ Θεὸς ἀπὸ αὐτὴ τὴ θλίψη.

Ἀναχώρησε ὁ ἀδελφὸς ἀπὸ τὸν Γέροντα, κ' ἔκαμε σύμφωνα μὲ τὴν διδασχὴ του. Κι ὁ δαίμονας, βλέποντας πῶς φανερώθηκε τὸ βέλος τῆς ὑποβολῆς του καὶ νικήθηκε, ἔφυγε ἀπ' τὸν ἀδελφὸ μὲ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ.

Ἥστ'.

Ἦρθε κάποτε καὶ κατοίκησε στὴ Σκήτη, κοντὰ στὴν ἐκκλησία, ἕνας μοναχὸς ἀπὸ τὴ Ρώμη, ποὺ ἦταν ἄλλοτε μεγάλος καὶ τρανὸς μὲς στὸ παλάτι. Κ' εἶχε μαζί του κ' ἕναν ὑπηρέτη, ποὺ τὸν διακονοῦσε. Σὰν εἶδε ὁ πρεσβύτερος τῆς Σκήτης τὴν ἀδυναμία του, καὶ πληροφορήθηκε ἀπὸ τί μεγάλη ζωὴ καὶ ἄνεση ἔφτασε ὡς ἐδῶ, ἀπ' ὅ,τι μὲ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ οἰκονομοῦσε ἢ ἐρχόταν στὴν ἐκκλησία, τοῦ ἔστελνε κ' ἐκεῖνου.

Ἐζήσε στὴ Σκήτη εἰκοσιπέντε χρόνια, κ' ἔγινε ὀνομαστός, κι ἀπόχτησε καὶ διορατικὸ χάρισμα. Ὅταν, λοιπόν, ἄκουσε γι' αὐτὸν κάποιος μεγάλος ἀπὸ τοὺς γέροντες τῆς Αἰγύπτου, ἦρθε κοντὰ του γιὰ νὰ μάθει μιὰ μεγαλύτερη ἀσκησιὴ σωματική, ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ὡς τότε γνώριζε. Μόλις μπῆκε στὸ κελλί του κι ἀσπάστηκαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ἔκαναν προσευχὴ καὶ κάθησαν. Τότε πρόσεξε ὁ Αἰγύπτιος, πῶς ὁ Γέροντας φοροῦσε πολυτελῆ ἐνδύματα, καθότανε πάνω σὲ φάθα, εἶχε ἀπὸ κάτω ἕνα τομάρι καὶ μικρὸ μαξιλάρι, καὶ στὰ πόδια του, ποὺ ἦταν καθαρὰ, φοροῦσε σανδάλια. Βλέποντας ὅλ' αὐτὰ ἐσκανδαλίστηκε: πῶς μπορεῖ ὁ Γέροντας αὐτός, νὰ ζεῖ σ' ἕναν τέτοιο τόπο μὲ τόση καλοπέραση, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ ζεῖ μὲ σκληραγωγία; Ἀλλὰ ὁ Γέροντας, ποὺ ἦταν διορατικός, τὸ κατάλαβε πῶς ἐσκανδαλίστηκε ὁ Αἰγύπτιος μοναχός, καὶ λέει στὸν ὑπηρέτη του:

— Ἐτοίμασε κάτι, νὰ γιορτάσουμε γιὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ ἀδελφοῦ σήμερα.

Βρέθηκε, λοιπόν, ἕνα μικρὸ λάχανο καὶ τὸ μαγεῖρεψε καὶ φάγανε. Εἶχε καὶ λίγο κρασί ὁ Γέροντας, γιὰ τὴν ἀσθένειά του, καὶ ἤπιαν λίγο κι ἀπ' αὐτό. Καὶ σὰν ἐβράδιασε, εἶπαν τοὺς δώδεκα Ψαλμοὺς καὶ ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν.

Τὸ ἴδιο ἔκαναν, μὲ τοὺς Ψαλμοὺς, καὶ τὰ μεσάνυχτα. Σὰν ἦρθε τὸ πρωὶ καὶ σηκώθηκαν, λέγει ὁ Αἰγύπτιος:

— Νὰ εὐχесαι γιὰ μένα, Γέροντα.

Κ' ἔφυγε δίχως νὰ ὠφεληθεῖ. Δὲν εἶχε, ὅμως, ἀπομακρυνθεῖ πολὺ, ὅταν ὁ Γέροντας σκέφτηκε πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ φύγει δίχως νὰ ὠφεληθεῖ κάτι ἢ ψυχὴ του. Στέλνει, λοιπόν, καὶ τὸν φωνάζει νὰ ἐπιστρέψει. Καὶ σὰν μπῆκε πάλι στὸ κελλί του, τὸν δέχτηκε μὲ πολλὴ χαρὰ, κι ἄρχισε νὰ τὸν ρωτᾷ:

— Ἀπὸ ποιά χώρα εἶσαι καὶ ἀπὸ ποιά πόλη;

— Δὲν εἶμαι, ἀπαντᾷ ὁ Αἰγύπτιος, ἀπὸ καμμιά πολιτεία, παρὰ ἀπὸ ἓνα χωριό.

— Καὶ ποῖ ἦταν τὸ ἐπάγγελμά σου στὸ χωριό; τὸν ρωτᾷ ὁ Γέροντας.

— Ἦμουν ἀγροφύλακας, ἀπάντησ' ἐκεῖνος.

— Καὶ ποῦ κοιμόσουν; τὸν ξαναρωτᾷ ὁ Γέροντας.

— Στὸ χωράφι, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

Τότε τοῦ λέει ὁ Γέροντας:

— Μήπως εἶχες στρῶμα ἐκεῖ ποῦ κοιμόσουνα;

Κ' ἐκεῖνος τοῦ ἀπαντᾷ:

— Τί λές, Γέροντα! Στὸ χωράφι θὰ εἶχα στρῶμα νὰ κοιμηθῶ;

— Καὶ πὼς κοιμόσουνα; τὸν ρωτᾷ ὁ Γέροντας.

— Κάτω, στὸ χῶμα, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ μοναχός.

— Καὶ τί ἔτρωγες στὸ χωράφι, τὸν ρωτᾷ ὁ Γέροντας, καὶ τί κρασί ἔπινες;

— Μὰ ὑπάρχουν φαγητὰ καὶ ποτὰ στὸ χωράφι; ἀποκρίνεται ἐκεῖνος.

— Καὶ πὼς ζοῦσες;

— Ἐτρωγα λίγο ψωμί, ἀποκρίνεται ἐκεῖνος, καὶ κάτι ξερὸ παστωμένο, κ' ἔπινα καὶ λίγο νερό.

— Βαρειὰ δουλειά, συμπέρανε ὁ Γέροντας. Καὶ σὲ λί-

γο, συνεχίζει τὴν ἐρώτηση: Στὸ χωριὸ ὑπάρχει λουτρό νὰ λούζεστε;

— Ὅχι, δὲν ὑπάρχει, μὰ πηγαίναμε στὸ ποτάμι, ὅταν θέλαμε νὰ λουστοῦμε.

Κι ὅταν, μ' αὐτὲς τὶς ἐρωτήσεις, τὸν ξέβγαλε καλὰ-καλὰ καὶ πληροφορήθηκε ὅλα ὅσα ἤθελε, καὶ γνώρισε καὶ τὸν πόνο ποῦ εἶχε στὴ ζωὴ του πρὶν νὰ γίνεῖ μοναχός, θέλησε νὰ τοῦ δώσει μιὰ ψυχικὴ ὠφέλεια. Ἐπίασε λοιπόν, κι αὐτὸς καὶ τοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴ ζωὴ καὶ καλοπέραση ποῦ ἔκανε στὸν κόσμο, προτοῦ νὰ γίνεῖ μοναχός, λέγοντάς του:

— Ἐγὼ ὁ ταπεινός, ποῦ σοῦ μιλῶ, κατάγομαι ἀπὸ τὴ Ρώμη τὴ φημισμένη, κ' ἐκεῖ ἦμουν μεγάλος καὶ τρανὸς στ' ἀξιώματα, στὸ βασιλικὸ παλάτι.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ πρῶτα λόγια ὁ Αἰγύπτιος, αἰσθάνθηκε κατάνυξη, κ' ἔδωκε πιὸ πολλὴ προσοχὴ στὴ συνέχεια τῶν λεγομένων του.

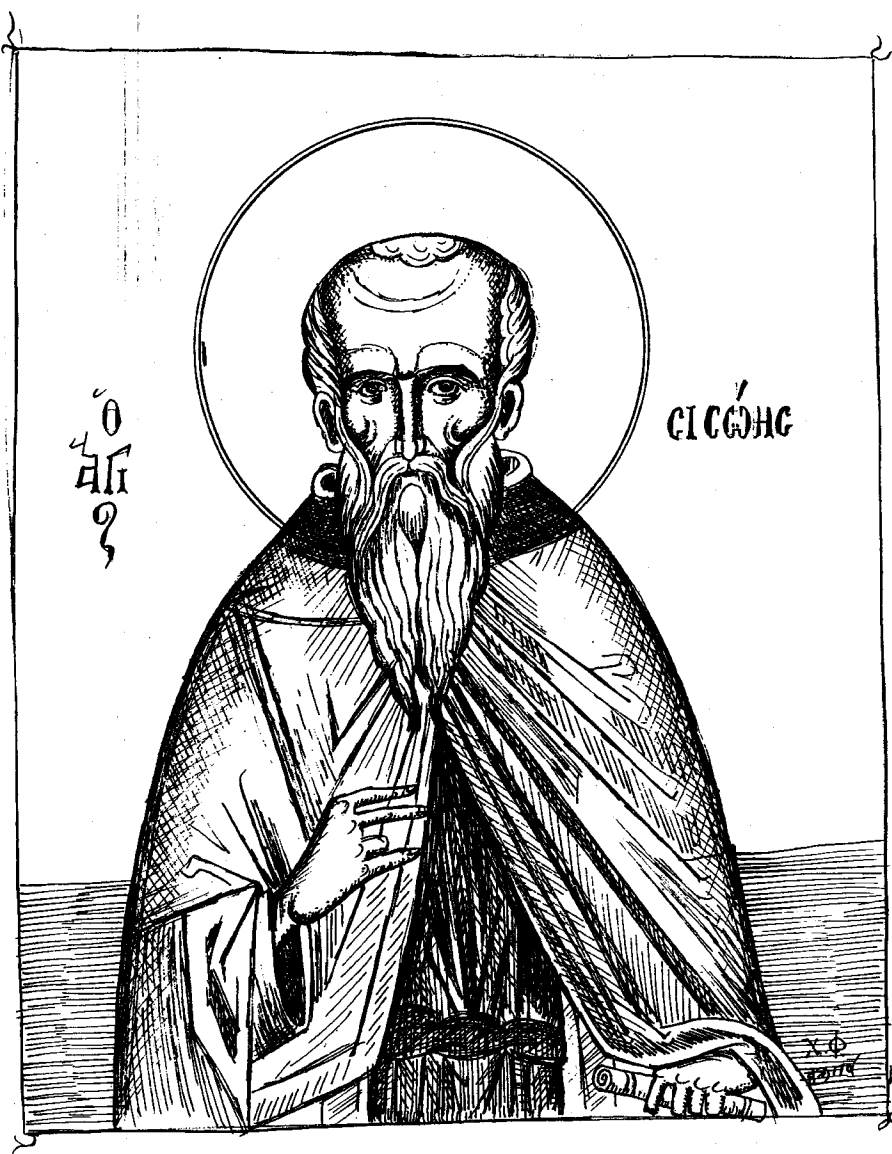
— Ἐγκατέλειψα, συνέχισε ὁ Γέροντας, τὴν ἔνδοξη Ρώμη κ' ἦρθα σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἔρημο. Κι ἀκόμη, ἐμένα ποῦ μὲ βλέπεις ἔτσι, εἶχα ἐκεῖ μεγάλα σπίτια καὶ πολλὰ χρήματα· τὰ καταφρόνησα, λοιπόν, ὅλα κ' ἦρθα νὰ μείνω σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ κελλί. Ἀκόμη, ἐγὼ ποῦ κοιτόμαι τώρα ἐδῶ, ἐκεῖ ξάπλωνα σὲ ὀλόχρυσα κρεβάτια καὶ πολυτελῆ στρώματα! Καὶ σ' ἀντάλλαγμα ἐκείνων, ὁ Θεὸς μοῦ χάρισε αὐτὴ τὴν φάθα κι αὐτὸ τὸ τομάρι. Γνώριζε, ἀκόμη, πὼς τὰ ἐνδύματά μου ἦταν βαρύτιμα· καὶ, τώρα, ἀντὶ γιὰ κεῖνα, φορῶ τὰ φτωχὰ καὶ τριμμένα τοῦτα ράσα. Καὶ γιὰ τὸ φαγητό μου ἀκόμη, ἐκεῖ ξοδεύονταν πολὺ χρυσάφι, μὰ ἐδῶ, καθὼς εἶδες, ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωκε τοῦτο τὸ μικρὸ λάχανο καὶ τὸ ποτήρι τὸ κρασί. Ἀκόμη, ἐκεῖ, βρισκόταν γύρω μου πολλοὶ δούλοι νὰ μὲ ὑπηρετοῦν· καὶ νά, ποῦ ἐδῶ, μοῦ ἔστειλε ὁ Θεὸς τοῦτο τὸν Γέροντα νὰ μὲ διακονεῖ. Ἐτσι, ἀντὶ νὰ ἔχω τὸ λουτρό ποῦ εἶχα τότε, τώρα βάζω λίγο νερό

για τα πόδια μου, κι αυτά τα σανδάλια, για την ασθένειά μου. Κι ακόμη, αντί να έχω μουσικούς με αύλους και κιθάρες, λέγω τους δώδεκα Ψαλμούς. Το ίδιο και τη νύχτα: αντί για τις αμαρτίες που έκαμνα τότε, τώρα με πολλή χαρά και άνεση κάνω τη μικρή μου ακολουθία. Σε παρακαλώ, λοιπόν, πάτερ, να μη σκανδαλισθείς, που με βλέπεις έτσι, γιατί είμαι ασθενής και ανήμπορος.

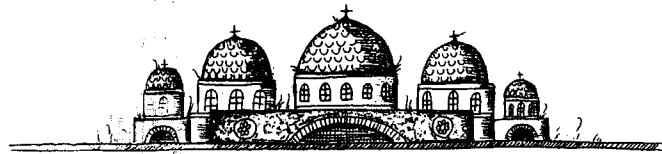
Ακούοντας όλ' αυτά ο Αίγύπτιος ψιθύρισε:

— Άλλοίμονό μου, γιατί, από την πολλή καλοπέραση του κόσμου τούτου ήρθα στην καλοπέραση, και ό,τι δέν είχα τότε, τώρα τ' απολαμβάνω· ενώ, εσύ, από τη μεγάλη καλοπέραση που είχες, ήρθες εδώ στη θλίψη, κι από την πολλή δόξα και το μεγάλο πλούτο, ήρθες στην ταπείνωση και στη φτώχεια!

Και αναχώρησε ο Αίγύπτιος, ψυχικά πολύ ωφελημένος. Κι από τότε γίνανε φίλοι με τον Γέροντα, κ' έρχότανε συχνότερα να τον βλέπει και να ωφελείται ψυχικά. Γιατ' ήταν άνδρας με πολλή διάκριση, και γεμάτος από την ευωδία του αγίου Πνεύματος.

ΙΑ΄

ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΗ

η΄

Ἔπε ὁ ἀββᾶς Ἀγάθων:
Δὲν πρέπει ποτὲ ὁ μοναχὸς νὰ φτάσει στὸ σημεῖο καὶ
ν' ἀφήσει τὴ συνείδησή του νὰ τὸν κατηγορήσει γιὰ
ὅποιοδήποτε πρᾶγμα.

Ὅταν, μάλιστα, πλησίαζε ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, ἔ-
μεινε τρεῖς μέρες μὲ ὀλάνοιχτα τὰ μάτια του, δίχως νὰ
κινεῖται καθόλου. Οἱ μοναχοὶ τὸν σκούνησαν ἑλαφρά, ρω-
τώντας τον:

— Ἀββᾶ Ἀγάθων, ποῦ βρίσκεσαι;

— Στέχομαι μπροστὰ στὸ κριτήριο τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀ-
παντᾶ.

Κ' ἐκεῖνοι τὸν ρωτοῦν:

— Φοβᾶσαι κ' ἐσύ, πάτερ;

— Ἐγὼ μὲν, τοὺς ἀπαντᾶ ἐκεῖνος, ἔκαμα τὸ κατὰ
δύναμη, γιὰ νὰ φυλάξω καὶ νὰ ἐφαρμόσω τὶς ἐντολὲς τοῦ
Θεοῦ· μά, ὥστόσο, εἶμαι ἄνθρωπος, καὶ ἀπὸ ποῦ νὰ ξέρω ἂν
ἄρεσαν στὸ Θεὸ τὰ ἔργα μου;

Τὸν ξαναρωτοῦν οἱ ἀδελφοί:

— Δὲν ἔχεις πεποιθήση πὼς τὰ ἔργα σου εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ;

Καὶ τοὺς ἀπαντᾷ ὁ Γέροντας:

— Δὲν παραπαίρνω θάρρος ἂν δὲν συναντήσω τὸ Θεό, γιατί ἄλλη εἶναι ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ καὶ ἄλλη ἐκεῖνη τῶν ἀνθρώπων.

Κ' ἐνῶ ἐκεῖνοι ἤθελαν ἀκόμη νὰ τὸν ρωτήσουν καὶ γι' ἄλλα θέματα, ἐκεῖνος τοὺς λέγει:

— Σᾶς παρακαλῶ, κάνετε ἀγάπη, καὶ μὴ μοῦ μιλάτε, γιατί ὁ νοῦς μου εἶναι ἀπασχολημένος.

Ἦστερ' ἀπὸ λίγο ἐκοιμήθη ὁ Γέροντας, χαρούμενος. Τὸν ἔβλεπαν νὰ φεύγει στὸ ταξίδι γιὰ τὰ ὑψηλά, ὅπως ἀκριβῶς ὅταν ταξιδεύει κάποιος κι ἀσπάζεται τοὺς φίλους του καὶ τὰ προσφιλή του πρόσωπα. Γιατί ὁ Γέροντας εἶχε μεγάλη προσοχή σὲ ὅλα, πάντα του. Καὶ δίχως αὐτὴ τὴν προσοχή δὲν προκόβει σὲ καμμιάν ἀρετὴ ὁ ἄνθρωπος.

18'

Γιὰ τὸν ἀββᾶ Ἰσαάκ Ἀπολλῶ διηγιότανε, πὼς εἶχε κάποιο μαθητὴ, ὀνομαζόμενο Ἰσαάκ· αὐτὸς εἶχε καταβάλει πολὺ κόπο κ' ἔμαθε νὰ κάνει μὲ τέλειο τρόπο κάθε ἔργο ἀγαθό, κ' εἶχε ἀποκτήσει καὶ τὸ χάρισμα τῆς ἡσυχίας τὴν ὥρα τῆς θείας λειτουργίας. Καὶ ὁ λόγος του γι' αὐτὸ τὸ θέμα ἦταν γιατί πίστευε, πὼς ὅλα εἶναι καλὰ στὴν ὥρα τους, ἢ ἀκόμη πὼς τὸ κάθε πρᾶγμα ἔχει τὴ δική του στιγμή. Μὲ τὴν ἀπόλυση τῆς συνάξεως στὴν ἐκκλησία, ἐκεῖνος ἔφευγε γρήγορα, λὲς καὶ τὸν κυνηγοῦσε ἡ φωτιά, κ' ἔτρεχε νὰ κρυφτεῖ στὸ κελλί του. Πολλὲς φορές, μετὰ τὴ θεία λειτουργία, δίνονταν στοὺς ἀδελφοὺς ἀπόνα παξιμάδι κ' ἕνα ποτήρι

κρασί, μὰ ἐκεῖνος ποτὲ δὲν ἔπαιρνε· ὄχι γιατί ἔδιωχνε κι ἀπέφευγε τὴν εὐλογία τῶν ἀδελφῶν, ἀλλὰ γιὰ νὰ κρατήσῃ ἀθικτὴ τὴν ἡσυχία ἀπὸ τὴ σύναξη.

Ἔτυχε ν' ἀρρωστήσῃ κάποτε καὶ νὰ μείνῃ στὸ κρεβάτι. Τὸ ἔμαθαν οἱ ἀδελφοὶ κ' ἤρθαν νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν. Κάθησαν, λοιπόν, κοντὰ καὶ τὸν ρωτοῦσαν:

— Ἀββᾶ Ἰσαάκ, γιατί φεύγεις ἀμέσως μετὰ τὴ σύναξη, καὶ δὲν κάθεσαι μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς;

Κ' ἐκεῖνος τοὺς ἀπάντησε:

— Δὲν φεύγω γιὰ ν' ἀποφύγω τοὺς ἀδελφοὺς, μὰ τὴν πανουργία τῶν δαιμόνων μὲ τίς δόλιες τέχνες τους. Γιατί, ὅπως ἀκριβῶς ἐκεῖνος ποὺ κρατᾷ μιὰ λαμπάδα ἀναμμένη καὶ ἀργοπορεῖ καὶ στέκεται μὲς στὸν ἀέρα, θὰ τοῦ σβηστεῖ, ἔτσι κ' ἐμεῖς: παίρνοντας τὸ φωτισμὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος στὴ θεία Εὐχαριστία, ἂν τύχει καὶ ἀργήσουμε νὰ μποῦμε στὸ κελλί μας, ὁ νοῦς μας σκοτίζεται, χάνει τὸ φωτισμὸ.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἐνάρετη πολιτεία τοῦ ἀββᾶ Ἰσαάκ.

4β'

Ἐνας ἀδελφὸς ποὺ ἔμενε στὰ κελλιά, ἔβρεξε τὰ βλαστάρια τῶν φοινίκων γιὰ τὸ ἐργόχειρό του, καὶ μόλις κάθησε νὰ πλέξει, τοῦ λέγει ὁ λογισμὸς: «πήγαινε νὰ ἐπισκεφθεῖς τὸν τάδε Γέροντα». Τὸ ξανασκέφτεται τὸ πρᾶγμα, καὶ λέει μὲ τὸ νοῦ του: «νὰ περάσουν λίγες μέρες καὶ θὰ πάω». Ἔρχεται πάλι ὁ λογισμὸς καὶ τοῦ ψιθυρίζει: «κι ἂν πεθάνῃ ὡς τότε ὁ Γέροντας, τότε τί θὰ κάνεις; Πήγαινε, λοιπόν, τώρα ποὺ τὸ σκέφτεσαι κ' εἶναι νωρὴς, γιατί εἶναι καὶ καλοκαίρι». Συλλογίζεται πάλι καὶ λέει: «δὲν εἶναι ὦρ' ἀκόμη». Κι ὁ λογισμὸς του ἐκεῖ, νὰ ἐπιμένει: «ὥσπου νὰ κόψεις τοὺς βλαστοὺς θὰ ἔρθ' ἡ ὥρα». Κ' ἐκεῖνος λέει ἀπο-

φασιστικά: «θὰ τελειώσω τὸ σκίσιμο τῶν βλαστῶν καὶ μετὰ θὰ πάω». Μὰ πάλι ὁ λογισμὸς δὲν τὸν ἀφήνει: «Δὲν βλέπεις, πὼς ὁ ἀέρας εἶναι καλὸς ἀκόμη;» Κ' ἔτσι ἀποφάσισε ν' ἀφήσει τὰ βλαστάρια βρεγμένα. Σηκώνεται, λοιπόν, παίρνει τὸ πανωφόρι του καὶ φεύγει τρέχοντας.

Στὴ γειτονιά ἐκεῖ κοντά, ἔμενε ἓνας Γέροντας ποὺ εἶχε τὸ διορατικὸ χάρισμα. Μόλις εἶδε τὸ μοναχὸ νὰ τρέχει, τὸν φωνάζει, λέγοντας:

— Αἰχμάλωτε, ἔ αιχμάλωτε, ἔλα δῶ.

Καὶ μόλις πλησίασε ὁ μοναχός, τοῦ λέγει:

— Γύρισε γρήγορα στὸ κελλί σου!

Τότε ὁ ἀδελφὸς τοῦ διηγήθηκε τὸν πόλεμο ποὺ εἶχε μὲ τὸ λογισμό. Καὶ σὰν ἔβαλε μετάνοια στὸν Γέροντα καὶ πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ κελλί του, ἄρχισαν νὰ φωνάζουν δυνατὰ οἱ δαίμονες:

— "Αχ μοναχοί, μᾶς νικήσατε!

Κι ὁ μοναχὸς εἶδε τὴν ψάθα του νὰ βγάζει φλόγες, σὰν νὰ καιγόταν, ἐνῶ οἱ δαίμονες σὰν τὸν καπνὸ ἔγιναν ἀφαντοί. Κ' ἔτσι ὁ μοναχὸς γνώρισε καλὰ τίς πανουργίες τῶν δαιμόνων.

IB'.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

ι'.

Ε'πισκέφθηκαν κάποτε τὸν ἀββᾶ Λούκιο, ποὺ ἔμενε στὸ Ἐνατο, κάποιοι μοναχοὶ ποὺ ἀνῆκαν στοὺς λεγόμενους «Εὐχίτες». Κι ὁ Γέροντας τοὺς ρώτησε:

— Ποιὸ εἶναι τὸ ἐργόχειρό σας;

— Ἐμεῖς δὲν ἀγγίζουμε κανένα ἐργόχειρο, ἀπάντησαν ἐκεῖνοι, σύμφωνα μὲ τὸ λόγο τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ποὺ εἶπε νὰ προσευχόμεσθε *ἀδιαλείπτως*, συνέχεια.

— Καλά, δὲν τρῶτε; τοὺς ρωτᾶει ὁ Γέροντας.

— Τρῶμε, ἀπαντοῦν.

— Κι ὅταν τρῶτε, τοὺς ξαναρωτᾶ, ποιὸς προσεύχεται γιὰ σᾶς;

Ἐκεῖνοι σιωποῦν. Τοὺς ρωτᾶει πάλι:

— Δὲν κοιμᾶστε;

— Ναί, ἀπαντοῦν.

— Κι ὅταν, λοιπόν, κοιμᾶστε, ποιὸς προσεύχεται γιὰ σᾶς;

Κ' εκείνοι κοιταζόντουσαν με άπορία, μὴν ἔχοντας τί ν' ἀπαντήσουν. Καὶ τότε τοὺς λέει ὁ Γέροντας:

— Συγχωρήστε με, ἀλλὰ ἀπ' ὅ,τι λέτε, φαίνεται καθαρά πὼς δὲν πράττετε ὅπως διδάσκετε. Νὰ σὰς πῶ, λοιπόν, κ' ἐγὼ τὸ ἐργόχειρό μου, γὰρ νὰ ἰδῆτε, πὼς καὶ τὸ ἐργόχειρό μου δὲν ἀφήνω, καὶ ἡ προσευχή μου εἶναι ἀδιάλειπτη, χωρὶς καμμιά διακοπή. Ἔτσι, κάθομαι μπροστὰ στὸ Θεό, ἀφοῦ ἔχω βρέξει τὰ βλαστάρια ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν φοινίκων, καὶ πλέκοντας μ' αὐτὰ τὸ σχοινί, λέω τὸ «Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου καὶ κατὰ τὸ πλήθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου». Αὐτὸ δὲν εἶναι προσευχή;

— Ναί, ἀπάντησαν ἐκεῖνοι.

Καὶ συνεχίζει ὁ Γέροντας:

— Ὅταν, λοιπόν, δουλέψω σ' αὐτὴ τὴν ἐργασία ὅλη τὴ μέρα, βγάζω ἕνα μεροκάματο γύρω στὰ δεκάξι νομιά. Ἀπ' αὐτὰ προσφέρω τὰ δυὸ σ' ὅποιον ἔρθει στὴ θύρα μου καὶ τὰ ἕχει ἀνάγκη, καὶ τὰ ὑπόλοιπα κρατῶ γιὰ τὴ δικὴ μου διατροφή. Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ὅταν ἐγὼ τρώγω ἢ κοιμοῦμαι, προσεύχεται γιὰ μένα ἐκεῖνος, ποὺ πῆρε μερίδιο ἀπὸ τὰ δυὸ νομιά. Ἔτσι, μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, σ' ἐμένα ἐφαρμόζεται ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου, δηλαδὴ τὸ «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι».

ιβ'.

Στὰ χρόνια τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, ὅταν ἐκεῖνος εἶχε κατεβεῖ στὰ μέρη τῆς Περσίας, ἔστειλε κάποιον δαίμονα νὰ φύγει γρήγορα νὰ πάει στὴ Δύση καὶ νὰ τοῦ φέρει κάποιαν ἀπόκριση ἐπειγόντως. Σὰν ἔφτασε, ὅμως, ὁ δαίμων σ' ἕναν τόπο, ὅπου ἔμενε ἕνας μοναχός, καρφώθηκ'

ἐκεῖ ἐπὶ δέκα μέρες καὶ δὲν μπορούσε νὰ σαλέψει οὔτε νὰ προχωρήσει, γιὰτὶ ὁ μοναχὸς νύχτα καὶ μέρα, ἐπὶ τόσες μέρες δὲν ἔπαυε τὴν προσευχή του! Γύρισε, λοιπόν, ἄπρακτος σ' ἐκεῖνον ποὺ τὸν ἔστειλε. Κ' ἐκεῖνος τὸν ρώτησε:

— Γιατὶ ἄργησες;

Κι ὁ δαίμονας τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Καὶ ἄργησα καὶ ἄπρακτος γύρισα, γιὰτὶ ἔμεινα δέκα μέρες καὶ δέκα νύχτες παρατηρώντας τὸν μοναχὸ Πούπλιο μήπως καὶ σταματήσει τὴν προσευχή του, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ περάσω, μὰ κεῖνος δὲν σταμάτησε. Κ' ἔτσι δὲν μπόρεσα νὰ περάσω καὶ γύρισα ἄπρακτος.

Τότε ὁ ἀσεβὴς Ἰουλιανὸς ἀγανάκτησε καὶ εἶπε:

— Ἐπιστρέφοντας θὰ πάρω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν ἐκδίκησή μου ἀπ' τὸ μοναχό!

Μὰ σὲ λίγες μέρες ἡ θεία Πρόνοια τὸν πῆρε ἀπ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, τὸν δαιμονόπληκτο Ἰουλιανό. Κι ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατό του, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους του ἐπάρχους, ἔφυγε, πῆγε πούλησε ὅλα ὅσα εἶχε καὶ δὲν εἶχε καὶ τὰ μοίρασε στοὺς φτωχοὺς. Κ' ἐλεύθερος πιά, ἦρθε στὸν Γέροντα νὰ γίνε μοναχός. Ἐφτασε, μάλιστα, νὰ γίνε μεγάλος ἀσκητής, κ' ὕστερα ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ.

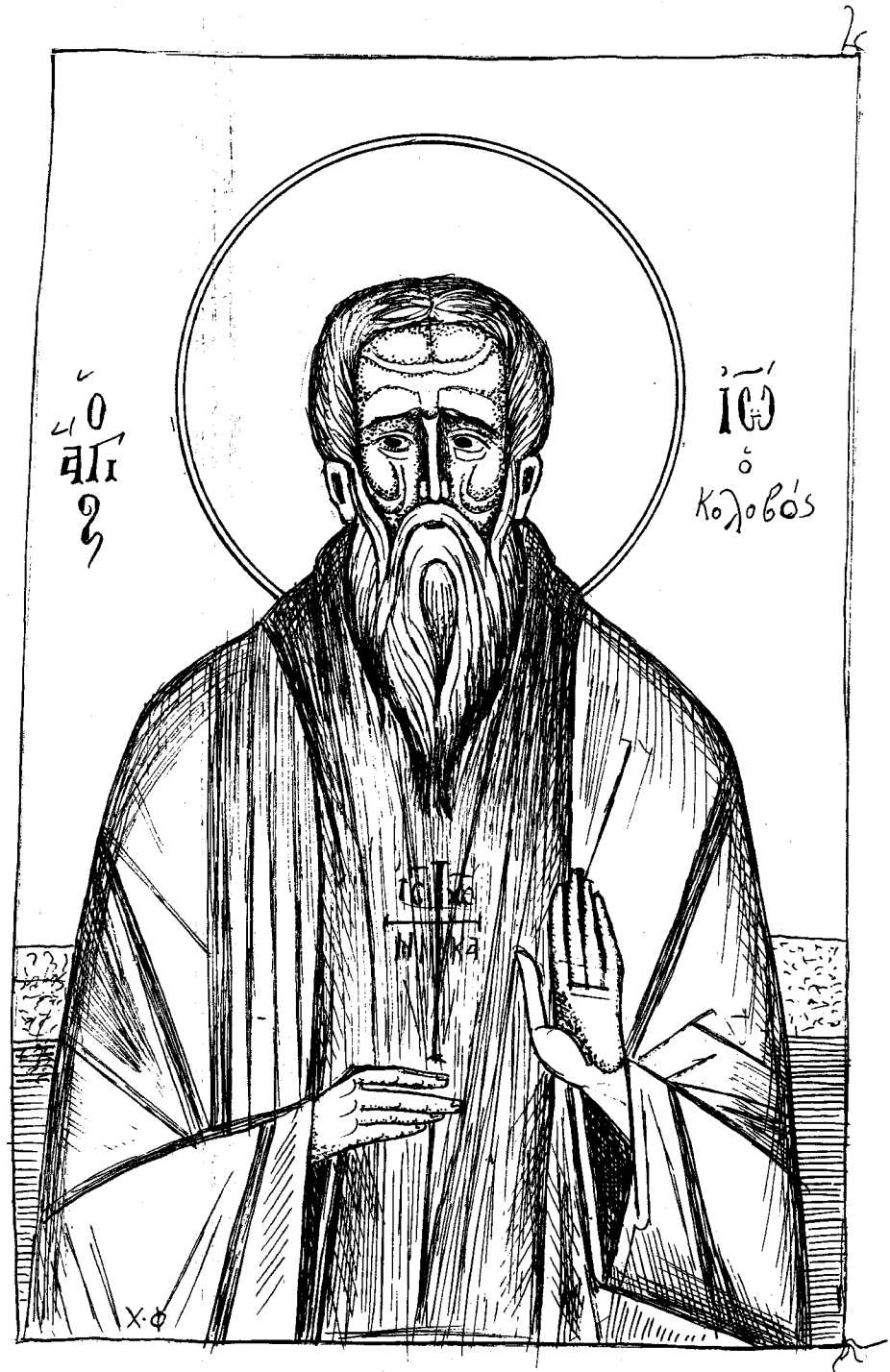
κα'.

Ἕνας ἡσυχαστὴς ἀδελφὸς ἐμόναζε στὴν ἔρημο, στὸ κελλί του, μὰ ἦταν θλιμμένος μέχρι θανάτου ἀπὸ τὴν ἀκηδία, ἐπειδὴ δὲν ἔβγαине καθόλου ἀπ' τὸ κελλί. Ἔλεγε, λοιπόν, στὸν ἑαυτό του:

— Ψυχὴ μου, μὴ χάνεις τὸ θάρρος σου καὶ τὴν ἐλπίδα σου, μένοντας στὸ κελλί σου. Σοῦ ἀρκεῖ αὐτὸ μονάχα, ἔστω κι ἂν δὲν κάνεις τίποτε ἄλλο: τὸ νὰ μὴ σκανδαλίζεις

κανένα, να μη στενοχωρείς κάποιον, ή να μη στενοχωριέσαι από κάποιον· σκέψου καλά από πόσα δεινά και πόσες άμαρτίες σε λύτρωσε ο Κύριος, με τὸ να ήσυχάζεις ἐδῶ και να προσεύχεσαι σ' Εκείνον, δίχως κανέναν περισπασμό· δὲν πέφτεις σε άργολογία, δὲν άκούς αὐτὰ που δὲν σε συμφέρουν, οὔτε βλέπεις αὐτὰ που σε βλάπτουν. Ένα μονάχα πόλεμο ἔχεις άκόμη να κάνεις: τὸν πόλεμο κατεπάνω στην άκηδία. Καί, βέβαια, κι αὐτὸν τὸν πόλεμο μπορεί ὁ Θεὸς να σοῦ τὸν σβήσει, μόλις άποχτήσεις τὴν ταπεινώση. Γιατι ξέρει Εκείνος τὴν άδυναμία μου σε ὅλα, και δὲν θά επιτρέψει να με πολεμήσει πειρασμὸς πάνω από κείνο που μπορῶ να βαστάξω...

Καί καθὼς ἔβαζε στὸ νοῦ του ὅλ' αὐτά, ἔνοιωσε μιὰ ἐνδυνάμωση και μιὰ ἀνακούφιση, μέσ' ἀπὸ τὴν ἀδιάλειπτη προσευχή που ἔκαμε. Αὐτὴ τὴ διδασκαλία για τὴν ἀδιάλειπτη προσευχή τὴν εἶχε διδαχθεῖ ὁ ἀδελφὸς ἀπὸ τοὺς πατέρες που ἔζησαν στὴν ἔρημο, με συνεχῆ ἐγρηγόρηση.

ΙΓ΄.

ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

ΙΔ΄.

Κάποιος μοναχός είχε αδελφό κοσμικό που ήταν φτωχός, και απ' ό,τι ξεβγαζε απ' τὸ ἐργόχειρό του τὸν ἐνίσχυε κ' ἐκείνον. Ὅμως, ὅσο τὸν ἐνίσχυε, τόσο ἐκείνος πὺ πολλὸ βυθίζονταν στὴ φτώχεια. Φεύγει, λοιπόν, ὁ μοναχός καὶ πάει στὸν Γέροντα καὶ τοῦ ἐξομολογεῖται ὅ,τι συμβαίνει. Κ' ἐκεῖνος τοῦ λέει:

— Ἄν θέλεις νὰ μ' ἀκούσεις, μὴν τοῦ ξαναδώσεις πιά τίποτε. Μονάχα πές του: «ἀδελφέ μου, ὅταν εἶχα σοῦ ἔδινα· τώρα, λοιπόν, κ' ἐσύ, απ' ὅ,τι σὲ βοηθήσει ὁ Κύριος νὰ βγάλεις μὲ τὴν ἐργασία σου, φέρνε καὶ σ' ἐμένα». Κι απ' ὅ,τι θὰ σοῦ φέρει, νὰ τὰ παίρνεις· καὶ ὅπου ἰδεῖς ξένον ἢ φτωχό, νὰ τοῦ δίνεις, παρακαλώντας τους νὰ προσεύχονται γιὰ κείνον.

Ἐφυγε ὁ μοναχός, κ' ἔκαμε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας. Καὶ μόλις ἔφτασε ὁ ἀδελφός του, τοῦ μίλησε καθαρά, κι ἀκριβῶς ὅπως τοῦ εἶχε παραγγελεῖ ὁ Γέροντας. Κ' ἐκεῖνος ἔφυγε πολὺ λυπημένος.

Και ιδού, την άλλη Κυριακή, μάζεψε από τον κήπο του μικρά λάχανα κ' έφερε στον άδελφό του, τὸ μοναχό. Έκείνος τὰ πήρε, τὰ πήγε στους Γέροντες και τούς παρακάλεσε νὰ προσευχηθοῦν γιὰ τὸν άδελφό του. Κι άφου τὸν εὐλόγησαν οί Γέροντες, έφυγε πάλι γιὰ τὸ σπίτι του, στὸν κόσμο.

Σὲ λίγες μέρες, έφερε πάλι λάχανα και τρία ψωμιά. Τὰ πήρε πάλι ὁ άδελφός του, κ' έκαμε ὅπως τὴν πρώτη φορά. Κι άφου πήρε πάλι τὴν εὐλογία τῶν Γερόντων, έφυγε γιὰ τὸν κόσμο.

Όταν ήρθε γιὰ τρίτη φορά, έφερε πολλά φαγώσιμα, και κρασί, και ψάρια. Και βλέποντας ὅλ' αὐτὰ ὁ άδελφός του έθαύμασε, κ' έκάλεσε φτωχούς νὰ τούς φιλέψει και νὰ τούς περιποιηθεῖ. Και λέει στὸν άδελφό του:

— Μήπως έχεις ανάγκη από λίγα ψωμιά;

— Όχι, τοῦ άπαντὰ εκείνος. Γιατί, ὅταν έπαιρνα από σένα, έμπαιναν ὡσάν φωτιά μέσα στο σπίτι μου και μοῦ τ' άφάνιζαν ὅλα. Μὰ από κείνη τὴ στιγμή που σταμάτησες νὰ μοῦ δίνεις, ὁ Θεός μοῦ τὰ εὐλογεῖ ὅλα, κ' έχω και περισσεύματα.

Πάει, λοιπόν, ὁ μοναχός και τ' άναφέρει ὅλ' αὐτὰ στὸν Γέροντα. Κ' εκείνος τοῦ λέει:

— Δὲν ξέρεις, πὼς τὸ έργο τοῦ μοναχοῦ εἶναι φωτιά και ὅπου μπεῖ τὰ καίει; Και πάνω άπ' ὅλα τὸν ὠφελεῖ εκείνο: τὸ νὰ κάνει έλεημοσύνη άπ' ὅ,τι βγάζει με τὸν κόπο του και νὰ παίρνει από τούς άγίους εὐλογία. Όταν κάνει κανείς αὐτό, σίγουρα έχει τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

ιστ'.

Κάποιος Γέροντας εκάθονταν μ' έναν άλλο μοναχό σάν σὲ κοινόβιο οί δυό τους, κι ὁ Γέροντας ήταν πολὺ ελεή-

μων. Όταν έπεσε ἡ πείνα, άρχισαν μερικοί νὰ έρχονται στὴν πόρτα του και νὰ παίρνουν έλεημοσύνη. Κι ὁ Γέροντας έδινε ψωμιά σ' ὅλους ὅσοι έρχονταν. Βλέποντας ὁ άδελφός τὸ πράγμα, άνησύχησε και λέει στὸν Γέροντα:

— Δός μου έμένα τὴν αναλογία μου άπ' τὰ ψωμιά, και στὰ δικά σου κάνε ὅ,τι θέλεις.

Ό Γέροντας μοίρασε τὰ ψωμιά, και δὲν έσταμάτησε νὰ κάνει έλεημοσύνη από τὸ μεράδι του. Άκούοντας μάλιστα πὼς έβινε σὲ ὅλους, έτρεχαν πολλοί νὰ χτυπήσουν τὴ θύρα του γιὰ ψωμί. Κι ὁ Θεός, βλέποντας τὴν καλή του προαίρεση, εὐλόγησε τὰ ψωμιά και δὲν τέλειωναν. Τοῦ άδελφοῦ, ὡστόσο, τὰ ψωμιά κάποτε τέλειωσαν, κ' έρχεται στὸν Γέροντα, λέγοντας:

— Έπειδή, άββᾶ μου, δὲν έχω άλλα μικρὰ ψωμιά, πάρε με πάλι, σὲ παρακαλῶ, μαζί σου, νὰ κοινοβιάσουμε.

— Άς κάμουμε ὅπως θέλεις, τοῦ άπάντησε ὁ Γέροντας.

Κ' εκάθησαν πάλι μαζί, κοινοβιακά. Κι ὅταν πια πέρασε ὁ καιρός τῆς πείνας, έρχονταν από τὴν πόρτα τους μονάχα ὅσοι φτωχοί εἶχαν ανάγκη από έλεημοσύνη. Μιὰ μέρα, ὅμως, ὁ άδελφός εἶδε ὅτι τελείωσαν τὰ ψωμιά: ὅταν, ξάφνου, έρχεται ένας φτωχός, και λέει ὁ Γέροντας στὸν άδελφό νὰ τοῦ δώσει ψωμί.

— Δὲν έχει, Γέροντα, τοῦ λέει εκείνος.

— Πήγαινε μέσα και ψάξε νὰ βρεῖς, τοῦ λέει ὁ Γέροντας.

Μπαίνει ὁ άδελφός μέσα, ψάχνει και βλέπει πὼς τὸ άρτοθέσιο που βάζανε τὸ ψωμί ήταν γεμάτο από ψωμιά! Σάν εἶδε τοῦτο τὸ σημεῖο, φοβήθηκε. Πήρε, λοιπόν, κ' έδωκε στὸ φτωχό. Και, βλέποντας τὴν πίστη και τὴν άρετὴ τοῦ Γέροντα, έκαμε τὸ σταυρό του, δοξάζοντας τὸ Θεό.

ιζ'.

Διηγούνται για μιὰ νεαρή κοπέλλα, πώς, όταν πέθαναν οί γονεῖς της κ' ἔμεινε ὀρφανή, σκέφτηκε νὰ κάνει τὸ σπίτι της ξενοδοχεῖο, γιὰ τοὺς γέροντες τῆς Σκήτης. Ἐμεινε ἀρκετὸν καιρὸ ἔτσι, νὰ δέχεται καὶ νὰ περιποιεῖται στὸ σπίτι της τοὺς ἀγίους πατέρες. Μετὰ ὅμως ἀπὸ κάμποσον καιρὸ, ὅταν τελείωσαν τὰ χρήματα καὶ ἄρχισε νὰ ὑστερεῖται, τὴν πλησίασαν διάφοροι διεστραμμένοι ἄνθρωποι καὶ τὴν ἔβγαλαν ἀπ' τὸν ἀγαθὸ δρόμο καὶ σκοπὸ, ποὺ εἶχε ὧς τότε. Ἄρχισε, λοιπὸν, μαζί τους νὰ ζεῖ ἄσωτα, τόσο ποὺ νὰ φτᾶσει νὰ δίνει τὸ σῶμα της στὴν πορνεία.

Τὸ ἔμαθαν αὐτὸ οἱ πατέρες καὶ λυπήθηκαν βαθύτατα. Κάλεσαν τότε τὸν ἀββᾶ Ἰωάννη τὸν Κολοβὸ καὶ τοῦ λένε:

— Ἀκούσαμε γιὰ κείνη τὴν ἀδελφή, πὼς πῆρε τὸν κακὸ δρόμο. Κ' ἐκείνη μὲν, ὅταν μποροῦσε, μᾶς ἔδειξε τὴν ἀγάπη της. Τώρα, ὅμως, πρέπει κ' ἐμεῖς νὰ τῆς δείξουμε τὴν ἀγάπη μας καὶ νὰ τῆ βοηθήσουμε. Λάβε, λοιπὸν, τὸν κόπο καὶ πῆγαινε νὰ τῆ βρεῖς, καί, σύμφωνα μὲ τὴ σοφία ποὺ ὁ Θεὸς σοῦ ἔδωκε, οἰκοδόμησέ τὴν πνευματικά.

Ἐφυγε τότε ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης καὶ πῆγε στὴν κοπέλλα, καὶ λέγει στὴ θυρωρὸ της:

— Ἀνάγγειλέ με, σὲ παρακαλῶ, στὴν κυρία σου.

Ἐκείνη τὸν ἀποπῆρε, λέγοντάς του:

— Ἄιντε στὸ καλὸ, ποὺ ἦρθες κ' ἐσὺ νὰ τῆ δεῖς! Ἐσεῖς ἀπ' τὴν ἀρχὴ τῆς τὰ φάγατε ὅλα καὶ τὴν καταντήσατε πάμφτωχη.

Ὁ Γέροντας ἐπέμενε:

— Πῆγαινε νὰ τῆς πεῖς πὼς πολὺ θὰ τὴν ὠφελῆσει αὐτὴ μου ἢ ἐπίσκεψη.

Καὶ τὰ παιδιὰ τῆς θυρωροῦ, χαμογελώντας εἰρωνικά, τοῦ λένε:

— Καὶ τί θέλεις νὰ τῆς δώσεις; Μήπως θέλεις νὰ πᾶς κ' ἐσὺ μαζί της;

Ἀνέβηκε ἡ θυρωρὸς καὶ εἶπε στὴν κυρία της γιὰ τὸν Γέροντα. Κ' ἐκείνη τῆς λέγει:

— Αὐτοὶ οἱ μοναχοὶ ἔχουν πάντα πολλὰ διακονήματα γύρω ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, καὶ βρίσκουν μαργαριτάρια...

Στολίστηκε, λοιπὸν, καλὰ-καλά, καὶ λέγει στὴ θυρωρὸ:

— Κάλεσέ τον νὰ ῥθει ἐπάνω.

Καὶ τὴν ὥρα ποὺ ἔμπαινε στὸ δωμάτιό της ὁ ἀββᾶς, ἐκείνη πρόλαβε κ' ἔκατσε στὸ κρεβάτι της. Ἦρθε τότε κι ὁ ἀββᾶς κ' ἐκάθησε δίπλα της καὶ προσέχοντάς τὴν σταθερὰ στὸ πρόσωπο, τῆς λέγει:

— Γιατὶ κατηγορήσες τὸν Ἰησοῦ, ποὺ ἔφτασες σ' αὐτὸ τὸ κατάντημα;

Ἐκείνη, μόλις τ' ἄκουσε, πάγωσε ὀλόκληρη! Τότε ὁ Γέροντας κατέβασε τὸ κεφάλι του κι ἄρχισε νὰ κλαίει μὲ λυγμούς.

Τὸν ρωτᾷ τὸτ' ἐκείνη:

— Γιατὶ κλαῖς, ἀββᾶ;

Ἐκεῖνος σήκωσε γιὰ λίγο τὸ κεφάλι του. Μετὰ ξανάσκυψε καί, χωρὶς νὰ σταματήσει τὸ κλάμα, τῆς λέει:

— Βλέπῳ τὸ σατανᾶ νὰ παίζει στὸ πρόσωπό σου, κ' ἐγὼ νὰ μὴν κλάψω;

Μὲ τὰ λόγι' αὐτά, τὴν ἔπιασε πάλι κρύος ἰδρώτας, καὶ τὸν ρωτᾷ, συγχλονισμένη:

— Γέροντα, ὑπάρχει ἄρα γε μετάνοια γιὰ μένα;

— Ὑπάρχει, τῆς ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

Τότε τοῦ λέγει ἐκείνη ἀποφασιστικά:

— Πάρε με, λοιπὸν, καὶ πῆγαινέ με, ὅπου θέλεις.

— Πᾶμε, τῆς λέγει ὁ Γέροντας.

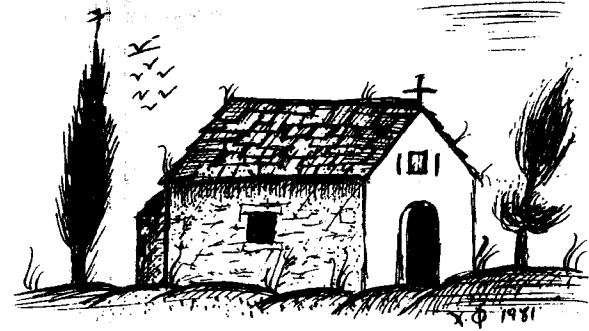

Σηκώθηκε τότε εκείνη, έτσι όπως ήταν, και τον ακολούθησε. Ο άββās Ιωάννης πρόσεξε καλά και είδε, πώς σε κανέναν δε διέταξε ή δε μίλησε για το σπίτι της, κ' ἐθαύμασε.

Όταν ἔφτασαν στην ἔρημο, εἶχε πιά νυχτώσει. Ο Γέροντας τῆς ἔκανε μαξιλάρι ἀπὸ τὴν ἄμμο, τὴ σταύρωσε καὶ τῆς λέει:

— Κοιμήσου ἐδῶ, ἐσύ.

Πῆγε πιὸ πέρα, σὲ κάποιο ἀπόσταση, ἔκανε καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό του μαξιλάρι ἀπὸ ἄμμο, κι ἀφοῦ ἔκαμε τὴ συνήθη ἀκολουθία του, ξάπλωσε νὰ κοιμηθεῖ. Γύρω στὰ μεσάνυχτα, ξύπνησε ὁ Γέροντας καὶ βλέπει, σὰν ἕνας δρόμος φωτεινὸς νὰ ξεκινάει ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ νὰ φτάνει ὡς ἐκεῖ πού κοιμόταν ἐκείνη. Καὶ εἶδε τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ νὰ παίρνουνε ψηλὰ τὴν ψυχὴ τῆς. Σηκώθηκε τότε καὶ πῆγε κοντὰ τῆς· τὴ σκούνηξ' ἔλαφρά μὲ τὸ πόδι του, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν κουνήθηκε. Καὶ σὰν εἶδε πὼς εἶχε πεθάνει, ἔπεσε μπρούμυτα στὴν ἄμμο, προσευχόμενος στὸ Θεό. Καὶ τότε ἄκουσε φωνὴ ἀνωθεν, πού ἔλεγε πὼς, ἡ μιὰ αὐτῆ ὥρα τῆς πραγματικῆς μετάνοιας ἔγινε περισσότερο δεκτὴ στὸ Θεό, ἀπὸ τὴ μετάνοια ἐκείνων πού τὴν ἔχουν γιὰ χρόνια, μὰ δὲν δείχνουν κ' ἔργα ἄξια τῆς μετάνοιας τους!

ΙΔ΄.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΚΟΗ

κδ΄.

Ενας Γέροντας ἀναχωρητῆς εἶχε κάποιον διακονητὴ γιὰ τὶς προμήθειές του ἀπ' τὸν κόσμο, πού ἔμενε στὸ χωριό. Μιὰ φορά, ὅμως, ἔτυχε ὁ διακονητῆς αὐτὸς ν' ἀργήσει νὰ ῥθει ὅπως συνήθιζε, κ' ἔτσι τελειώσανε ὅλα ὅσα εἶχε ὁ Γέροντας, καθὼς καὶ τὸ ἐργόχειρο, πού ἐργαζότανε στὸ κελλί του. Κ' ἔπιασε θλίψη τὸ Γέροντα, πού δὲν εἶχε πιά τ' ἀπαραίτητα μῆτε γιὰ τὸ ἐργόχειρο, μῆτε γιὰ τὴ διατροφή. Λέγει, λοιπόν, στὸν ὑποτακτικὸ του:

— Θέλεις νὰ πᾶς ὡς τὸ χωριό, γιὰ νὰ εἰδοποιήσεις τὸ διακονητῆ;

— Θὰ κάμω καθὼς θέλεις, Γέροντα, εἶπ' ἐκεῖνος.

Ὡστόσο, τὸ ἀνέβαλε γιὰ λίγο ἀκόμη ὁ Γέροντας, μὴν τολμώντας νὰ στείλει τὸ μαθητὴ του στὸ χωριό. Καθὼς, ὅμως, δὲν φαινόταν νὰ ῥχεται ὁ διακονητῆς, κ' ἐκείνοι ἦταν πολὺ στενοχωρημένοι, ξαναλέει ὁ Γέροντας στὸν ὑποτακτικὸ του:

— Θέλεις νὰ πᾶς ὡς τὸ χωριό;

Κ' ἐκεῖνος ἀποκρίνεται:

— Ὅπως θέλεις ἐσὺ θὰ κάμω, Γέροντα.

Ὁ ὑποτακτικὸς φοβότανε νὰ πλησιάσει τὸ χωριό, ἐξαιτίας τῶν σκανδάλων. Ὡστόσο, γιὰ νὰ μὴν παρακούσει στὸν Γέροντά του, δέχτηκε νὰ πάει. Τοῦ λέει, λοιπόν, ὁ Γέροντας:

— Πήγαινε, καὶ πιστεύω πὼς ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μου θὰ σὲ σκεπάσει καὶ θὰ σὲ φυλάξει ἀπὸ κάθε πειρασμό.

Κι ἀφοῦ προσευχήθηκε, τὸν ἔστειλε στὸ χωριὸ μὲ τὴν εὐχή του.

Μόλις ἔφτασε στὸ χωριὸ ὁ ὑποτακτικὸς, ρώτησε νὰ μάθει ποῦ μένει ὁ διακονητὴς καὶ βρῆκε τὸ σπίτι του. Ἐτυχε, ὅμως, ἐκείνη τὴν ὥρα, νὰ λείπει ἀπ' τὸ σπίτι καὶ ὁ ἴδιος καὶ ὅλοι οἱ δικοὶ του, ἔξω ἀπ' τὸ χωριό, γιὰ κάποιο μνημόσυνο, ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ θυγατέρα του, ποῦ μόλις ἄκουσε τὸ χτύπημα στὴ θύρα, πήγε καὶ τοῦ ἄνοιξε. Κ' ἐνῶ ἐκεῖνος τὴ ρωτοῦσε ποῦ βρισκόταν ὁ πατέρας της, ἐκείνη τὸν παρακαλοῦσε, κ' ὕστερα τὸν τραβοῦσε, νὰ μπεῖ μέσα. Ὁ ἴδιος, ὅμως, ἀντιστεκόταν καὶ δὲν ἤθελε. Μετὰ ἀπὸ κάποια σχετικὴ πάλη, ἐκείνη τὸν ἔσυρε πρὸς τὰ μέσα καὶ τὸν ἐτράβηξ' ἐπάνω της. Ἐκεῖνος τότε, βλέποντας τὸν ἑαυτὸ του νὰ σέρνεται πρὸς τὴν ἀσέλγεια, ἐνῶ οἱ λογισμοὶ του τὸν περιέσφιγγαν, στέναξε κ' ἐκραύγασε πρὸς τὸ Θεό, λέγοντας:

— Κύριε, μὲ τίς εὐχὰς τοῦ Γέροντά μου, λύτρωσέ με καὶ σῶσε με αὐτὴ τὴν ὥρα!

Καὶ μόλις εἶπε αὐτὴ τὴν προσευχή, βρέθηκε ξαφνικὰ στὸ ποτάμι, πηγαίνοντας στὸ δρόμο γιὰ τὸ μοναστήρι. Κ' ἔφτασε στὸν Γέροντά του, δίχως τὴν παραμικρὴ βλάβη.

ΚΟΤ'.

Δύο ἀδελφία κατὰ σάρκα πήγαν νὰ κατοικήσουν σ' ἓνα μοναστήρι. Ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς δυὸ ἦταν πολὺ ἀσκητικὸς καὶ ὁ ἄλλος εἶχε μεγάλην ὑπακοή. Ἐλεγε, λοιπόν, στὸν ἓνα ὁ ἡγούμενος, «κάμε τοῦτο», ἢ «κάμε κείνο» καὶ κείνος τὸ ἔκαμνε. Τοῦ ἔλεγε τὸ πρῶνι «φάε», κ' ἔτρωγε. Καὶ τὸν τιμοῦσαν ὅλοι γιὰ τὴν ὑπακοή του. Ζήλεψε, ὅμως, ὁ ἀδελφός του καὶ θέλησε νὰ τὸν πειράξει, γιὰ νὰ τὸν δοκιμάσει ἂν ἔχει πραγματικὴ ὑπακοή. Πήγε, λοιπόν, στὸν ἡγούμενο καὶ τοῦ λέει:

— Ἀββᾶ, ἄφησε τὸν ἀδελφὸ μου νὰ ῥθει μαζί μου, γιὰτὶ θέλουμε νὰ ἐπισκεφθοῦμε κάποιον ἐδῶ κοντά.

Κι ὁ ἡγούμενος ἔδωκε τὴν εὐλογία του νὰ πάει. Πῆρε, λοιπόν, ὁ ἀσκητὴς τὸν ἀδελφὸ του καὶ πήγαν στὸ ποτάμι. Σ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖο, τὸ ποτάμι αὐτὸ εἶχε πολλοὺς κροκόδειλους. Θέλοντας, λοιπόν, νὰ τὸν πειράξει, τοῦ λέει:

— Κατέβα στὸ ποτάμι καὶ πέρασε πέρα.

Καὶ κατέβηκε· κ' ἦρθαν οἱ κροκόδειλοι καὶ τοῦ ἔγλειψαν τὰ πόδια, μὰ δὲν τὸν πείραξαν καθόλου. Βλέποντας ὁ ἀσκητὴς τὸ φαινόμενο, τοῦ φώναξε:

— Ἐβγα γρήγορα ἀπ' τὸ ποτάμι.

Καὶ καθὼς πορεύονταν στὸ δρόμο, βρῆκαν ἓνα κορμὶ ἀνθρώπινο, πεταμένο στὸ δρόμο. Καὶ λέει ὁ ἀσκητὴς:

— Ἄν εἶχαμε κάποιο παλιὸ ρούχο θὰ τὸν σκεπάζαμε.

Καὶ λέει καὶ ὁ μοναχὸς μὲ τὴ μεγάλη ὑπακοή:

— Ἴσως θὰ ἔταν καλύτερα νὰ προσευχηθοῦμε γιὰ ν' ἀναστηθεῖ.

Καὶ στάθηκαν ἐκεῖ μπροστὰ καὶ προσεύχονταν. Ὅταν τελείωσαν τὴν προσευχή, ὁ νεκρὸς ἀναστήθηκε. Κι ὁ ἀσκητὴς ἄρχισε νὰ καυχίεται, λέγοντας πὼς χάρη στὴν ἀσκητικότητά του ἀναστήθηκε ὁ νεκρὸς. Ὁ Θεός, ὅμως, ἀποκά-

λυψε στὸν ἡγούμενο τοῦ μοναστηριοῦ ὅλα ὅσα εἶχανε συμβεῖ, καὶ πῶς πείραξε τὸν ἀδελφό του, βάζοντάς τον στὸ ποτάμι με τοὺς κροκόδειλους, καὶ πῶς ἀναστήθηκε ὁ νεκρός. Κι ὅταν πιά γύρισαν στὸ μοναστήρι, λέγει ὁ ἀββᾶς στὸν ἀσκητή:

— Γιατί τὰ ἄκαμες ὄλ' αὐτά, κ' ἔβαλες σὲ πειρασμὸ τὸν ἀδελφό σου; Καὶ ἰδοῦ, πού, τελικά, χάρη στὴν ὑπακοή του, ἀναστήθηκε ὁ νεκρός!

κζ'.

Ἐνας ἄλλος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, πού εἶχε τρία παιδιά, ἀπὸ ἀγάπη στὴ μοναχικὴ ζωὴ πῆγε στὸ μοναστήρι, ἀφήνοντας τὰ παιδιά του στὴν πόλη. Ὑστερ' ἀπὸ τρία χρόνια στὸ μοναστήρι, ἄρχισαν οἱ λογισμοὶ νὰ τοῦ φέρνουν στὴ μνήμη του τὰ παιδιά του καὶ τὸν ἔπιασε μιὰ λύπη βαθύτατη. Καὶ δὲν εἶχε πεῖ καθόλου στὸν ἡγούμενο, ὅταν πρωτόρθε, πῶς εἶχε παιδιά. Βλέποντάς τον, ὅμως, ὁ ἡγούμενος νὰ θλίβεται καὶ νὰ στενοχωριέται ὅλο καὶ περισσότερο, τὸν ρωτᾷει:

— Γιατί θλίβεσαι τόσο πολύ;

Κ' ἐκεῖνος τότε διηγήθηκε στὸν ἡγούμενο:

— Ἐχω τρία παιδιά, Γέροντα, πού τὰ ἔχω ἀφήσει στὴν πόλη, καὶ θὰ ἴθελα νὰ τὰ φέρω ἐδῶ.

Κι ὁ ἡγούμενος τοῦ τὸ ἐπέτρεψε. Φεύγει, λοιπόν, καὶ πάει στὴν πόλη. Ἐκεῖ βρίσκει μονάχα τὸ ἕνα παιδί του, γιατί τ' ἄλλα δυὸ εἶχαν ἐν τῷ μεταξύ πεθάνει. Πῆρε τὸ ἕνα παιδί του πού βρῆκε καὶ γύρισε στὸ μοναστήρι. Ἐκεῖ ἀναζήτησε τὸν ἡγούμενο, μὰ δὲν τὸν ἔβρισκε. Ρώτησε τότε τοὺς ἀδελφούς:

— Ποῦ εἶναι ὁ ἡγούμενος;

— Πῆγε μέχρι τὸ φούρνο, τοῦ λένε.

Τότε ὁ μοναχὸς πῆρε τὸ γιό του καὶ πῆγε στὸ φούρνο. Βλέποντάς τον ὁ ἡγούμενος νὰ ἔρχεται, τὸν χαιρέτισε με ἀσπασμό. Πῆρε ὕστερα καὶ τὸ παιδί καὶ τὸ ἀγκάλιασε, καταφιλώντας το. Σὲ μιὰ στιγμὴ, λέει στὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ:

— Τὸ ἀγαπᾶς;

— Ναί, ἀββᾶ, πολὺ τὸ ἀγαπῶ, ἀπάντησ' ἐκεῖνος.

Καὶ πάλι τὸν ρωτᾷ ὁ ἡγούμενος:

— Τὸ ἀγαπᾶς πάρα πολὺ;

— Ναί, ἀββᾶ, τοῦ ἀποκρίνεται.

Ἀκούγοντας αὐτὸ τὸ λόγο, τοῦ λέγει ὁ ἡγούμενος:

— Πάρτο καὶ βάλτο στὸ φούρνο, τώρα πού καίει.

Καὶ παίρνοντας τὸ παιδί ὁ πατέρας του τὸ ἔριξε μέσα στὸ φούρνο πού ἔκαιγε. Καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ, ὁ φούρνος ἔγινε κρύος, ὅπως ἡ πρωινὴ δροσιά! Καὶ τότε ὅλοι ἄρχισαν νὰ μιλοῦν με τιμὴ μεγάλη γιὰ κεῖνο τὸν ἀδελφό, καὶ τὸν σύγκριναν με τὸν πατριάρχη Ἀβραάμ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

λβ'.

Ὅπως διηγήθηκε κάποιος Γέροντας, ἕνας εὐσεβὴς νομικὸς ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια, ἔμενε κοντὰ σ' ἕναν ἐγκλειστο μοναχό, παρακαλώντας τον ἐπίμονα νὰ τὸν δεχθεῖ καὶ νὰ τὸν κάνει μοναχό. Τοῦ λέγει, λοιπόν, ὁ Γέροντας:

— Ἄν θέλεις νὰ σὲ δεχτῶ, πῆγαινε πούλησε ὅλα τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ μοίρασέ τα στοὺς φτωχοὺς, σύμφωνα με τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου.

Ἐφυγε ὁ ἀδελφὸς καὶ ἔκαμε ὅ,τι τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας. Μετὰ τοῦ λέει ἐκεῖνος:

— Έχεις νά φυλάξεις κι άλλη μιὰ ἐντολή: νά μὴ μιλάς.

Κ' ἐκεῖνος συμφώνησε. Καὶ πέρασαν πέντε χρόνια, δίχως καθόλου νά βγάλει μιλιὰ ἀπὸ τὸ στόμα του! Ἄρχισαν τότε νά τὸν τιμοῦν μερικοὶ γι' αὐτὸ πάρα πολύ. Καὶ τοῦ λέει ὁ Γέροντας μιὰ μέρα:

— Ἐδῶ δὲν μπορεῖς νά ὠφεληθεῖς· θὰ σὲ στείλω σὲ κοινόβιο, στὴν Αἴγυπτο.

Καὶ τὸν ἔστειλε. Ὅμως, στέλνοντάς τον, δὲν τοῦ εἶπε νά μιλήσει. Κ' ἐκεῖνος, τηρώντας τὴν ἐντολή τοῦ Γέροντα, ἔμεινε σιωπηλός. Καὶ θέλοντας, ὁ ἡγούμενος πού τὸν δέχτηκε, νά τὸν δοκιμάσει ἂν εἶναι πράγματι ἀλαλος ἢ ὄχι, τὸν στέλνει σ' ἓνα θέλημα, ὅπου, γιὰ νά πάει, ἔπρεπε νά περάσει τὸ πλημμυρισμένο ποτάμι, κ' ἔτσι ν' ἀναγκαστεῖ, γυρνώντας, νά πει πῶς δὲν μπόρεσε νά τὸ περάσει. Στέλνει, ὅμως, μετὰ ἀπὸ κεῖνον, κ' ἓναν ἄλλο μοναχό, γιὰ νά ἰδεῖ τί θὰ κάμει. Κι ὅταν ἔφτασε στὸ ποτάμι ὁ ἀδελφός πού δὲ μιλοῦσε, μὴ μπορώντας νά περάσει, γονάτισε. Καὶ τότε πλησιάζει ἓνας χροκόδειλος, τὸν παίρνει στὴν πλάτη του καὶ τὸν μεταφέρει στὴν ἀπέναντι ὄχθη!

Ὁ μοναχός, πού εἶχε σταλεῖ νά ἰδεῖ τί θὰ κάνει, μόλις εἶδε τί συνέβη, φεύγει καὶ τὸ ἀναγγέλλει στὸν ἀββᾶ καὶ στοὺς ἀδελφούς, πού τὸ ἄκουσαν μὲ πολὺ μεγάλη ἐκπληξη. Ὅταν μετὰ λίγον καιρὸ ἐκοιμήθη ὁ μοναχός πού δὲν μιλοῦσε, ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηριοῦ μήνυσε στὸν Γέροντά του: «ἂν καὶ μᾶς ἔστειλες ἓνα μουγκρό, αὐτὸς ἦταν ὡστόσο ἄγγελος Θεοῦ». Καὶ ὁ Γέροντας ὁ ἔγκλειστος τοῦ ἀπάντησε, πῶς δὲν ἦταν ἀλαλος, ἀλλά, φυλάγοντας τὴν ἐντολή πού ἐξαρχῆς τοῦ εἶχε δώσει, ἔμεινε πάντα του σιωπηλός. Κι ὅταν τὸ ἔμαθαν αὐτό, ἐθαύμασαν ὅλοι τους κ' ἐδόξασαν τὸ Θεό.

ΙΕ΄.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗ

ι΄.

Κάποτε ὁ ἄββᾶς Ἀρσένιος εἶχε μείνει στὰ κάτω μέρη, ἄλλὰ δὲν ἔβρισκε ἀνάπαυση σ' αὐτὸ τὸν τόπο· σκέφτηκε, λοιπόν, νὰ ἐγκαταλείψει τὸ κελλί του καὶ νὰ φύγει. Κ' ἔφυγε, δίχως νὰ πάρει τίποτε ἀπ' τὸ κελλί του. Ἔτσι ἔφτασε στοὺς Φαρανίτες μαθητὲς του, τὸν Ἀλέξανδρο καὶ τὸ Ζωίλο. Καὶ λέει στὸν Ἀλέξανδρο:

— Σήκω ἐσύ, καὶ πήγαινε ἀπ' τὸν ἐπάνω δρόμο.

Καὶ ξεκίνησ' ἐκεῖνος νὰ πάει, ὅπου τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας. Λέει καὶ στὸ Ζωίλο:

— Ἐσύ ἔλα μαζί μου, νὰ πᾶμε ὡς τὸ ποτάμι, γιὰ νὰ βροῦμε πλοῖο πού νὰ πάει πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρεια. Κ' ὕστερα, γυρίζεις κ' ἐσύ ν' ἀνταμῶσεις τὸν ἀδελφὸ σου.

Ὁ Ζωίλος, ἀκούοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ταραχτήκε, μὰ δὲν εἶπε τίποτε. Κ' ἔτσι χωρίστηκαν ὅλοι τους.

Φτάνοντας ὁ Γέροντας στὴν Ἀλεξάνδρεια, ἔπεσε ἄρρωστος βαριά. Κ' οἱ μαθητὲς του ἔλεγαν μεταξὺ τους:

— ἼΑρα γε, μήπως κάποιος ἀπὸ μᾶς ἐστενοχώρησε τὸν Γέροντα καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔφυγε ἀπὸ κοντὰ μας;

ἽΩστόσο, κανεὶς δὲν ἔβρισκε κάτι νὰ κατηγορήσει γι' αὐτὸ τὸν ἑαυτὸ του, σὲ σχέση με τὸν Γέροντα· κι οὔτε ποτὲ τὸν εἶχαν παρακούσει.

ἽΌταν πιά ἔγινε καλὰ ὁ Γέροντας, σκέφτηκε: «ἽΆς πάρω τὸ δρόμο νὰ γυρίσω πάλι πρὸς τοὺς ἀγίους πατέρες μου». Κ' ἔτσι, παίρνοντας τὸν πάνω δρόμο, πλησίαζε στὴν Πέτρα, ὅπου ἔμειναν οἱ μαθητές του. Μὰ ἐκεῖ κοντὰ στὸ ποτάμι, τὸν πλησίασε κάποιον μαῦρο κοριτσάκι καὶ τοῦ ἄγγιξε τὸ πανωφόρι του. ἽΟ Γέροντας τὴ μάλωσε, κ' ἐκείνη τοῦ ἀπάντησε:

— ἽΆν εἶσαι μοναχός, νὰ πᾶς στὸ βουνό!

Κι ὁ Γέροντας, μόλις τὸ ἄκουσε αὐτό, ἔνωσε βαθεῖα κατάνυξη, κ' ἔλεγε στὸν ἑαυτὸ του: «ἽΑρσένιε, ἂν εἶσαι μοναχός, νὰ πᾶς στὸ βουνό!» Καὶ πάνω σ' αὐτά, εἶδε καὶ τοὺς μαθητές του, τὸν ἽΑλέξανδρο καὶ τὸ Ζωῖλο, νὰ προσπέφτουν στὰ πόδια του. Τότε πρόσπεσε κ' ἐκεῖνος μπροστά, κ' ἔτσι σκυμμένοι στὴ γῆ ἔκλαιγαν ὅλοι τους.

Σὲ μιὰ στιγμή τοὺς λέει ὁ Γέροντας:

— Καλά, δὲν πληροφορηθήκατε πῶς ἀρρώστησα;

— Ναί, τοῦ εἶπαν ἐκεῖνοι.

— Καὶ γιατί δὲν ἦρθατε νὰ με δῆτε; ρωτᾶει ὁ Γέροντας.

Τότε τοῦ ἀπάντησε ὁ ἂββᾶς ἽΑλέξανδρος:

— Γιατὶ ὁ χωρισμός σου ἀπὸ μᾶς δὲν ἔγινε ὀμαλά, Γέροντα, καὶ πολλοὶ σκανδαλίστηκαν λέγοντας: «ἂν δὲν εἶχαν παρακούσει τὸν Γέροντά τους δὲν θὰ εἶχαν χωριστεῖ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο».

Τοὺς λέει πάλι ὁ Γέροντας:

— Κ' ἐγὼ τὸ κατάλαβα. Κ' ἔχουν τώρα νὰ λένε οἱ ἂνθρωποι, πῶς τὸ περιστέρι δὲν βρῆκε ξερὸ κλωνάρι νὰ καθή-

σει ν' ἀναπαύσει τὰ πόδια του, καὶ ἰδοὺ ποὺ ξανάρθε πρὸς τὸ Νῶε, νὰ κάτσει στὴν Κιβωτό.

Κ' ἔτσι, γνωρίζοντας ποὺ ὀφείλονταν καὶ πῶς εἶχε γίνεῖ ὁ χωρισμός, ἔμειναν πάλι ὅλοι μαζί, ὡς τὸν θάνατον τοῦ Γέροντα.

★

ἽΌταν πλησίαζε ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, οἱ μαθητές του ἔδειχναν πολὺ ταραγμένοι, κ' ἐκεῖνος τοὺς εἶπε:

— Μὴν ταραζέστε, γιατί δὲν ἔφτασε ἀκόμα ἡ ὥρα· ὅταν ἔρθει θὰ σᾶς τὸ πῶ.

Καὶ πρόσθεσε:

— Προσέξετε, ὅμως, γιατί θ' ἀνοίξω μαζί σας δικαστήριο μπροστὰ στὸ θρόνον τοῦ ἽΙησοῦ Χριστοῦ, ἂν παραδώσετε σ' ἄλλον τὸ λείψανό μου!

— Μὰ τί θὰ κάνουμε, εἶπαν ἐκεῖνοι, ποὺ δὲν ξέρουμε πῶς νὰ τὸ ἐνταφιάσουμε;

— Δὲν ξέρετε, τοὺς λέει ὁ Γέροντας, νὰ δέσετε μ' ἕνα σκοινὶ τὸ πόδι μου καὶ νὰ με πᾶτε Ἵἴσαμε τὸ βουνό;

Κι ὅταν πιά πλησίασε ἀρκετὰ ἡ ὥρα νὰ παραδώσει τὸ πνεῦμα του, οἱ ἀδελφοὶ τὸν εἶδαν νὰ κλαίει, καὶ τοῦ λένε:

— Στ' ἀλήθεια καὶ σύ φοβᾶσαι, Γέροντα;

Κ' ἐκεῖνος τοὺς ἀπάντησε:

— ἽΟ φόβος ποὺ αἰσθάνομαι τὴν ὥρ' αὐτή, δὲν ἔφυγε ποτὲ ἀπὸ κοντὰ μου, ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἔγινα μοναχός.

Κ' ἔτσι ποὺ μιλοῦσε, ἔγειρε κ' ἐκοιμήθη. Κι ὁ λόγος τοῦ Γέροντα ἦταν πάντοτε αὐτὸς ἐδῶ: «ἽΑρσένιε, πρόσσεχε πάντα μὴ χάσεις αὐτό, γιὰ τὸ ὅποῖο ἄφησες τὸν κόσμον καὶ βγήκες στὴν ἔρημο!» Καθῶς καὶ τοῦτος: «Πολλὲς φορὲς μετάνιωσα ποὺ μίλησα, μὰ ποτὲ γιατί ἐσιώπησα!»

ἽΌταν ὁ ἂββᾶς Ποιμὴν ἔμαθε πῶς ἐκοιμήθη ὁ Γέροντας, ἐδάκρυσε καὶ εἶπε:

— Εἶσαι μακάριος, ἀββᾶ Ἀρσένιε, γιατί ἐκλαφες τὸν ἑαυτό σου, ὅταν βρισκόσουν ἀκόμη σὲ τοῦτο τὸν κόσμο. Γιατί, ὅποιος δὲν κλάφει τὸν ἑαυτό του ἐδῶ, θὰ τὸν κλαίει ἐκεῖ γιὰ ὅλη τὴν αἰωνιότητα. Καί, εἴτ' ἐδῶ μὲ τὴ θέλησή του, εἴτ' ἐκεῖ χωρὶς νὰ τὸ θέλει, ἀπὸ τὰ βάσανα, εἶναι ἀδύνατο κανεῖς νὰ μὴν κλάφει.

νθ'.

Ὁ ἀββᾶς Πιστὸς ἄρχισε μιὰ διήγηση, λέγοντας:

— Ξεκινήσαμε κάποτε μιὰ συντροφιά ἀπὸ ἑπτὰ ἀναχωρητές, νὰ πᾶμε στὸν ἀββᾶ Σισῶη, πού ἔμεινε στὸ νησί τοῦ Κλύσματος, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουμε νὰ μᾶς πεῖ κάποιον λόγον ὠφέλιμο γιὰ τὴν ψυχὴ μας. Κ' ἐκεῖνος μᾶς εἶπε:

— Συγχωρέστε με, πού ἐγώ, καθὼς εἶμαι ἀμόρφωτος, δὲν ἔχω τίποτε νὰ σᾶς πῶ. Ἀλλὰ θὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸν ἀββᾶ Ὡρ καὶ τὸν ἀββᾶ Ἀθρέ, πού πῆγα κάποτε νὰ τοὺς ἐπισκεφτῶ. Ὁ ἀββᾶς Ὡρ ἦταν ἄρρωστος ἐπὶ δεκαοχτῶ ὀλάκερα χρόνια. Καί, πηγαίνοντας, τοὺς ἔβαλα μετάνοια, παρακαλώντας τοὺς νὰ μοῦ ποῦνε λόγο πνευματικὸ. Καὶ μοῦ λέει ὁ ἀββᾶς Ὡρ:

— Τί νὰ ἔχω νὰ σοῦ πῶ ἐγώ; Πῆγαινε, κι ὅ,τι βλέπεις πράξε. Ὁ Θεὸς ἀνήκει σ' ἐκεῖνον πού εἶναι πλεονέχτης στὰ πνευματικὰ καὶ σὲ ὅλα βιάζει τὸν ἑαυτό του.

Ὁ ἀββᾶς Ὡρ κι ὁ ἀββᾶς Ἀθρέ δὲν ἦταν ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη, ἀλλὰ μονοιάσανε τόσο πολὺ μεταξύ τους, ὥστε νὰ μείνουν ἀχώριστοι ὡς τὸ θάνατο. Ὁ ἀββᾶς Ἀθρέ εἶχε μεγάλην ὑπακοή, κι ὁ ἀββᾶς Ὡρ μεγάλη ταπεινοφροσύνη. Ἐμείνα, λοιπόν, μερικὲς μέρες κοντὰ τους, προσπαθώντας νὰ ἰδῶ τίς ἀρετές τους, κ' εἶδα ἕνα θαυμαστὸ σημεῖο, πού ἔκαμε ὁ ἀββᾶς Ἀθρέ. Κάποιος δηλαδὴ τοὺς ἔφερε ἕνα μικρὸ

φάρι, κι ὁ ἀββᾶς Ἀθρέ θέλησε νὰ μαγειρέφει γιὰ τὸν Γέροντα, τὸν ἀββᾶ Ὡρ. Κρατοῦσε τὸ μαχαίρι κ' ἔκοβε τὸ φάρι, ὅταν τὸν κάλεσε ὁ ἀββᾶς Ὡρ, λέγοντας:

— Ἀθρέ, Ἀθρέ!

Κι ἐκεῖνος ἄφησε τὸ μαχαίρι, ἔτσι ὅπως τὸ ἔχε, μέσα στὸ φάρι, δίχως νὰ κόφει τὸ ὑπόλοιπο, κ' ἔτρεξε ἀμέσως στὸν Γέροντα! Κ' εἶδα καὶ θαύμασα τὴ μεγάλην ὑπακοή του, γιατί δὲν εἶπε: «περίμενε μιὰ στιγμή, νὰ κόψω τὸ φάρι». Κ' εἶπα τότε στὸν ἀββᾶ Ἀθρέ:

— Πού βρῆκες αὐτὴ τὴν ὑπακοή;

— Δὲν εἶναι δική μου αὐτὴ ἡ ὑπακοή, μοῦ ἀπαντᾶ, μὰ εἶναι τοῦ Γέροντα.

Μὲ τράβηξε λίγο παράμερα μετὰ, καὶ μοῦ λέγει:

— Ἐλα νὰ ἰδεῖς καὶ μόνος σου τὴ μεγάλην ὑπακοή του.

Καὶ παίρνει ἕνα κομμάτι φάρι νὰ τὸ φῆσει, καὶ τὸ ἔκαψε λίγο, ἐπίτηδες. Τὸ ἔδωκε, λοιπόν, στὸν Γέροντα, κ' ἐκεῖνος τὸ ἔφαγε δίχως νὰ πεῖ τίποτε. Στὸ τέλος τὸν ρωτᾶ:

— Καλὸ ἦταν, Γέροντα;

— Πολὺ καλὸ, ἀπάντησ' ἐκεῖνος.

Ἔστερα τοῦ ἔφερε τὸ ἄλλο φάρι, πολὺ καλὰ φημένο, καὶ τοῦ λέει:

— Αὐτὸ τὸ ἔκαψα λίγο, Γέροντα.

— Ναί, τὸ ἔκαψες λίγο, εἶπε ὁ Γέροντας.

Καὶ μοῦ λέει τότε ὁ ἀββᾶς Ἀθρέ:

— Εἶδες πού, καθὼς σοῦ ἔλεγα, ἡ ὑπακοή εἶναι τοῦ Γέροντα;

Κ' ἔφυγα τότε ἀπὸ κοντὰ τους. Καὶ ὅ,τι εἶδα τίς μέρες πού ἔμεινα κοντὰ τους, προσπάθησα τὸ κατὰ δύναμη νὰ τὸ φυλάξω καὶ νὰ τὸ ἐφαρμόσω.

Αὐτὰ εἶπε στοὺς ἑπτὰ ἀναχωρητὲς ὁ ἀββᾶς Σισῶης καὶ σιώπησέ.

Ένας από μᾶς τότε τὸν παρακάλεσε, λέγοντας:

— Κάνε ἀγάπη, Γέροντα, καὶ πές μας κ' ἐσὺ ἓνα λόγο.

Καὶ κεῖνος μᾶς εἶπε:

— "Ὅποιος ἔχει τὸ ἀψήφιστο, δηλ. τὴν ταπεινοφροσύνη μὲ τὴ σωστὴ γνώση, δίχως νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τιμές καὶ τὶ θὰ ποῦν οἱ ἄλλοι γι' αὐτόν, αὐτὸς ἐφαρμόζει ὅλα ὅσα λέει ἡ ἀγία Γραφή.

Ένας ἄλλος ἀπὸ μᾶς τὸν ρώτησε:

— Τί εἶναι ἡ ξενιτεία, Γέροντα;

Κ' ἐκεῖνος ἀπάντησε:

— Τὸ νὰ σιωπᾶς, λέγοντας μέσα σου: «δὲν ἔχω δικό μου οὔτε τὸ παραμικρότερο πράγμα, σ' ὅποιον τόπο κι ἂν βρεθῶ», αὐτὸ εἶναι ἡ ξενιτεία.

οβ'.

Ένας μοναχὸς ἦταν λυπημένος μὲ κάποιον ἀδελφό. Μόλις τὸ 'μαθε ὁ ἀδελφὸς ἐκεῖνος, ἦρθε νὰ τοῦ ζητήσει συγγνώμη· μὰ ὁ λυπημένος, ἀπ' τὸ θυμὸ του, δὲν τοῦ ἄνοιξε κἂν τὴν πόρτα. Στενοχωρήθηκε ὁ ἀδελφὸς καὶ πάει σὲ κάποιον Γέροντα καὶ τοῦ ἀναφέρει τὴν περίπτωση, ρωτώντας τον τί νὰ κάμει. Κι ὁ Γέροντας τοῦ ἀποκρίθηκε, λέγοντάς του:

— Σὲ παρακαλῶ, νὰ κυττάξεις πρῶτα μέσα στὴν καρδιά σου, μήπως ἔχεις κάποιο παράπονο γιὰ τὸν ἀδελφὸ σου, πὼς τάχα κεῖνος εἶναι ὁ αἴτιος, κ' ἔτσι δικαιώνεις τὸν ἑαυτὸ σου· ἴσως γι' αὐτὸ ἐκεῖνος νὰ μὴν πληροφορήθηκε μέσα του σωστά καὶ νὰ μὴ σοῦ ἄνοιξε. Ὡστόσο, νὰ κάνεις αὐτὸ ποῦ θὰ σοῦ πῶ: ἀκόμη κι ἂν ἐκεῖνος ἔσφαλε ἀπέναντί σου, ἐσὺ νὰ βάλεις μέσα στὴν καρδιά σου πὼς ἐσὺ ἔσφαλες ἀπέναντί του, δικαιώνοντας ἔτσι τὸν ἀδελφὸ σου· καὶ τότε,

θὰ τοῦ δώσει ἐσωτερικὴ πληροφορία ὁ Θεὸς νὰ μονοιάσει μαζί σου.

Κι ὁ Γέροντας διηγήθηκε πάνω σ' αὐτό, τὴν ἀκόλουθην ἱστορία.

Δυὸ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, εὐλαβικοί, συμφώνησαν ν' ἀναχωρήσουν ἀπ' τὸν κόσμον, κ' ἔγιναν μοναχοί. Καί, ὀδηγημένοι ἀπὸ ὑπερβολικὸ ζῆλο, ἐρμήνευσαν μὲ τὸ δικό τους τρόπο τὸ λόγο τοῦ Εὐαγγελίου, κ' εὐνούχισαν τὸν ἑαυτὸ τους, γιὰ νὰ γίνουν ἄξιοι εὐκολώτερα τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ὅταν τὸ 'μαθε αὐτὸ ὁ Ἀρχιεπίσκοπός τους, τοὺς ἀφόρισε. Ἐκεῖνοι, νομίζοντας πὼς ἔπραξαν ὀρθά, ἀγανάκτησαν μὲ τὴ στάση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, λέγοντας: «ἐμεῖς εὐνούχισαμε τοὺς ἑαυτοὺς μας γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, κι αὐτὸς μᾶς ἀφόρισε! Θὰ πᾶμε νὰ τὸν κατηγορήσουμε ἀναφέροντας τὴν πράξη του στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱεροσολύμων». Πῆγαν ἐκεῖ, λοιπόν, καὶ τοῦ τὰ εἶπαν ὅλα. Καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοὺς λέγει: «Κ' ἐγὼ σᾶς ἀφορίζω!». Λυπήθηκαν πολὺ γι' αὐτό, καὶ πῆγαν στὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας, νὰ τοῦ ποῦν τὸ πρόβλημά τους. Ἄλλὰ κ' ἐκεῖνος ἔπραξε τὸ ἴδιο μὲ τοὺς ἄλλους, ἀφορίζοντάς τους. Λένε τότε οἱ δυὸ, μεταξύ τους: «Νὰ πᾶμε στὴ Ρώμη, στὸν Πατριάρχη, κ' ἐκεῖνος θὰ μᾶς ὑποστηρίξει καὶ θὰ μᾶς δώσει τὸ δίκαιο, ποῦ ὅλοι αὐτοὶ μᾶς ἀρνήθηκαν». Ταξίδεψαν λοιπόν, στὸ μέγαν Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Ρώμης καὶ τοῦ ἀνέφεραν ὅ,τι τοὺς ἔκαμαν ὡς τώρα οἱ ἄλλοι Ἀρχιεπίσκοποι. Καὶ πρόσθεσαν, πὼς πῆγαν σ' αὐτόν, ποῦ ἦταν ἡ κεφαλὴ ὄλων, νὰ βροῦν τὸ δίκιο τους. Μὰ κ' ἐκεῖνος τοὺς εἶπε: «κ' ἐγὼ σᾶς ἀφορίζω, καὶ εἶστε ἀφορισμένοι». Τότε, μὴν ἔχοντας τίποτ' ἄλλο, γιὰ νὰ πείσουν τὸν ἑαυτὸ τους πὼς ἔχουν δίκιο, σκέφτηκαν: «ὅλοι αὐτοί, ἐπειδὴ βλέπονται καὶ γνωρίζονται στὶς Συνόδους, κάνει ὁ ἓνας τὸ χατήρι τοῦ ἄλλου καὶ ρίχνουν τὸ ἄδικο σ' ἐμᾶς. Καλύτερο εἶναι νὰ

πᾶμε στὸν ἅγιον Ἐπιφάνιο, τὸν ἐπίσκοπο τῆς Κύπρου, γιατί, σὰν προφήτης ποὺ εἶναι καὶ ἅγιος, δὲν προσέχει στὰ μικρὰ ἢ μεγάλα πρόσωπα καὶ δὲν κάνει διακρίσεις». Ὅταν, ὅμως, ἄρχισαν νὰ πλησιάζουν τὴν πόλη του, ἐκεῖνος ἐσωτερικὰ πληροφορήθηκε τὸν ἐρχομὸ τους· στέλνει, λοιπόν, ἕναν δικό του νὰ τοὺς συναντήσει καὶ νὰ τοὺς πει: «μὴτε στὴν πόλη αὐτὴ νὰ μπήτε!». Τότε μόνο κατάλαβαν κ' ἔνοιωσαν μέσα τους τὸ σφάλμα τους, λέγοντας: «στ' ἀληθινά, ἐμεῖς εἴμαστε ποὺ φταιξαμε. Ἄς ποῦμε, πὼς ἐκεῖνοι μᾶς ἀφόρισαν ἄδικα· ὅμως, ἐτοῦτος ὁ προφήτης; Καὶ κατηγορήσαν βαριά τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τους, γιὰ τὴν ἁμαρτία ποὺ ἔκαμαν. Τότε, βλέποντας ὁ καρδιογνώστης Θεός, πὼς πράγματι κατηγορήσαν τὸν ἑαυτὸ τους, ἔδωκε φώτιση καὶ πληροφορία στὸν ἀββᾶ Ἐπιφάνιο, ποὺ ἔστειλε καὶ τοὺς κάλεσε· καὶ ἀφοῦ τοὺς περιποιήθηκε, τοὺς δέχθηκε σ' ἐκκλησιαστικὴν ἐπικοινωνία. Κ' ἔγραψε κιόλας στὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, λέγοντάς του: «Δέξου τὰ τέκνα σου, γιατί μετανόησαν εὐλκρινά».

Καὶ τελειώνοντας τὴν ἀληθινὴ αὐτὴ ἱστορία, ὁ Γέροντας, πρόσθεσε:

— Ἡ θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου, κι αὐτὸ ποὺ θέλει ὁ Θεός, εἶναι νὰ σηκώνει κανεὶς τὸ σφάλμα καὶ τὴν ἁμαρτία ἐπάνω του, καὶ νὰ παρακαλεῖ τὸ Θεὸ γιὰ τὴ συγχώρεση.

Σὰν ἄκουσε ὁ ἀδελφὸς αὐτὰ τὰ λόγια, πήρε τὸ σφάλμα ἐπάνω του, σύμφωνα μὲ τὸ λόγο τοῦ Γέροντα, καὶ πήγε ἀμέσως νὰ χτυπήσει τὴν πόρτα τοῦ ἀδελφοῦ. Κ' ἐκεῖνος, μόνο ποὺ τὸν αἰσθάνθηκε ἀπὸ μέσα, πρὶν τοῦ ἀνοίξει, μετανόησε πρῶτος αὐτός· κι ἀμέσως ὕστερα τοῦ ἀνοίξε, κι ἀγκαλιάστηκαν ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο, κι ἀναγάλλιασε ἡ ψυχὴ τους. Κ' ἔγινε ἀπὸ τότε μεγάλη ὁμόνοια καὶ εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς δυὸ ἀδελφοὺς.

ΙΣΤ΄.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΞΙΚΑΚΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΑΟΤΗΤΑ

ιζ΄.

Ένας Γέροντας εἶπε:
— Ὅταν θέλεις νὰ γιατρευτεῖς ἀπὸ τὰ φοβερὰ τραύματα τῆς ψυχῆς, ὀφείλεις νὰ ὑποφέρεις ὅ,τι φάρμακα σοῦ δώσει ὁ γιατρός. Βέβαια, οὔτε κ' ἐκεῖνος πὺ ἀρρωσταίνει σωματικὰ δέχεται μ' εὐχαρίστηση νὰ τὸν ἐγγχειρίζουν, νὰ τὸν καυτηριάξουν ἢ νὰ παίρνει καθάρσιο, πὺ καὶ μόνο ἢ μνήμη τοὺς τοῦ φέρνει ἀηδία· ὡστόσο, πείθει τὸν ἑαυτό του, πὺς δίχως αὐτὰ εἶναι ἀδύνατο ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπ' τὴν ἀρρώστια του. Καὶ ὑποφέρει ὅ,τι τοῦ βάλει ἢ τοῦ δώσει ὁ γιατρός, γνωρίζοντας ὅτι μ' αὐτὴ τὴ λιγὸχρονη ἀηδία, θ' ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ ἀρρώστια πολυχρόνια. Παρόμοια, καυτήρας τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ κεῖνος πὺ σ' ἐξευτελίζει ἢ σὲ εἰρωνεύεται καὶ σὲ κοροϊδεύει, μὰ σὲ ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὴν κενοδοξία. Ὅποιος ἀποφεύγει πειρασμὸ πὺ μπορεῖ νὰ τὸν ὠφελῆσει, ἀποφεύγει τὴν αἰώνια ζωὴ. Ποιὸς θὰ χάριζε στὸν ἅγιο Στέφανο τόσο μεγάλη δόξα, ὅση ἐκεῖνη πὺ ἀπό-

χτησε από αυτούς που τον λιθοβόλησαν; Για τουτό άκριβώς και προσευχότανε για κείνους.

κστ'.

Ένας Γέροντας έλεγε, ότι άκουσε από μερικούς άγιους, να λένε πως υπάρχουν μοναχοί νεώτεροι, που οδηγούν τους γεροντότερους στη ζωή. Και σ' αυτό το θέμα είχε κάμει την ακόλουθη διήγηση.

Κάποτε υπήρχε ένας ήλικιωμένος μοναχός που μεθούσε· δούλευε κάθε μέρα πλέκοντας ψάθα, την πουλούσε στο διπλανό χωριό και ό,τι έπαιρνε τά 'πινε. Κατόπιν ήρθε ένας νεώτερος μοναχός και έμεινε κι αυτός μαζί του, δουλεύοντας κι αυτός στο πλέξιμο της ψάθας. Έπαιρνε τότε ο γέροντας το έργόχειρο και των δυό τους, το πουλούσε, κ' έπινε πάλι ό,τι χρήματα του δίνανε για τις ψάθες, φέρνοντας μονάχα λίγο ψωμί το βράδυ για τον νεώτερον άδελφό. Τουτό γινότανε επί τρία δλάκερα χρόνια, κι ο νεώτερος άδελφός δεν άνοιξε το στόμα του να του πει το παραμικρό παράπονο. Μετά από τα τρία χρόνια, όμως, συλλογίστηκε: «ίδου που κατάντησα γυμνός· και μόλις και μετά βίας τρώω ένα κομμάτι ψωμί. Θα σηκωθώ, λοιπόν, να φύγω από δω». Ξανασκέφτηκε, όμως, πάλι το θέμα, κι άναρωτήθηκε: «και που έχω τώρα να πάω; Γιατί, με τη χάρη του Θεού, πρέπει να πάω να μείνω σε κοινόβιο». Έκείνη τη στιγμή, όμως, του φανερώνεται Άγγελος Κυρίου, και του λέγει:

— Μην άναχωρήσεις για πουθενά, γιατί αύριο θα σ' έπισκεφτούμε.

Τότε ο νεώτερος άδελφός παρακάλεσε τον Γέροντα και του λέγει για κείνη τη μέρα:

— Σε παρακαλώ, να μην πās πουθενά, γιατί οί δικοί μου θα 'ρθούνε να με πάρουν σήμερα.

Κι όσο πλησίαζε η ώρα που ο Γέροντας συνήθως έφευγε, λέγει στο νεώτερο:

— Μαλλον δεν θα έρθουν σήμερα, τέκνο μου, γιατί έχουν άργήσει.

Κ' εκείνος του είπε:

— Ναί, Γέροντα, θα έρθουν όπωσδήποτε.

Και, την ώρα που του μιλούσε, έκοιμήθη εν Κυρίω.

Τότε ο Γέροντας άρχισε να κλαίει, λέγοντας:

— Άλλοίμονο σε μένα, τέκνο μου, που επί τόσα χρόνια έμεινα μέσα στην άμέλεια· ενώ έσύ, με την ύπομονή σου, μέσα σε λίγο χρόνο έσωσες την ψυχή σου!

Και από κείνη την ημέρα ο Γέροντας έζησε σωφρονισμένα και συνετά, κ' έγινε προκομμένος κ' έναρετος μοναχός.

κη'.

Ο άββās Κασσιανός έλεγε, ότι κοντά στον μεγάλο άγιο 'Ισίδωρο, τον πρεσβύτερο της Σκήτης, ήταν κάποιος διάκονος Παφνούτιος, που για την άρετή του τη μεγάλη ο Γέροντάς του θέλησε να τον κάνει ιερέα, για να μπορεί μετά το θάνατό του να τον έχει και διάδοχό του. Έκείνος, όμως, από ευλάβεια δεν πλησίασε τη χειροτονία κ' έμεινε διάκονος. Αυτόν, λοιπόν, το διάκονο, τον τόσο έναρετο, έφθόνησε κάποιος από τους γέροντες, που έγινε όργανο του δαίμονος· και, όταν όλοι βρισκόταν για την ακολουθία στην εκκλησία, βγαίνει ο φθονερός και βάζει ένα δικό του βιβλίο στο κελλί του άββā Παφνουτίου. Μετά, πάει στον άββā 'Ισίδωρο και του λέει:

— Κάποιος από τους αδελφούς μου έκλεψε τὸ τάδε βιβλίο καὶ δὲν τὸ βρῖσκω.

Ἐπόρησε ὁ ἀββᾶς Ἰσιδωρος:

— Τί λές, ἀδελφέ. Ποτὲ δὲν ἔγινε τέτοιο πράγμα στὴ Σκήτη!

Κι ὁ μοναχὸς ποὺ εἶχε βάλει κρυφὰ τὸ βιβλίο, λέει στὸν Γέροντα:

— Στείλε μαζί μου ἄλλους δυὸ πατέρες, νὰ κάνουμε μιὰ ἔρευνα στὰ κελλιά.

Ἐφυγαν, λοιπόν, οἱ τρεῖς πατέρες γιὰ τὴν ἔρευνα. Ὁ φθονερός μοναχὸς τοὺς ὀδήγησε πρῶτα στὰ κελλιά τῶν ἄλλων μοναχῶν, καὶ στὸ τέλος τοὺς πῆγε καὶ στὸ κελλί τοῦ ἀββᾶ Παφνούτιου. Ἐκεῖ βρῖσκουν τὸ βιβλίο καὶ τὸ πηγαίνει ἐπιδεικτικὰ στὸν ἡγούμενο, ποὺ βρισκόταν ἀκόμη στὴν ἐκκλησία. Τότε βάζει μετάνοια ὁ ἀββᾶς Παφνούτιος, μπροστὰ σὲ ὅλο τὸ ἐκκλησίασμα, στὸν ἀββᾶ Ἰσιδωρο τὸν πρεσβύτερο, λέγοντας:

— Ἀμάρτησα, Γέροντα! Βάλε μου ἐπιτίμιο.

Κι ὁ Γέροντας τοῦ ἔβαλε ἐπιτίμιο νὰ μὴν κοινωνήσει ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδες. Ἀλλὰ κάθε φορὰ ποὺ εἶχαν σύναξη μπρὸς στὴν ἐκκλησία οἱ πατέρες, ἔβαζε μπρὸς σὲ ὅλους μετάνοια, λέγοντας:

— Συγχωρῆστε με, γιὰ τὸ ἀμάρτημα ποὺ ἔκαμα.

Ἔστερ' ἀπὸ τὶς τρεῖς ἑβδομάδες τοῦ ἐπιτιμίου, τὸν δέχτηκαν στὴν κοινωνία. Ἀλλὰ εὐθύς, ἀμέσως, ὁ μοναχὸς ποὺ τὸν εἶχε συκοφαντήσει δαιμονίστηκε κι ἄρχισε νὰ ἐξομολογεῖται δημοσίᾳ:

— Ἐγὼ ἐσυκοφάντησα τὸ δοῦλο τοῦ Θεοῦ!

Τότε προσευχήθηκαν στὴν ἐκκλησία γι' αὐτὸν ὅλοι οἱ πατέρες, μὰ ἐκεῖνος δὲν θεραπεύονταν. Τότε ὁ μέγας Ἰσιδωρος λέει, μπροστὰ σὲ ὅλους, στὸν ἀββᾶ Παφνούτιο:

— Προσευχῆσου ἐσύ, σὲ παρακαλῶ, ἀββᾶ Παφνούτιε,

γιατὶ ἐσένα συκοφάντησε. Κι ἂν θεραπευτεῖ, τοῦτο θὰ γίνεῖ μόνο μὲ τὴ δική σου προσευχή.

Καὶ μόλις ὁ ἀββᾶς Παφνούτιος προσευχήθηκε, ἀμέσως ἔγινε καλὰ ὁ δαιμονισμένος γέροντας.

κθ'.

Ἐνας μοναχὸς ἐρώτησε κάποιον μεγάλο Γέροντα, λέγοντας:

— Γέροντα, πῶς ὁ διάβολος καταφέρνει καὶ κινεῖ τὸν πόλεμο καταπάνω στοὺς ἀγίους;

Κι ὁ Γέροντας τοῦ διηγήθηκε τὸ ἀκόλουθο ἐπεισόδιο.

Στὸ ὄρος Σινᾶ ὑπῆρχε κάποιος μοναχὸς, ὀνομαζόμενος Νίκων. Ἐτυχε κείνο τὸν καιρὸ, ἕνας ἄνδρας νὰ μπεῖ στὴ σκηνὴ ἑνὸς Φαρανίτου, ὅπου βρῆκε τὴν κόρη του μονάχη. Κι ἀφοῦ ἀμάρτησε μαζί της, τῆς παραγγέλλει:

— Νὰ πεις στοὺς δικούς σου, πῶς ἐκεῖνος ὁ ἀναχωρητής, ὁ ἀββᾶς Νίκων, ἦρθε καὶ μοῦ ἔκανε αὐτὸ κι αὐτό.

Ὅταν γύρισε στὴ σκηνὴ ὁ πατέρας της, καὶ τοῦ εἶπε αὐτὸ τὸ πράγμα ἢ κόρη του, ἄρπαξε γρήγορα ἕνα σπαθί κ' ἔτρεξε στὸ κελλί τοῦ Γέροντα. Χτύπησε τὴν πόρτα, καὶ μόλις βγήκε ὁ Γέροντας, ὄρμησ' ἐκεῖνος μὲ τὸ σπαθί νὰ τὸν σκοτώσει. Μὰ ξαφνικά, τὸ χέρι μὲ τὸ σπαθί ξεράθηκε! Φεύγει τότε καὶ πάει στὴν ἐκκλησία, γιὰ νὰ πεῖ τὰ καθέκαστα στοὺς πρεσβυτέρους. Ἐκεῖνοι ἔστειλαν νὰ τὸν φωνάξουν, καὶ μόλις ἦρθε τὸν ἔδειραν τόσο πολὺ, ποὺ τὸ σῶμα του γέμισε πληγές. Μετὰ ἤθελαν νὰ τὸν διώξουν. Ἐκεῖνος, προσπέφτοντας, τοὺς παρακάλεσε:

— Ἀφήστε με, πατέρες, ἐδῶ, νὰ μετανοήσω.

Μὲ τὰ πολλὰ, τὸν ἔβαλαν χωριστὰ ἀπ' ὅλους, κ' ἔδωκαν ἐντολή, γιὰ τρία χρόνια, νὰ μὴν τὸν ἐπισκεφεῖ κανεὶς!

Κ' ἔκαμε ὁ ἀββᾶς Νίκων τρία ὀλάκερα χρόνια, ζώντας μακριά, μονάχος του· μόνο τίς Κυριακὲς ἐρχόταν κ' εἰδειχνε τὴ μετάνοιά του, παρακαλώντας ὄλους τοὺς ἀδελφούς:

— Σᾶς παρακαλῶ, προσευχηθῆτε γιὰ μένα!

Ξαφνικά, ὅμως, ἐκεῖνος ποὺ εἶχε ἀμαρτήσῃ μετὰ τὴν κόρη τοῦ Φαρανίτου κ' ἔρριξε τὸ κρῖμα πάνω στὸν ἀναχωρητὴ, δαιμονίστηκε. Παρουσιάστηκε λοιπὸν καὶ ὁμολόγησε, μπροστὰ σὲ ὄλους:

— Ἐγὼ ἔκαμα τότε τὴν ἀμαρτία, μὰ εἶπα στὴν κοπέλλα νὰ πει γιὰ τὸν Γέροντα καὶ νὰ συκοφαντήσῃ τὸ δούλο τοῦ Θεοῦ.

Ξεκίνησαν ὄλοι τότε καὶ πῆγαν στὸν Γέροντα Νίκωνα, δείχνοντας πὼς μετανοοῦν γιὰ τὸ φέρισμό τους, καὶ τοῦ εἶπαν:

— Συγχώρεσέ μας, σὲ παρακαλοῦμε, ἀββᾶ Νίκων!

Κ' ἐκεῖνος τοὺς ἀποκρίθηκε:

— Ὅσο γιὰ τὴ συγγνώμη ποὺ μοῦ ζητᾶτε, νὰ 'στε συγχωρημένοι. Ἄλλὰ μὴν ἐπιμένετε νὰ μείνω πιά μαζί σας, δὲν τὸ μπορῶ. Κι αὐτό, γιατί, ἀπὸ ὄλους ἐσᾶς, δὲν βρέθηκε οὐτ' ἓνας ποὺ νὰ 'χει διάκριση, καὶ νὰ μοῦ δείξῃ λίγη συμπάθεια.

Κ' ἔτσι, ἔφυγε γιὰ πάντ' ἀπὸ κοντὰ τους, γι' ἄλλο τόπο στὴν ἔρημο.

Τελειώνοντας ἐδῶ τὴν ἀφήγηση τοῦ ἐπεισοδίου, λέει ὁ Γέροντας στὸ μοναχό:

— Βλέπεις τώρα πὼς καταφέρνει ὁ διάβολος καὶ κινεῖ τὸν πόλεμο τῶν πειρασμῶν κατεπάνω στοὺς ἀγίους;

ΙΖ'.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

ιβ'.

Ἐλεγον γιὰ τὸν ἀββᾶ Παφνούτιο, πὼς πολὺ σπάνια ἔπινε κρασί. Ὀδοιπορώντας, λοιπὸν, κάποτε στὴν ἔρημο, ἔπεσε πάνω σὲ μιὰ συντροφιά ληστῶν, ποὺ τρώγανε καὶ πίνανε. Ὁ ἀρχιληστής τὸν γνώρισε, καὶ ἤξερε πὼς δὲν πίνει κρασί. Ὡστόσο, μόλις τὸν εἶδε κατάκοπο ἀπ' τὴν ὀδοιπορία, γεμίζει τὸ ποτήρι μετὰ κρασί, καὶ μετὰ τὸ σπαθὶ στ' ἄλλο τοῦ χέρι, λέει στὸν Γέροντα:

— Ἄν δὲν τὸ πιεῖς θὰ σὲ σκοτώσω.

Σχεφτόμενος ὁ Γέροντας, πὼς ὁ ἀρχιληστής θέλει νὰ ἐκπληρώσῃ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ θέλοντας κιόλας νὰ τὸν κερδίσει, πῆρε καὶ ἤπιε.

Τότε ὁ ληστής ἔδειξε μετάνοια, καὶ τοῦ λέει:

— Συγχώρεσέ με, ἀββᾶ, γιατί σὲ στενοχώρησα.

Κι ὁ Γέροντας τοῦ ἀπαντᾷ:

— Ἐχω ἐμπιστοσύνη ἀπόλυτη στὸ Θεό, πὼς, γι' αὐτὸ τὸ ποτήρι ποὺ μοῦ 'δωκες, μπορεῖ νὰ σοῦ χαρίσῃ τὸ ἔλεός Του.

Κι ὁ ἀρχιεπιστοπὸς ἀμέσως τοῦ λέει:

— Πιστεύω κ' ἐγώ, Γέροντα, πῶς ὁ Θεὸς θὰ με βοηθήσει νὰ μὴ βλάψω κανέναν ἀπὸ τώρα καὶ πέρα!

Κ' ἔτσι ὁ Γέροντας, ἀφήνοντας τὸ δικό του θέλημα ἀπὸ ἀγάπη στὸ Θεό, κέρδισε ὀλόκληρη τὴν ὁμάδα ἐκείνων τῶν ληστῶν.

ιε΄.

Δυὸ μοναχοὶ ἔμεναν σὲ κελλιά, στὴν ἔρημο. Ὁ ἕνας τους ἦταν γεροντότερος, καὶ παρακαλοῦσε τὸ νεώτερο, λέγοντας:

— Ἄς μείνουμε μαζί, ἀδελφέ.

— Ἐγὼ εἶμαι ἀμαρτωλός, ἀπαντᾷ ὁ νεώτερος, καὶ δὲν μπορῶ νὰ μείνω μαζί σου, ἀββᾶ.

Κι ὁ ἄλλος τὸν παρακαλοῦσε κ' ἐπέμενε:

— Μὰ ναί, μποροῦμε, ἀδελφέ!

Ὁ γεροντότερος ἦταν ἀγνός καὶ καθαρὸς καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀκούσει, πῶς ἦταν δυνατὸν κάποιος μοναχὸς νὰ ἔχει λογισμό καὶ πειρασμὸ πορνείας.

Ὁ νεώτερος τοῦ λέει σὲ μιὰ στιγμή:

— Ἄς ἀφήσουμε νὰ περάσει μιὰ βδομάδα, καὶ τότε τὸ ξανασυζητοῦμε.

Πέρασε ἡ μιὰ βδομάδα καὶ ξανάρθε ὁ Γέροντας. Θέλοντας, ὅμως, ὁ νεώτερος νὰ τὸν δοκιμάσει, τοῦ λέει:

— Ξέρεις, γέροντα, τὴ βδομάδα ποὺ μᾶς πέρασε, ἔπες σὲ μεγάλο πειρασμό: πηγαίνοντας σὲ διακόνημα στὸ χωριό, ἔπες στὸ ἀμάρτημα τῆς πορνείας.

Ὁ Γέροντας τοῦ λέει:

— Ὑπάρχει ἡ μετάνοια;

— Ναί, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ νεώτερος.

— Τότε, τοῦ λέει ὁ Γέροντας, τὴ μισὴ ἀμαρτία σου θὰ τὴν πάρω ἐγὼ νὰ τὴ βαστάξω.

Κ' ἐκείνη τὴ στιγμή, λέει ὁ νεώτερος:

— Τώρα πιὰ μποροῦμε νὰ μείνουμε μαζί.

Κ' ἔμειναν ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη σὰν ἀδελφοὶ μαζί, ὡς τὴν κοίμησή τους ἐν Κυρίῳ.

κη΄.

Ὁ ἀββᾶς Νικήτας ἔλεγε γιὰ δυὸ μοναχοὺς, ποὺ εἶχαν ἀνταμῶσει καὶ ἤθελαν νὰ ἀσκητέψουν μαζί. Ὁ πρῶτος συλλογίστηκε:

— Ὅ,τι θέλει ὁ ἀδελφός, ἐκείνο καὶ θὰ πράξω.

Καὶ ὁ ἄλλος, ὅμως, σκέφθηκε τὸ ἴδιο:

— Θὰ κάνω πάντα τὸ θέλημα τοῦ ἀδελφοῦ μου.

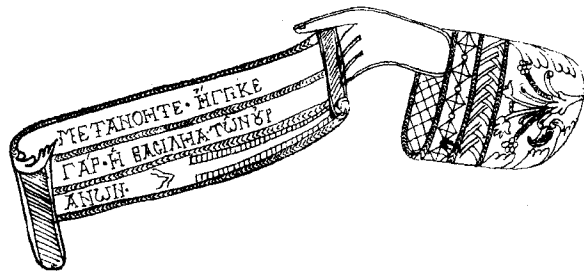
Κ' ἔζησαν ἔτσι μαζί, μὲ πολλὴ ἀγάπη, γι' ἀρκετὰ χρόνια. Ὡστόσο, βλέποντας ὁ διάβολος τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ὁμόνοιά τους, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ὑποφέρει, καὶ βάλθηκε νὰ τοὺς χωρίσει. Πάει, λοιπόν, ὁ δαίμονας καὶ στέκεται μπροστὰ στὴν πόρτα τους, καὶ φαινότανε στὸν ἕνα μοναχὸ σὰν περιστέρι καὶ στὸν ἄλλο σὰν κουρούνα. Λέγει, λοιπόν, ὁ ἕνας στὸν ἄλλο:

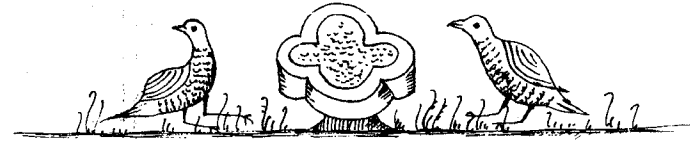
— Βλέπεις, ἀδελφέ, κείνο τὸ περιστέρι;

— Δὲν εἶναι περιστέρι, τοῦ λέει ὁ ἄλλος, μὰ εἶναι κουρούνα.

Καὶ μ' αὐτὴ τὴ διαφωνία, γιὰ τὸ τί ἔβλεπε ὁ καθένας, ἄρχισαν νὰ φιλονεικοῦν, λέγοντας καὶ ὑποστηρίζοντας ἄλλο ὁ ἕνας ἄλλο ὁ ἄλλος. Κ' ἔφτασαν στὸ τέλος νὰ χτυπηθοῦν τόσο πολὺ, ποὺ πληγώθηκαν. Καί, πρὸς μεγάλη χαρὰ τοῦ διαβόλου, χωρίστηκαν ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλο, ζώντας σὰν ξένοι.

Ύστερ' ἀπὸ τρεῖς μέρες, ὅμως, συνῆλθαν ἀπ' τῆ μέθη τοῦ θυμοῦ καὶ μὲ σύνεση, ξαναγύρισαν στὴν πρώτη τους κατάσταση. Ἐβαλαν, λοιπόν, μετάνοια ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, κι ἄρχισαν νὰ ἐξομολογοῦνται καὶ νὰ φανερώσουν ὁ ἓνας στὸν ἄλλο ἐκεῖνο πού εἶχαν στὴν καρδιά τους ὅταν πρωτο-σμίξανε, δηλαδή νὰ κάνει ὁ ἓνας τὸ θέλημα τοῦ ἄλλου. Καὶ γνωρίζοντας ἔτσι τὸν πόλεμο πού τοὺς εἶχε στήσει ὁ αἰώνιος ἐχθρός, ἔμειναν πιά γιὰ πάντα μαζί, μὲ εἰρήνη καὶ ὁμόνοια σὲ ὅλα.

III'.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΟΡΑΤΙΚΟΥΣ ΓΕΡΟΝΤΕΣ

ιβ'.

Γιὰ τὸν ἅγιο Μακάριο ἔλεγαν, πὼς κάποτε, καθὼς πῆ-
γαινε στὴν ἐκκλησία τῶν κελλίων γιὰ τὴ συνήθη ἀκο-
λουθία, βλέπει ἔξω ἀπ' τὸ κελλί ἐνὸς ἀδελφοῦ ἓνα
μεγάλο πλῆθος ἀπὸ δαίμονες, ποὺ ἦταν μετασηματι-
σμένοι, ἄλλοι σὲ γυναῖκες, ποὺ μιλοῦσαν ἀναίσχυντα, ἄλ-
λοι σὲ νεαροὺς μὲ τὸ στόμα τους ὄλο βρισιές, ἄλλοι νὰ χο-
ρεύουν, κι ἄλλοι νὰ μεταλλάζουν διάφορες μορφές καὶ σχή-
ματα. Ὁ Γέροντας ποὺ ἦταν διορατικός, ἐστέναξε, λέγον-
τας:

— Ὅπως δὴποτε, ὁ ἀδελφὸς ποὺ μένει σὲ τοῦτο τὸ
κελλί πρέπει νὰ ζεῖ πολὺ ἀπρόσεχτα, γιὰ νὰ ἴναι μαζεμένα
καὶ νὰ περικυκλώνουν τὸ κελλί του, ἀσχημονώντας, τόσα
πονηρὰ πνεύματα!

Ὅταν τελείωσε ἡ ἀκολουθία, ἐπιστρέφοντας, μπῆκε
στὸ κελλί ἐκείνου τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ λέγει:

— Εἶμαι πολὺ στενοχωρημένος, ἀδελφέ, γιὰτὶ ζῶ μὲ

πολλήν ἀμέλεια· μὰ ἔχω ἐμπιστοσύνη σέ σένα, καί γνωρίζω καλά, πῶς ἂν ἐσύ προσευχηθεῖς γιά μένα, ὅπως ὅποτε ὁ Θεός θά μὲ ἀνακουφίσει ἀπὸ τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς.

Ὁ μοναχὸς ἔβαλε μετάνοια στὸν Γέροντα καὶ τοῦ λέγει:

— Γέροντα, ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ προσευχηθῶ γιά σένα.

Μὰ ὁ Γέροντας ἐπέμενε, παρακαλώντας τον καὶ λέγοντάς του:

— Δὲν φεύγω ἀπὸ δῶ, ἂν δὲν μοῦ δώσεις τὸ λόγο σου, πῶς κάθε νύχτα θά κάνεις μιὰ προσευχή γιά μένα.

Ὁ ἀδελφὸς ὑπάκουσε στὴν ἐντολή τοῦ Γέροντα. Κι αὐτὴ τὴν ἐντολή, βέβαια, τὴν ἔδωκε ὁ Γέροντας, θέλοντας νὰ δώσει στὸ μοναχὸ μιὰ ἀφορμὴ γιά ν' ἀρχίσει νὰ προσεύχεται τὶς νύχτες. Σηκώθηκε, λοιπόν, ὁ μοναχὸς τὴ νύχτα κ' ἔκαμε τὴν προσευχή γιά τὸν Γέροντα. Κι ὅταν τὴν τελείωσε, ἔνοιωσε τέτοια κατάνυξη, ποὺ συλλογίστηκε μέσα του: «δυστυχισμένη μου ψυχὴ! Γιά ἓναν τόσο καλὸ Γέροντα προσευχήθηκες, καὶ γιά σένα τὴν ἴδια δὲν προσεύχεσαι;». Κ' ἔτσι, ἔκαμε καὶ γιά τὸν ἑαυτὸ του μιὰ μεγάλη προσευχή. Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο πέρασε μιὰ βδομάδα, δηλ. κάθε βράδυ ἔκαμε μιὰ προσευχή γιά τὸν Γέροντα καὶ μιὰ γιά τὸν ἑαυτὸ του. Τὴν Κυριακὴ, πηγαίνοντας πάλι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὁ ἀββᾶς Μακάριος, ξαναβλέπει τοὺς δαίμονες ἔξω ἀπ' τὸ κελλί τοῦ μοναχοῦ νὰ στέκουν πολὺ στενοχωρημένοι. Κι ὁ Γέροντας ἰκανοποιήθηκε, γνωρίζοντας πῶς οἱ δαίμονες στενοχωρήθηκαν ἐξαιτίας τῆς προσευχῆς τοῦ ἀδελφοῦ. Κι ὅταν, ἐπιστρέφοντας, μπῆκε χαρούμενος στὸ κελλί τοῦ μοναχοῦ, τοῦ λέγει:

— Κάμε μου τὴ χάρη, ἀδελφέ, καὶ πρόσθεσε ἄλλη μιὰ προσευχὴ τὴ νύχτα γιά μένα.

Κι ὅταν, τὴν ἐρχόμενη νύχτα, ἔκαμε ὁ ἀδελφὸς τὶς

δυὸ προσευχὲς γιά τὸν Γέροντα, πάλι ἔνοιωσε μεγάλο κῦμα κατανύξεως μέσα του, καὶ λέει μὲ τὸ νοῦ του: «ἄχ, ταλαίπωρη ψυχὴ μου! Δὲν προσθέτεις καὶ γιά τὸν ἑαυτὸ σου ἄλλη μιὰ προσευχή, ποὺ τόσο ἔχεις ἀνάγκη;» Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, δηλ. μὲ τέσσερις προσευχὲς κάθε νύχτα, πέρασε ἄλλη μιὰ βδομάδα.

Τὴν ἄλλη Κυριακὴ ὁ Γέροντας, περνώντας πάλι εἶδε τοὺς δαίμονες στενοχωρημένους καὶ σιωπηλοὺς, κ' εὐχαρίστησε τὸ Θεό. Κι ὅταν μπῆκε πάλι στὸ κελλί τοῦ μοναχοῦ, τὸν παρακάλεσε νὰ πρόσθεσει ἄλλη μιὰ προσευχή γιά κείνον, κάθε νύχτα. Κι ὁ μοναχὸς πρόσθεσε κι ἄλλη μιὰ προσευχή γιά τὸν ἑαυτὸ του, κ' ἔτσι τὶς ἔκανε ἕξι τὶς προσευχὲς γιά κάθε νύχτα του.

Ὅταν πιά τὴν ἄλλη Κυριακὴ, ξανάρθε ὁ Γέροντας νὰ ἰδεῖ τὸ μοναχό, οἱ δαίμονες θύμωσαν πολὺ μαζί του κι ἄρχισαν νὰ τὸν βρίζουν, γιὰ τὴν ἔβλεπαν στενοχωρημένοι τὴ σωτηρία τοῦ μοναχοῦ. Τότε ὁ ἀββᾶς Μακάριος ἐδόξασε τὸ Θεὸ γιά τὴν προκοπὴ τοῦ ἀδελφοῦ, κι ἀφοῦ τὸν παρακάλεσε νὰ μὴν ἀμελεῖ μὰ νὰ προσεύχεται χωρὶς διακοπὴ, τὸν ἄφησε κ' ἔφυγε γιά τὸ κελλί του. Τότε καὶ οἱ δαίμονες, βλέποντας τὴν προθυμίαν καὶ τὴν προσοχὴν ποὺ ἔβαλε ὁ νέος μοναχὸς στὴν προσευχὴν του, μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ, ἔφυγαν ἐντελῶς ἀπ' τὸ κελλί του.

κβ'.

Ὁ μακάριος ἀββᾶς Παῦλος, ὁ ἐπονομαζόμενος ἀπλός, ποὺ ἦταν μαθητὴς τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου, διηγήθηκε στοὺς πατέρες τὸ ἀκόλουθο γεγονός.

— Πῆγα κάποτε σ' ἓνα μοναστήρι, γιά νὰ ἐπισκεφτῶ τοὺς πατέρες καὶ νὰ ὠφεληθῶ κ' ἐγὼ μαζί τους. Ὑστερ' ἀ-

πὸ τὴ συνηθισμένη μας συζήτηση, ἄρχισαν νὰ μπαίνουν οἱ ἀδελφοὶ στὸ ἁγιασμένο σπίτι τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐκκλησία, γιὰ τὴν τακτικὴ ἀκολουθία. Κ' ἐγὼ —συνεχίζει ὁ μακάριος Παῦλος— πρόσεχα τὸ πρόσωπο τοῦ καθενός, γιὰ νὰ ἰδῶ μὲ τί ψυχὴ ἄρα γε μπαίνει στὴν ἐκκλησία. (Γιατ' εἶχε κι αὐτὸ τὸ χάρισμα, δοσμένο ἄνωθεν, ὥστε νὰ βλέπει τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς τοῦ καθενός, ὅπως ἀκριβῶς ἐμεῖς βλέπουμε ὁ ἕνας τὸ πρόσωπο τοῦ ἄλλου). Καὶ καθὼς ἔβλεπα ὄλους τοὺς μοναχοὺς νὰ μπαίνουν μὲ πεντακάθαρη ψυχὴ καὶ χαρούμενο πρόσωπο, καὶ τοῦ καθενός τὸν Ἄγγελο δίπλα χαρούμενο, βλέπω κ' ἕνα μοναχὸ νὰ ἔχει κατασκότεινο καὶ μαῦρο τὸ κορμί του ὅλο, ἀπὸ τὸ ἴνα καὶ τ' ἄλλο μέρος νὰ τὸν κυκλώνουν δαίμονες, κ' ἔχοντας περασμένο καπίστρι στὴ μύτη του νὰ τὸν σέρνουν πρὸς τὸ μέρος τους, ἐνῶ ὁ ἅγιος Ἄγγελός του ἀκολουθοῦσε ἀπὸ μακριά, μὲ λυπημένο καὶ σκυθρωπὸ πρόσωπο. Ἐγὼ τότε —συνεχίζει ὁ μακάριος Παῦλος— ἄρχισα νὰ κλαίω καὶ νὰ χτυπῶ τὸ στήθος καί, τέλος, πῆγα κ' ἐκάθησα μπροστὰ στὴν ἐκκλησία, βαθιὰ λυπημένος καὶ θρηνώντας, γιὰ κείνο τὸ κατάντημα τοῦ ἀδελφοῦ, ποῦ εἶδα μὲ τόσο σκοτεινὸ πρόσωπο! Βλέποντας οἱ πατέρες αὐτὴ τὴν παράξενη στάση μου καὶ τὸ πὼς γύρισε ἡ διάθεσιν πρὸς τὰ δάκρυα καὶ τὸ πένθος, ἄρχισαν κι αὐτοὶ νὰ ὀδύρονται καὶ μὲ ρωτοῦσαν νὰ τοὺς πῶ τί ἔταν αὐτὸ ποῦ εἶδα, φοβούμενοι μὴν ἔκανα ἔτσι ἀπὸ στενοχώρια γιὰ ὄλους τοὺς πατέρες. Καὶ μὲ παρακαλοῦσαν νὰ μπῶ μαζί τους στὴ σύναξιν τῶν πατέρων. Ὅμως, ἐγὼ τοὺς ἔδιωξα καὶ τοὺς εἶπα πὼς αὐτὸ δὲν γίνεται, συνεχίζοντας νὰ κάθομαι ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴν ἐκκλησία, κλαίγοντας καὶ θρηνώντας πολὺ γιὰ τὸ μοναχό, ποῦ εἶδα μαῦρο καὶ σκοτεινό.

Ἦστερ' ἀπὸ λίγην ὥρα, μὲ τὴν ἀπόλυση τῆς ἐκκλησίας, ἄρχισαν πάλι ὄλοι οἱ πατέρες νὰ βγαίνουν ἀπ' τὸ ναό. Ἐγὼ, ξέροντας πὼς εἶχαν εἰσέλθει, παρατηροῦσα πάλι τὸν

καθένα τους, γιὰ νὰ ἰδῶ σὲ τί κατάστασιν θὰ βγοῦν. Ἀνάμεσα τους, λοιπόν, βλέπω κ' ἐκείνον τὸ μοναχό, ποῦ πρὶν τὸν εἶχα ἰδεῖ νὰ μπαίνει κατάμαυρος καὶ σκοτεινός, νὰ βγαίνει τώρα ἀπ' τὴν ἐκκλησία μὲ λαμπερὸ πρόσωπο καὶ ἄσπρο καθαρῶτατο σῶμα, κ' οἱ δαίμονες νὰ τὸν ἀκολουθοῦν ἀπὸ μακριά, ἐνῶ ὁ ἅγιος Ἄγγελός του ἦταν κοντὰ του, γλυκύτατος καὶ πρόθυμος καὶ χαρούμενός πολὺ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ μοναχοῦ. Τότε εἶναι ποῦ ἀπ' τὴν χαρὰ μου ἀναπήδησα κ' ἐγὼ, κραυγάζοντας κ' εὐλογώντας τὸ Θεὸ καὶ λέγοντας:

— Ἄ, πόσο μεγάλη εἶναι ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀγαθότης του! Ἄ, πόσο ἀμέτρητη ἡ καλωσύνη του καὶ πόσο μεγάλη ἡ φιλευσπλαχνία του!

Στὴ συνέχεια, μάλιστα, δὲν δίστασα ν' ἀνέβω σ' ἕνα ψηλὸ βᾶθρο καὶ νὰ φωνάξω μὲ πολὺ δυνατὴ φωνή:

— Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, πόσο φοβερὰ εἶναι, μὰ καὶ πόσο ἐκπληκτικὰ μαζί! Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε, στὴν πράξιν, πὼς ὁ Θεὸς θέλει γιὰ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ βροῦν τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς τους! Ἐλάτε νὰ τὸν προσκυνήσουμε καὶ νὰ προσπέσουμε στὴ μεγαλωσύνη του, λέγοντας: «Ἐσὺ μονάχα εἶσαι, ποῦ μπορεῖς νὰ συγχωρέσεις τὶς ἁμαρτίες μας!»

Ἄρχισαν τότε νὰ ἔρχονται ὄλοι τρέχοντας, θέλοντας ν' ἀκούσουν ὅ,τι θὰ τοὺς ἔλεγα. Καὶ ἀφοῦ μαζεύτηκαν ὄλοι, ἄρχισα νὰ τοὺς διηγούμαι —συνεχίζει ὁ μακάριος Παῦλος— ὅλα ὅσα εἶδα στὰ πρόσωπα τῶν μοναχῶν πρὶν νὰ μποῦν στὴν ἐκκλησία, καθὼς καὶ μετὰ, στὴν ὥρα τῆς ἐξόδου τους· ἀπαιτοῦσα, μάλιστα, ἀπὸ κείνο τὸ μοναχό, νὰ μᾶς πεί τὴν αἰτία, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε χαρίσει μιὰ τόσο μεγάλη μεταβολή. Κι ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, παρόλον ὅτι ἐλέγχονταν μπροστὰ σὲ τόσοὺς ἀδελφούς, διηγήθηκε χωρὶς νὰ ντρέπεται, τὸ ἱστορικὸ του, λέγοντας:

— 'Εγώ, πατέρες, είμαι πολύ άμαρτωλός άνθρωπος, συζώνοντας επί πολλά χρόνια τώρα με την πορνεία. Και μπαίνοντας σήμερα μέσα στο άγιασμένο σπίτι του Θεού, την εκκλησία, άκουσα να διαβάζονται τα λόγια του αγίου προφήτου 'Ησαΐου —θα έλεγα τα λόγια του Θεού, που μιλάει με το στόμα του προφήτου: «λουστήτε και γίνετε καθαροί! Βγάλτε άπ' τις ψυχές σας όλες τις πονηρίες, να μην τις βλέπω πιά! Μάθετε να κάνετε το καλό! Να ζητάτε την κρίση και τη δικαιοσύνη του Θεού! Και τότε, και αν ακόμη είστε κατακόκκινοι άπ' το αίμα της άμαρτίας, εγώ θα σας κάνω λευκούς σαν το χιόνι. "Αν θελήσετε ν' άκούσετε τις έντολές μου, θ' άπολαύσετε όλα τ' άγαθά της γης». 'Εγώ τότε —συνεχίζει ο μοναχός που συζούσε με την πορνεία— άκούγοντας αυτά τα λόγια, έννοιωσα μεγάλη κατάνυξη στην ψυχή μου, κι άφου άναστέναξα μέσα μου πολύ δυνατά, είπα στο Θεό με το νοῦ μου: «Κυρίε μου, έσύ είσαι ο Θεός που ήρθες στον κόσμο να σώσεις τους άμαρτωλούς· αυτά, λοιπόν, που παράγγειλες με τα λόγια του προφήτη σου, κάνε τα τώρα έργο σ' έμένα τον έλεεινό και τον ανάξιο. Και σου δίνω το λόγο μου, πώς άπό σήμερα θα σε άκολουθώ και θα 'μαι μαζί σου· και σου έξομολογούμαι και σου υπόσχομαι μ' όλη μου την καρδιά, να μην ξανακάνω τέτοιαν άμαρτία, αλλά ν' άποφεύγω το κάθε τι που δέν συμβιβάζεται με το θείο νόμο σου, και να είμαι δούλος σου, άπό τώρα και πέρα, με καθαρώτατη συνείδηση. 'Από σήμερα κιόλας, Δέσποτα, και άπό αύτην έδω την ώρα, δέξου τη μετάνοιά μου, και φύλαγέ με, που γονατιστός σε παρακαλώ, μακριά άπό κάθε άμαρτία!» Μ' αυτές τις σκέψεις κι αύτη τη διάθεση —λέγει, τελειώνοντας ο μοναχός— βγήκα μέσ' άπ' την εκκλησία του Θεού, άποφασίζοντας με όλη μου την ψυχή, να μην ξανακάνω τίποτε κακό ή άσχημο μπροστά στα μάτια του Θεού».

Τότε όλοι οί πατέρες που τον άκουγαν, έκραξαν δυνατά με μιá φωνή προς το Θεό, λέγοντας:

— 'Ως έμεγαλύνθη τα έργα σου, Κύριε, πάντα έν σοφία έποίησας! Μεγάλα και θαυμαστά τα έργα σου, Κύριε! Όλα σοφά τα έπλασες, ως πάνσοφος!

★

Γνωρίζοντας, λοιπόν, άδελφοί μου Χριστιανοί, άπό την άγία Γραφή και άπό όλες τις θείες άποκαλύψεις, πόση καλωσύνη δείχνει ο Θεός προς όλους εκείνους, που καταφεύγουν με ειλικρίνεια σ' 'Εκείνον και διορθώνουν με την πραγματική μετάνοια όλες τις προηγούμενες άμαρτίες τους, καθώς και τ' ότι θα μάς δώσει ν' άπολαύσουμε όσ' άγαθά μάς ύποσχέθηκε, χωρίς να μάς δικάσει για τα έξομολογημένα προηγούμεν' άμαρτήματά μας, άς μην άπελπίζομαστε για τη σωτηρία μας. Γιατί, όπως ακριβώς, με τα λόγια του προφήτου 'Ησαΐου ύποσχέθηκε, να πλύνει σαν το μαλλί όσους έπεσαν στο βόρβορο της άμαρτίας και να τους κάνει άσπρους σαν το χιόνι, έτσι κ' έμάς τώρα, με τα λόγια του προφήτου 'Ιεζεκιήλ, μάς πληροφορεί και μάς έξορκίζει να μην άπελπίζομαστε: «'Εγώ ζώ και ύπάρχω, λέγει ο Κύριος, και δέν θέλω το θάνατο κανενός άμαρτωλού, ώσότου μετανοήσει κ' έπιστρέψει πάλι στη ζωή».

κζ'.

Κάποιος άπό τους πατέρες διηγήθηκε τ' άκόλουθα: "Όταν στη Σκήτη τελούσαν τη θεία Ευχαριστία οί κληρικοί, το άγιο Πνεύμα κατέβαινε σαν άετός έπάνω στην προσφορά, και κανείς δέν τό 'βλεπε. Όμως, μιá μέρα, έννας μοναχός πήγε και ζήτησε κάτι άπό τον διάκονο, κ' εκείνος του άπάντησε:

— Δὲν εὐκαιρῶ τώρα, πήγαινε!

Κι ὅταν πήγαν τὴν ἐπόμενη φορὰ νὰ τελέσουν τὴ θεία Εὐχαριστία, τὸ ὁμοίωμα τοῦ ἀετοῦ δὲν κατέβηκε, στὴ συνηθισμένη ὥρα του. Καὶ λέγει ὁ πρεσβύτερος τὸν διάκονο:

— Τί νὰ συμβαίνει ἄρα γε; Γιατί ὁ ἀετὸς δὲν κατέβηκε σήμερα, ὅπως συνήθως;

Καὶ σὲ μιὰ στιγμή προσθέτει, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν διάκονο:

— Πάντως, γιὰ νὰ συμβεῖ αὐτό, ἢ σ' ἐμένα ὀφείλεται τὸ φταίξιμο ἢ σ' ἐσένα. Κάθησε γιὰ λίγο στὴν ἄκρη, γιὰ νὰ ἰδοῦμε· κι ἂν κατεβεῖ τώρα πού θὰ λείπεις ἐσὺ ἀπὸ τὸ θυσιαστήριο, θὰ καταλάβουμε πὼς ἐξαιτίας σου δὲν κατέβηκε· ἀλλιῶς, θὰ μάθουμε πὼς ἐξαιτίας μου δὲν ἦρθε.

Καὶ μόλις πήγε πρὸς τὸ πέρα ὁ διάκονος, ἀμέσως ἐφερούργισε ὁ ἀετὸς πάνω ἀπὸ τὴν ἁγία Τράπεζα! Ὅταν τελείωσε ἡ ἀκολουθία, ρωτᾶει ὁ πρεσβύτερος τὸν διάκονο:

— Γιὰ πές μου, τί ἔκαμες;

— Δὲν ξέρω —ἀπάντησε ὁ διάκονος— νὰ ἔχω ἀμαρτήσῃ σε τίποτε, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἓνας ἀδελφὸς ἦρθε νὰ τοῦ δώσω τὸ τάδε πράγμα, κ' ἐγὼ τοῦ ἀποκρίθηκα πὼς δὲν εὐκαιρῶ.

Καὶ τοῦ λέγει πάλι ὁ πρεσβύτερος:

— Μὰ τότε, ὅπωςδήποτε, γι' αὐτὸν τὸ λόγο δὲν κατέβηκε ὁ ἀετὸς, δηλ. γιατί ἐσὺ λύπησες τὸν ἀδελφό.

Κ' ἔφυγε ὁ διάκονος, καὶ πήγε νὰ βάλει μετάνοια στὸν ἀδελφό, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴ συγγνώμη του.

λη'.

Ἐνας Γέροντας μᾶς διηγήθηκε κάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ ἐνὸς Ἐπισκόπου, γιὰ νὰ πάρουμε ἀπ' αὐτὸ περισσότερο θάρρος

καὶ νὰ γίνουμε οἱ ἴδιοι αἴτιοι τῆς σωτηρίας μας. Ἐλεγε, λοιπόν, γιὰ κάποιον ἀπὸ τοὺς δικούς μας Ἐπισκόπους —ἔχω τὴ γνώμη, πὼς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦταν πού τὰ εἶχε δεῖ αὐτά, καὶ ὕστερα τὰ διηγήθηκε— ὅτι πληροφορήθηκε κάτι κακὸ γιὰ κάποιες κοσμικὲς κυρίες, συγκεκριμένα γιὰ δυὸ χριστιανὲς χῆρες, καὶ πὼς ἀκούστηκε νὰ μὴ ζοῦν μὲ σωφροσύνη. Καὶ ὁ Ἐπίσκοπος, καθὼς τ' ἄκουσε αὐτά, σὰ νὰ τὸν δάγκωσε μιὰ περιέργεια πολὺ ἀνθρώπινη: ὅταν ὅμως, ἄκουσε καὶ γι' ἄλλες περιπτώσεις ἀνάλογες, παρακάλεσε μὲ προσευχὴ τὸ Θεό, γιὰ νὰ πάρει ἀπὸ κεῖ τὴ σωστὴ πληροφορία, καὶ ν' ἀποφασίσει μετὰ τί θὰ κάνει. Καὶ πράγματι, ὁ Θεὸς τοῦ χάρισε αὐτὸ πού τοῦ ζήτησε. Κ' ἔτσι, μετὰ τὴν τέλεση τῆς φοικτῆς καὶ θείας λειτουργίας, καὶ τὴν προσφορὰ τῶν ἀχράντων μυστηρίων σ' ἐκείνους πού προσέρχονταν νὰ μεταλάβουν, ὁ Ἐπίσκοπος ἔβλεπε στὸ πρόσωπο τοῦ καθενοῦς τὶς ἀμαρτίες πού εἶχαν διαπράξει καὶ τοὺς βασάνιζαν. Κι ἄλλους ἔβλεπε νὰ ἔχουν τὸ πρόσωπο σὰ νὰ ἔτανε βαμμένο μὲ καπνιά· ἄλλους σὰ νὰ ἔτανε τὸ πρόσωπό τους ὀλότελα καμμένο, μὲ τὰ μάτια ματωμένα καὶ φλογισμένα· ἄλλους πάλι νὰ ἔχουν λαμπρὴ τὴν ὄψη, καὶ τὰ φορέματα κατὰλευκα. Κ' ἐνῶ στοὺς πρώτους, ὅταν τοὺς μεταλάβαινε μὲ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, τοὺς ἔβλεπε νὰ περιτριγυρίζονται ἀπὸ φλόγες καὶ νὰ καίονται, στοὺς ἄλλους, ἀντίθετα, ὁ μαργαρίτης πού τοὺς ἔδινε στὸ στόμα, σὰ νὰ γινόταν ἓνα δυνατὸ φῶς καὶ τύλιγε μὲ τὴ λάμψη του ὅλο τους τὸ σῶμα! Ἀνάμεσά τους, βέβαια, βρισκότανε καὶ μοναχοί, καὶ ἔγγαμοι, πού πάθαιναν αὐτὰ πού εἶπαμε. Μετὰ τοὺς ἄνδρες, ὁ Ἐπίσκοπος ἄρχισε νὰ μεταλαβαίνει καὶ τὶς γυναῖκες, γιὰ νὰ ἰδεῖ καὶ τὶς ψυχὲς ἐκείνων, σὲ τί κατάστασι βρισκότανε. Βλέπει, λοιπόν, καὶ σ' αὐτὲς νὰ παρουσιάζονται οἱ ἴδιες εἰκόνας: ἄλλα πρόσωπα μαῦρα, ἄλλα κατακόκκινα σὰν αἷμα, ἄλλα φλογισμένα κι ἄλλα κατὰλευκα. Ἀνάμεσα στίς

γυναίκες αυτές, είδε νά 'ρχονται κ' οί δυο εκείνες γυναίκες, γιά τίς όποιες είχάν φτάσει κακές πληροφορίες στ' αύτιά του 'Επισκόπου, και γιά τίς όποιες πιό πολύ έκανε αύτή την προσευχή ό πνευματικός πατέρας τους. Και τίς βλέπει κι αυτές νά πλησιάζουν τά άγια Μυστήρια του Θεού, έχοντας λαμπερά και σεμνά τά πρόσωπά τους και ντυμένες με κατάλευκα ένδύματα. 'Υστερα, όταν τίς μετάλαβε τ' 'Αχραντα Μυστήρια του Χριστού, τίς είδε νά περιλούζονται μ' ένα φώς όλο θάμβος.

Στό τέλος, ό 'Επίσκοπος πήγε νά προσευχηθεί πάλι στό Θεό, γιά νά του δείξει τί σήμαιναν όλες αυτές οί άποκαλύψεις πού του φανέρωσε. Κ' ήρθε τότε άγγελος Κυρίου, και του είπε νά τον ρωτήσει γιά τó κάθε τι πού ήθελε. Και ό 'Επίσκοπος τον ρώτησε άμέσως γιά κείνες τίς δυο γυναίκες: άρα γε είναι άληθινά όσα λέγανε εις βάρος τους ή ψεύτικα; Κι ό άγγελος του είπε:

— Ναί, όλα όσα είπανε γι' αυτές είναι άληθινά.

Κι ό 'Επίσκοπος ρώτησε τον άγελο:

— Και πώς γίνεται, τότε, όταν τίς μεταλάβαινα τ' 'Αχραντα Μυστήρια, νά 'χουν λαμπερά τά πρόσωπα, νά φορούν κατάλευκα φορέματα και ν' άστραποβολοούν μέσα σέ φώς όλο θάμβος;

Κι ό άγγελος του άποκρίθηκε:

— Αυτό έγινε, γιάτι αυτές οί γυναίκες αισθάνθηκαν μέσα τους πόσο άμαρτωλό ήταν αύτό πού έπρατταν, και πιά ξεμάκρυναν άπ' όλα κείνα, ένώ συγχρόνως, με δάκρυα και στεναγμούς και πολλές έλεημοσύνες στους φτωχούς, καθώς και μ' έξομολόγηση, έδειξαν τή μετάνοιά τους, και ύποσχέθηκαν άπό τώρα και πέρα νά μήν πέσουν ξανά στις ίδιες άμαρτίες. 'Έτσι, ό Θεός τους χάρισε τή συγγνώμη και τή άφεση των άμαρτιών τους, και άπό τότε ζοούν με σωφροσύνη, δικαιοσύνη κ' εύσέβεια.

Κι ό 'Επίσκοπος μονολογοϋσε σκεπτικός:

— Είναι νά θαυμάζει κανείς, όχι τόσο γιά τήν άλλαγή στό βίο των γυναικών αύτών — αύτό δά τό 'χουμε ίδει νά συμβαίνει πολλές φορές, — μά πιό πολύ γιά τή δωρεά πού τους έκανε ό Θεός! Γιάτι, όχι μονάχα δέν τίς τιμώρησε, μά και τους δώρησε και τόσο μεγάλη χάρη κ' εύλογία!

'Ο άγγελος τότε είπε στον 'Επίσκοπο:

— Γι' αύτό άπορείς και θαυμάζεις; 'Έχεις δίκιο, γιάτι κρίνεις σαν άνθρωπος πού είσαι· ένώ ό δεσπότης μας και Θεός σας, όντας άπό τή φύση του καλός και φιλόανθρωπος, εκείνους πού κόβουν τ' άμαρτήματά τους και του προσπέφτουν με ειλικρινή έξομολόγηση, όχι μονάχα στην κόλαση δέν τους στέλνει, μά και τήν όργή πού είχε κατεπάνω τους τήν παίρνει, και τους γεμίζει με τιμές. Γιάτι ό Θεός άγαπάει τόσο πολύ τον κόσμο, πού γιά νά τον σώσει, θυσιάσε τó γιό του τον μονογενή. Αύτός, λοιπόν, πού προτιμά νά πεθάνει πρós χάρη των έχθρών του, δέν είναι πιό φυσικό, σ' εκείνους πού τον άγάπησαν κ' έγιναν δικοί του, μετανοώντας γιά τίς άμαρτίες τους, νά τους συγχωρέσει τά κρίματά τους και νά τους δώσει ν' άπολαύσουν όσα γιά τους δικαίους έχει έτοιμάσει; Μάθε και γνώριζε, λοιπόν, καλά έτούτο, πώς κανέν' ανθρώπινο άμάρτημα δέν μπορεί νά νικήσει τή φιλανθρωπία του Θεού, όταν με τήν ειλικρινή μετάνοια ό άνθρωπος τά σβήνει όλα όσα έκαμε. Γιάτι, μέσα στη φιλανθρωπία του, ό Θεός γνωρίζει καλά τήν άδυναμία πού έχει τó γένος των ανθρώπων, γνωρίζει και τή δύναμη των παθών, καθώς και τήν πανουργία των πονηρών δαιμόνων· κι όταν συμβαίνει νά πέφτουν οί άνθρωποι στην άμαρτία, σαν παιδιά του τους συγχωρεί και περιμένει τή διόρθωση και τή μετάνοιά τους, μακροθυμώντας γιά όλα τους· όταν πάλι μετανοήσουν ειλικρινά και ζητήσουν τó έλεός του, τότε δείχνει όλη τή συμπάθειά του γιά τήν άδυνα-

μία τους, λύνοντάς τους απ' τις ποινές και τις τιμωρίες, ενώ παράλληλα τους χαρίζει τ' αγαθά που για τους δικαίους έχει ετοιμάσει.

Κι ὁ Ἐπίσκοπος ξαναρώτησε τὸν ἄγγελο:

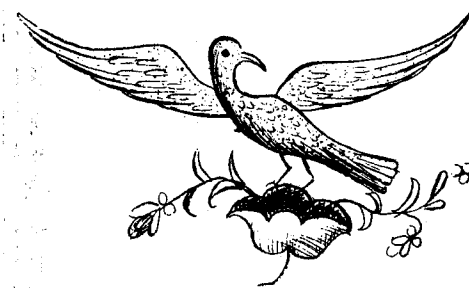
— Πές μου ἀκόμη, σὲ παρακαλῶ καὶ γιὰ τὴ διαφορά που δείχνουν τὰ πρόσωπα καὶ σὲ ποιὲς ἀμαρτίες πέφτει ὁ καθένας τους, γιὰ νὰ μάθω καὶ γι' αὐτὰ καὶ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὴν ἄγνοιά τους.

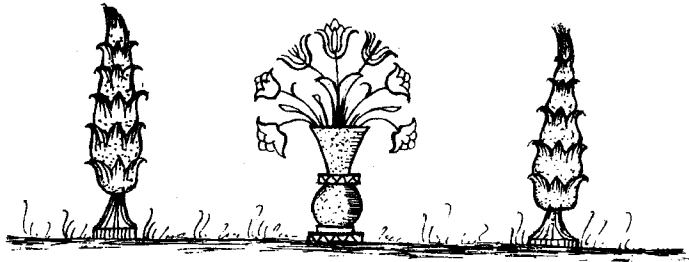
— Ἐκεῖνοι που ἔχουν λαμπρὰ καὶ χαρούμενα πρόσωπα, τοῦ ἀποκρίνεται ὁ ἄγγελος, ζοῦν μὲ σωφροσύνη, μὲ ἀγνότητα καὶ μὲ δικαιοσύνη· οἱ ἄλλοι που ἔχουν κατάμαυρα πρόσωπα, εἶν' ἐραστὲς τῆς κάθε ἀσωτείας καὶ τῆς πορνείας καὶ τῶν διαφόρων ἀπολαύσεων· ἐνῶ οἱ ἄλλοι, που φαίνονται κατακόκκινοι καὶ φλογώδεις, συζοῦν μὲ τὴν πονηρία καὶ τὴν ἀδικία, εἶναι φιλοκατήγοροι καὶ βλάσφημοι, καὶ ἀγαποῦν τὸ δόλο καὶ τοὺς σκοτωμούς.

Καὶ σὲ λίγο πρόσθεσε ὁ ἄγγελος:

— Βοήθησέ τους ὅλους αὐτούς, λοιπόν, ἂν τόσο πολὺ ἐπιθυμῆς τὴ σωτηρία τους. Διότι, γι' αὐτὸν τὸ λόγο κι ὁ Θεὸς εἰσάκουσε τὴν προσευχή σου, γιὰ νὰ γνωρίσεις ἀπὸ τὴν ὄψη τῶν πνευματικῶν παιδιῶν σου τίς ἀμαρτίες τους, κ' ἔτσι νὰ τοὺς κάνεις καλύτερους μὲ τίς νοησίες σου καὶ τίς ἐπίμονες συμβουλές σου καὶ τὴν κάθε βοήθειά σου, φέρνοντάς τους ἔτσι, μετανοημένους πιά, κοντὰ στὸ Χριστό, τὸ Θεό μας, που γι' αὐτοὺς σταυρώθηκε κι ἀναστήθηκε. Καὶ ὅση δύναμη, καὶ προθυμία καὶ ἀγάπη ἔχεις γιὰ τὸν κύριο καὶ δεσπότη σου Χριστό, τόση πρόνοια καὶ φροντίδα νὰ δείξεις, γιὰ νὰ τοὺς ἐπιστρέψεις ὅλους αὐτοὺς ἀπὸ τὰ μονοπάτια τους τ' ἀμαρτωλὰ πρὸς τὸ Θεό, δίνοντάς τους νὰ καταλάβουν σὲ ποιὰ καὶ πόσο φοβερὰ εἶναι δεμένοι ἀμαρτήματα, καὶ πὼς δὲν πρέπει ν' ἀμελοῦν γιὰ τὴ σωτηρία τους. Καὶ ἀπὸ αὐτὸ θὰ προκύψει, γιὰ κείνους μὲν που θὰ

μετανοήσουν καὶ θὰ ἐπιστρέψουν στὸ Θεό, ἡ ψυχικὴ σωτηρία, ἐνῶ γιὰ σένα οὐράνιος μισθός, γιατί θὰ ἔχεις ἀκολουθήσει τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ, που ἄφησε τοὺς οὐρανούς καὶ ἦρθε στὴ γῆ, γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Δοξασμένο στους αἰῶνες τ' ὄνομά Του! Ἀμήν.

ΙΘ΄.

ΓΙΑ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥΣ ΓΕΡΟΝΤΕΣ

δ΄.

Εφεραν κάποτε στη Σκήτη ένα δαιμονιζόμενο, και προσευχήθηκαν γι' αυτόν στην εκκλησία, μα ο δαίμων ήταν πολύ σκληρός και δέν ἔβγαινε. Ρωτιοῦνται τότε οἱ κληρικοὶ μεταξύ τους:

— Τί θά κάνουμε τώρα μέ τοῦτον τὸ δαίμονα; Κανείς δέν μπορεί νά τὸν βγάλει, παρά μονάχα ὁ ἀββάς Βησσαρίων. Ὅμως, ἂν πᾶμε νά τὸν παρακαλέσουμε γι' αὐτό, οὔτε κἂν θά ῥθει στήν εκκλησία. Πρέπει, λοιπόν, νά κάνουμε τοῦτο τὸ πράγμα: καθὼς ἐκεῖνος ἔρχεται πρὶν ἀπ' ὅλους μας στήν εκκλησία, θά βάλουμε τὸν ἄρρωστο νά καθήσει στὸν τόπο του, καὶ μόλις ἔρθει ὁ ἀββάς, θά προσευχηθοῦμε ὅλοι, καὶ θά τοῦ ποῦμε: «ξύπνησε τὸν ἀδελφό, ἀββά!»

Ἔτσι κ' ἔκαμαν. Καὶ μόλις ἔφτασε ὁ Γέροντας τὸ πρωί, στήθηκαν ὅλοι τους στήν προσευχή, καὶ λένε στὸν Γέροντα:

— Ξύπνησε τὸν ἀδελφό, ἀββά.

Κι ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε:

— Σήκω, κ' ἔβγα ἔξω!

Κι ἀμέσως βγήκε ἀπ' αὐτὸν τὸ δαιμόνιο, κι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα θεραπεύτηκε τελείως.

ια΄.

Ὁ ἀββᾶς Σισώης ἔλεγε:

— Ὅταν ζοῦσα στὴ Σκήτη, μὲ τὸν ἀββᾶ Μακάριο, ἀνεβήκαμε μαζί του ἑπτὰ μοναχοί, γιὰ νὰ θερίσουμε. Κ' ἐκεῖ ποῦ θερίζαμε, πίσω μας μάζευε τὰ στάχυα ποῦ ἔπεφταν μιὰ χήρα γυναίκα, ἡ ὁποία δὲ σταματοῦσε καθόλου τὰ δάκρυα. Φώναξε τότε ὁ Γέροντας τὸν ἰδιοκτήτη τοῦ χωραφιοῦ καὶ τὸν ρωτᾶ:

— Τί ἔχει αὐτὴ ἢ γιὰ σταχομαζώχτρα καὶ κλαίει τόσο πολὺ συνέχεια;

— Ὁ ἄντρας της —τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος— πέθανε ξαφνικά, καὶ δὲν ξέρουν ποῦ ἔχει βάλει τὴν παρακαταθήκη ποῦ τοῦ εἶχε δώσει κάποιος· ἐκεῖνος ἔρχεται καὶ ζητᾷ τὴν παρακαταθήκη του, ἀλλιῶς θὰ πάρει κι αὐτὴ καὶ τὰ παιδιά της δούλους.

Τοῦ λέγει τότε ὁ Γέροντας:

— Πές της νὰ ῥθει, τώρα ποῦ θὰ ξεκουραζόμαστε στὸ κάμμα τοῦ μεσημεριοῦ.

Ἦρθε κλαίγοντας ἐκείνη, καὶ τὴ ρωτᾷ ὁ Γέροντας:

— Γιατί κλαῖς ἔτσι συνέχεια;

— Ὁ ἄντρας μου, ἀπαντᾷ ἐκείνη, πέθανε· εἶχε ὅμως πάρει μιὰ παρακαταθήκη ἀπὸ κάποιον καί, πεθαίνοντας, δὲν εἶπε ποῦ τὴν εἶχε βάλει.

Τῆς λέει ὁ Γέροντας:

— Ἐλα νὰ μοῦ δείξεις ποῦ ἔθαφες τὸν ἄντρα σου.

Καί, παίρνοντας και τούς άλλους αδελφούς, πήγανε μαζί της στο μνήμα. Καί σάν ἔφτασαν στὸν τάφο, τῆς λέγει ὁ Γέροντας:

— Ἐσὺ πήγαινε σπίτι σου τώρα.

Κ' ἐνῶ ἐμεῖς ὅλοι προσευχόμεσταν, φωνάζει ὁ Γέροντας τὸ νεκρὸ, λέγοντας:

— Γιὰ πές μου, ποῦ ἔβαλες τὴν ξένη παρακαταθήκη;

Κ' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε:

— Τὴν ἔχω κρυμμένη μέσα στὸ σπίτι μου, κάτω ἀπ' τὸ πόδι τοῦ κρεβατιοῦ μου.

Κι ὁ Γέροντας τοῦ λέει:

— Κοιμήσου τώρα πάλι, ὡς τὴν ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως.

Βλέποντας οἱ ἀδελφοὶ τὸ θαυμαστὸ αὐτὸ σημεῖο, φοβήθηκαν καὶ πρόσπεσαν στὰ πόδια του. Ἐκεῖνος τοὺς ἀνασήκωσε, λέγοντας:

— Αὐτὸ δὲν ἔγινε χάρις σέ μένα, γιατί ἐγὼ δὲν εἶμαι τίποτε, ἀλλὰ τὸ ἔκαμε ὁ Θεὸς γιὰ τὴ φτωχὴ τὴ χήρα καὶ τὰ ὄρφανά. Ἐκεῖνο ποῦ εἶναι μέγα καὶ θαυμαστὸ, εἶναι τὸ ὅτι ὁ Θεὸς θέλει τὴν ψυχὴ μας δίχως ἀμαρτίες, καὶ τότε ὅ,τι καὶ νὰ ζητήσῃ, θὰ τὸ λάβει.

Ἦρθε ὕστερα καὶ πληροφόρησε τὴ χήρα ποῦ ἀκριβῶς βρισκόταν ἡ παρακαταθήκη. Τὴν πῆρε τότε, ἐκείνη, καὶ τὴν ἔδωκε στὸν ἄνθρωπο ποῦ ἀνήκε, κ' ἔτσι ἐλευθερώθηκαν κι αὐτὴ καὶ τὰ ὄρφανά παιδιὰ τῆς. Κι ὅσοι, βέβαια, τὸ ἔμαθαν, δοξολογοῦσαν τὸ Θεό.

146

Ἐνας Γέροντας, πηγαίνοντας γιὰ τὸν Ἰορδάνη, ἔπεσε μέσα στὴν κάψα τοῦ μεσημεριοῦ καὶ, ἰδρωμένος καθὼς ἤ-

ταν, μπῆκε σὲ μιὰ σπηλιά. Ἐκεῖ μέσα, μόλις κάθησε στὴ δροσερὴ σχιά, βρέθηκε ἀντιμέτωπος μ' ἓνα λιοντάρι, ποῦ ἄρχισε νὰ τρίξει τὰ δόντια του, σὰ νὰ τ' ἀκόνιζε, καὶ νὰ οὐρλιάζει. Κι ὁ Γέροντας, ἀτάραχος, τοῦ λέγει:

— Τί στενοχωριέσαι; Ἐδῶ ὑπάρχει τόπος ἀρκετὸς καὶ γιὰ μένα καὶ γιὰ σένα. Μά, ὡστόσο, ἂν δὲν σοῦ ἀρέσει, σήκω καὶ φύγε.

Καὶ τὸ λιοντάρι, μὴν ὑποφέροντας τὴ συγκατοίκηση, ἔφυγε.

147

Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους γέροντες τῆς Σκήτης ἀνηφόρισε νὰ πάει στὸ Τερεμοῦθιν. Κ' ἐκεῖ ποῦ κάθησε, γιὰ νὰ τὸν περιποιηθοῦν, τοῦ ἔφεραν —καθὼς τὸν εἶδαν πολὺ κουρασμένο— νὰ πιεῖ λίγο κρασί. Οἱ ἄλλοι μοναχοί, ἀπὸ τὰ γύρω μέρη, ὅταν ἔμαθαν πὼς ἔφτασε αὐτὸς ὁ Γέροντας, τοῦ ἔφεραν ἓνα δαιμονισμένο νὰ τὸν θεραπεύσει. Κι ἄρχισε τότε τὸ δαιμόνιο νὰ κοροϊδεύει τὸν Γέροντα καὶ νὰ τοῦ λέγει:

— Σὲ τοῦτον τὸ μπεκρὴ μὲ φέρατε;

Βέβαια, ὁ Γέροντας, ἀπὸ ταπεινοφροσύνη δὲν ἤθελε νὰ θεραπεύσει ἐκείνη τὴ στιγμή τὸν δαιμονισμένο· ἀλλὰ γιὰ νὰ ταπεινώσει τὸ δαιμόνιο τοῦ λέγει:

— Ἐχω τόση πίστη στὸ Χριστό, ποῦ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι πρὶν ἀκόμη τελειώσω πίνοντας αὐτὸ τὸ ποτήρι, προσευχόμενος, ἐσὺ θὰ ἔχεις βγεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο!

Καὶ μόλις ἄρχισε ὁ Γέροντας νὰ πίνει τὸ κρασί, τὸ δαιμόνιο ἔκραξε καὶ σπάραξε, λέγοντας:

— Μὲ καῖς καὶ μὲ φλογίζεις!

Καὶ πρὶν καλὰ-καλὰ τελειώσει τὸ ποτήρι τοῦ ὁ Γέρον-
τας, μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὸ δαιμόνιο βγήκε ἀπ' τὸν ἄρ-
ρωστο.

Κ'.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΕΤΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

γ'.

Ὁ ἄββᾶς Βιτίμιος εἶπε, πῶς ἄκουσε τὸν ἄββᾶ Μακάριο
νὰ διηγείται καὶ νὰ λέει:

«Κάποτε, πού ἔμενα στὴ Σκήτη, βλέπω νὰ ἔρχον-
ται δυὸ ξένοι μοναχοί, νεαρῆς ἡλικίας· ὁ ἓνας εἶχε γένηια,
τοῦ ἄλλου τότε ἄρχιζαν νὰ φυτρώνουν. Ἦρθαν, λοιπόν, σ'
ἐμένα καὶ μερῶτησαν:

— Ποῦ εἶναι τὸ κελλὶ τοῦ ἄββᾶ Μακαρίου;

Κ' ἐγὼ τοὺς ἀπάντησα:

— Τί τὸν θέλετε;

— Ἀκούσαμε πολλὰ γι' αὐτὸν καὶ γιὰ τὴ Σκήτη, μοῦ
εἶπαν, κ' ἤρθαμε νὰ τὸν ἰδοῦμε.

— Ἐγὼ εἶμαι, τοὺς λέγω.

Ἔβαλαν τότε μετάνοια καὶ μοῦ λένε:

— Θέλουμε νὰ μείνουμε κ' ἐμεῖς ἐδῶ, ἄββᾶ.

Ἐγὼ, βλέποντάς τους νεαροὺς καὶ καλομαθημένους
ἀκόμα, καὶ ἀπὸ πλουσιόσιπτα φερμένους, τοὺς λέγω:

— 'Εσεῖς δὲν μπορεῖτε νὰ μείνετ' ἐδῶ.

Τότε μοῦ λέει ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς δυό:

— 'Αφοῦ δὲν μπορούμε νὰ μείνουμ' ἐδῶ, θὰ φύγουμε νὰ πᾶμε κάπου ἄλλου.

'Εκείνη τῇ στιγμῇ σκέφτηκα κ' εἶπα μέσα μου: «γιατὶ νὰ τοὺς διώξω καὶ νὰ τοὺς σκανδαλίσω; Ὁ πολὺς κόπος θὰ τοὺς ἀναγκάσει νὰ φύγουν μόνοι τους». Τοὺς λέγω, λοιπόν:

— 'Ελᾶτε νὰ φτιάξετε κελλι μόνοι σας καὶ νὰ μείνετε ἂν θέλετε.

— Δεῖξε μας τόπο —μουῦ λένε— καὶ θὰ φτιάξουμε.

Τοὺς ἔδωκα, λοιπόν, ἕναν πέλεκου κ' ἕναν τορβᾶ με ψωμί καὶ λίγο ἀλάτι, καὶ τοὺς ἔδειξα μιὰ ξερόπετρα, λέγοντας:

— Πελεκῆστε ὅσο μπορεῖτ' ἐδῶ, κουβαλῆστε μετὰ ξύλα πέρ' ἀπ' τὸ βάλτο, σκεπάστε το καὶ καθῆστε.

'Εγὼ νόμιζα πῶς, βλέποντας τὸν πολὺ κόπο, θὰ ἔφευγαν. 'Εκείνοι, ὅμως, μὲ ρωτοῦν πάλι:

— Τί ἐργόχειρο δουλεύουν ἐδῶ οἱ μοναχοί;

— Τὸ πλέξιμο μὲ φοινικόφυλλα, τοὺς λέω.

Καὶ παίρνω μερικὰ φοινικόφυλλα ἀπ' τὸ βάλτο καὶ τοὺς δείχνω πῶς ἀρχίζει τὸ πλέξιμο καὶ πῶς πρέπει νὰ ράβουμε τὸ πλεχτό, γιὰ νὰ γίνει ζεμπίλι, ψάθα ἢ ὅ,τι ἄλλο. Καί, τέλος, τοὺς λέγω:

— Νὰ κάνετε καλάθια καὶ νὰ τὰ δίνετε στοὺς φύλακες νὰ τὰ πουλᾶνε, κ' ἐκείνοι θὰ σᾶς φέρνουνε τὸ ψωμί ποὺ σᾶς χρειάζεται.

Κ' ἔτσι τοὺς ἄφησα κ' ἔφυγα.

Κ' ἐκείνοι ἔμειναν, κ' ἔβαλαν σ' ἐφαρμογὴ ὅλα ὅσα τοὺς εἶχα πει. Κ' ἐπὶ τρία χρόνια δὲν μ' ἐπισκέφτηκαν καθόλου. Σκεφτόμουνα, λοιπόν, καὶ πολεμοῦσα μὲ τοὺς λογισμούς μου, λέγοντας: «πῶς νὰ πάει ἄρα γε ἡ πνευματικὴ

τους ἐργασία; Γιατὶ τόσον καιρό, δὲν ἤρθαν νὰ μὲ ρωτήσουν γιὰ τοὺς λογισμούς τους; 'Ενῶ σ' ἐμένα ἔρχονται γι' αὐτὸ τὸ λόγο κι ἀπὸ πολὺ μακριά, ἐτούτοι ποὺ εἶναι πιὸ κοντὰ οὔτε φάνηκαν καθόλου, μὰ κι οὔτε σ' ἄλλον Γέροντα πῆγαν, παρὰ μονάχα στὴν ἐκκλησία, κ' ἐκεῖ σιωπηλοὶ καὶ μόνο γιὰ νὰ μεταλάβουν». Καὶ προσευχήθηκα στὸ Θεό, ἀφοῦ νῆστεφα ὅλη τὴν ἐβδομάδα, νὰ μοῦ φανερώσει τὴν πνευματικὴ τους ἐργασία. Ὑστερ' ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐβδομάδα σηκώθηκα καὶ πῆγα, νὰ ἰδῶ πῶς τὰ περνοῦν. Κι ἀφοῦ χτύπησα τὴν πόρτα, μοῦ ἄνοιξαν καὶ μὲ χαιρέτισαν σιωπηλά. Μετὰ τὴν προσευχὴ, ἐκάθησα. Ὁ μεγαλύτερος τότε, κάνοντας νόημα στὸν μικρότερο νὰ βγεῖ, ἐκάθησε καὶ συνέχισε σιωπηρὰ τὸ ἐργόχειρό του. Κι ὅταν ἤρθε ἡ ἐνάτη ὥρα, σήμανε, κ' ἤρθε ὁ μικρότερος μοναχὸς κ' ἔφτιαξε κάποιον πρόχειρο φαγητὸ κ' ἔστρωσε τραπέζι, ὅταν τοῦ ἔκαμε νόημα ὁ μεγαλύτερος, βάζοντας στὸ τραπέζι τρία παξιμάδια καὶ στέκοντας σιωπηλός. Τότ' ἐγὼ εἶπα:

— Σηκωθῆτε νὰ φᾶμε.

Σηκωθήκαμε κ' οἱ τρεῖς κ' ἐφάγαμε. Ἐφερε καὶ τὸ κανάτι μὲ τὸ νερὸ καὶ ἤπιαμε. Ὅταν βράδιασε, μοῦ λένε:

— Θὰ φύγεις;

— Ὅχι, τοὺς ἀπάντησα. Θὰ κοιμηθῶ ἐδῶ.

Κ' ἔστρωσαν μιὰ ψάθα στὴ μιὰ γωνιὰ γιὰ μένα, ἐνῶ γιὰ κείνους ἔστρωσαν στὴν ἄλλη γωνιὰ. Ἐβγαλαν τὶς ζῶνες τους καὶ τὸ ζωνάρι μὲ τοὺς πολλοὺς σταυρούς, ποὺ εἶχαν ἀπ' τοὺς ὤμους δεμένο, καὶ ξάπλωσαν μαζί, ἀπέναντί μου. Ἐγὼ προσευχόμενα στὸ Θεὸ νὰ μοῦ ἀποκαλύψει τὴν πνευματικὴ τους ἐργασία καὶ τὴν ἀρετὴ τους. Καὶ τότε ἄνοιξε πάνω ἡ στέγη, κ' ἔγινε φῶς σὰ νὰ 'τανε ἡμέρα, αὐτοὶ ὅμως δὲν ἔβλεπαν τὸ φῶς. Καὶ μόλις πίστεψαν ὅτι μὲ πῆρε ὁ ὕπνος ἐμένα, σκουντάει ὁ μεγαλύτερος στὸ πλευρὸ τὸν μικρότερο καὶ σηκώνονται. Βάζουν ξανά τὶς ζῶνες

τους, ὅπως πρώτα, καὶ ἀπλώνουν τὰ χέρια τους στὸν οὐρανὸ καὶ προσεύχονταν. Ἐγὼ τοὺς ἔβλεπα, μὰ κείνοι δὲν μ' ἔβλεπαν. Εἶδα τότε τοὺς δαίμονες νὰ ἔρχονται καὶ νὰ περιτριγυρίζουν σὰν μύγες τὸ νεώτερο: ἄλλοι γύρω ἀπὸ τὸ στόμα του, ἄλλοι γύρω ἀπ' τὰ μάτια του. Κ' εἶδα ἓναν ἄγγελο Κυρίου, μὲ μιὰ πύρινη ρομφαία, νὰ φυλάγει τὸ μοναχὸ καὶ νὰ διώχνει ἀπὸ πάνω του τοὺς δαίμονες. Ἄλλὰ τὸν μεγαλύτερο μοναχὸ οὔτε νὰ πλησιάσουν κἄν δὲν μπορούσαν.

Ὅταν πιά πλησίαζε ἡ αὐγή, ξάπλωσαν νὰ κοιμηθοῦν. Καὶ τότε, ἐγὼ ἔκαμα πὼς ξύπνησα, κι αὐτοὶ ἐπίσης. Ὁ μεγαλύτερος ἄνοιξε τὸ στόμα του καὶ μοῦ λέγει τοῦτο μονάχα τὸ λόγο:

- Θέλεις νὰ φάουμε τοὺς δώδεκα Ψαλμούς;
- Ναί, τοῦ ἀπάντησα.

Κι ἀρχίζει ὁ μικρότερος νὰ φέλνει πέντε ψαλμούς, μαζὶ μ' ἕξι στίχους κ' ἓνα Ἀλληλουϊά. Καὶ σὲ κάθε στίχο ἔβλεπα νὰ βγαίνει μιὰ πύρινη λαμπάδ' ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ ν' ἀνεβαίνει πρὸς τὸν οὐρανό. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς καὶ ὁ μεγαλύτερος: ὅταν ἄνοιξε τὸ στόμα του νὰ φάλει, ἓνα σκοινὶ ἀπὸ φωτιὰ ἔβγαине κ' ἔφτανε ὡς τὸν οὐρανό! Εἶπα κ' ἐγὼ μερικοὺς ψαλμούς. Κι ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ φύγω, τοὺς λέω:

- Εὐχέσθε καὶ γιὰ μένα, σᾶς παρακαλῶ.

Ἐκεῖνοι μοῦ ἔβαλαν μετάνοια, σιωπῶντας πάντοτε.

Κ' ἔμαθα, πὼς ὁ μεγαλύτερος ἔφτασε σὲ μέτρα τελειότητος, ἐνῶ τὸν νεώτερο τὸν πολεμοῦσε ὁ ἐχθρὸς ἀκόμα.

Ἔστερ' ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς ἀναπαύτηκ' ἐν Κυρίῳ, καὶ σὲ τρεῖς μέρες καὶ ὁ μικρότερος».

Καὶ ὅταν ἀργότερα τύχαινε, συμπλήρωσε ὁ ἀββᾶς Βιτίμιος, νὰ ῥθοῦν καὶ νὰ ἐπισκεφθοῦν τίποτε γέροντες τὸν ἀββᾶ Μακάριο, ἐκεῖνος τοὺς ἔπαιρνε καὶ τοὺς πῆγαινε στὸ πέτρινο κελλί τους, λέγοντας:

— Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε ποῦ μαρτύρησαν οἱ δυὸ μικροὶ ξένοι μας.

γ'.

Κάποιος Γέροντας ἀναχωρητῆς εἶχε διηγηθεῖ στοὺς ἀδελφοὺς ποῦ ἔμεναν στὴ Ραϊθῶ, ὅπου ὑπάρχουν οἱ ἐβδομήντα συστάδες τῶν φοινικοδένδρων, κι ὅπου εἶχε μείνει ἄλλοτε κι ὁ Μωϋσῆς μετὰ τὸ λαὸ του, ὅταν ἐβγήκε ἀπ' τὴ γῆ τῆς Αἰγύπτου· ἔλεγε, λοιπόν, στὴ διήγησή του ὁ Γέροντας τ' ἀκόλουθα:

— Μιὰ φορὰ σκέφτηκα νὰ μπῶ καὶ νὰ προχωρήσω ὡς τὴν πιὸ βαθειὰ ἔρημο, μήπως εὔρω κάποιον ἀναχωρητῆ ποῦ νὰ δουλεύει γιὰ τὸ Χριστό, μὰ ποῦ νὰ ᾿χει προχωρήσει πιὸ πολὺ ἀπὸ μένα μέσα στὴν ἔρημο. Καί, περπατώντας ἐπὶ τέσσερις μέρες καὶ νύχτες, βρῆκα τέλος ἕνα σπήλαιο. Πλησίασα, κοίταξα μέσα, καὶ βλέπω ἕναν ἄνθρωπο νὰ κάθεται. Χτυπῶ, κατὰ τὴ συνήθεια τῶν μοναχῶν, γιὰ νὰ βγεῖ νὰ με χαιρετήσῃ, μὰ κεῖνος οὔτε ποῦ κουνήθηκε. Γιατ' εἶχε ἤδη ἀναπαυθεῖ ἐν Κυρίῳ. Ἐγὼ, δίχως νὰ πῶ τίποτε, προχωρῶ μέσα καὶ τὸν πιάνω ἀπ' τοὺς ὤμους, ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμή διαλύθηκε κ' ἔγινε σὰ σκόνη! Ὅταν ἔρριξα τὴ ματιά μου τριγύρω, εἶδα κρεμασμένο ἕνα κολόβιο, μὰ μόλις πῆγα νὰ τὸ ξεκρεμάσω διαλύθηκε, χωρὶς ν' ἀφήσῃ οὔτε ἴχνος ἀπ' τὸ σχέδιό του! Γεμάτος ἀπορία, βγήκ' ἀπὸ τὸ σπήλαιο καὶ διέσχισα τὴν ἔρημο. Κ' ἐκεῖ, προχωρώντας, βρῆκα μιὰ καινούργια σπηλιά καὶ ἴχνη ἀνθρώπου. Χάρηκα τότε καὶ

πλησίασα τῇ σπηλιά. Μὰ ὅταν χτύπησα, πάλι κανεὶς δὲν μοῦ ἀποκρίθηκε. Μπήκα καὶ δὲ βρήκα κανένα. Στάθηκα, λοιπόν, ἔξω ἀπὸ τῇ σπηλιά καὶ σκεφτόμουν: «πάντως, ὅπου κι ἂν ἔχει πάει, πρέπει νὰ ἐπιστρέφει ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ μόλις βραδιάσει». Καὶ καθὼς περνοῦσε ἡ ὥρα καὶ ἡ μέρα κόντευε νὰ τελειώσει, βλέπω βουβάλια νὰ ἔρχονται πρὸς τῇ σπηλιά καὶ ἀνάμεσά τους ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ, ὀλόγυμνος, ἔχοντας γιὰ μόνο σκέπασμα στ' ἀπόκρυφα μέλη τοῦ σώματός του τὰ μακριὰ μαλλιὰ του, ποὺ ἔπεφταν ὡς κάτω. Ὅταν πλησίασε ἀρκετά, νομίζοντας πὼς εἶμαι κάποιιο δαιμόνιο, στάθηκε σὲ στάση προσευχῆς, σηκώνοντας χέρια καὶ νοῦ πρὸς τὸν οὐρανό· κι αὐτό, γιὰτί —ὅπως ἔλεγε ἀργότερα— εἶχε ὑποφέρει πολλοὺς πειρασμοὺς καὶ πολέμους ἀπὸ τ' ἀκάθαρτα πνεύματα. Ἐγὼ τὸ κατάλαβα καὶ τοῦ φώναξα: «μὴ φοβᾶσαι, δούλε τοῦ Θεοῦ, κ' ἐγὼ ἄνθρωπος εἶμαι· κοίταξε τὰ ἴχνη, κ' ἔλα ψηλάφησέ με νὰ ἴδεις πὼς εἶμαι κ' ἐγὼ ἀπὸ αἷμα καὶ σάρκα!» Ὅταν τελείωσε τὴν προσευχὴ κ' εἶπε τὸ «Ἀμήν», γύρισε καὶ με κοίταξε. Κι ὅταν πιά βεβαιώθηκε πὼς ἦμουν ἄνθρωπος, παρηγορήθηκε καὶ με πῆρε μαζί του μέσα στὸ σπήλαιο. Σὲ μιὰ στιγμή με ρωτᾷ:

— Πὼς ἔφτασες ὡς ἐδῶ;

Κ' ἐγὼ τοῦ ἀπάντησα:

— Ἦθελα ν' ἀνταμῶσω τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτὸ ἔφτασα ὡς ἐτούτῃ τὴν ἔρημο. Κι ὁ Θεὸς δὲν ἀρνήθηκε νὰ ἐκπληρώσει τὸν πόθο μου αὐτόν.

Τότε τὸν ρώτησα κ' ἐγὼ, με τὴ σειρά μου:

— Κ' ἐσύ, πὼς βρέθηκες ἐδῶ; Πόσα χρόνια μένεις ἐδῶ; Μὲ τί τρέφεις; Καὶ πὼς περνᾷς ἔτσι, γυμνός, χωρὶς ἐνδύματα;

— Ἐγὼ, μοῦ ἀπάντησε, ἦμουν σ' ἓνα κοινόβιο τῆς Θηβαΐδας, κ' εἶχα γιὰ ἐργόχειρο νὰ ὑφαίνω λινάρι. Κ' ἐκεῖ

μοῦ μπήκε γιὰ καλὰ ἓνας λογισμὸς, ποὺ μοῦ ἔλεγε: «ἔβγα ἀπ' τὸ κοινόβιο καὶ πήγαινε νὰ ζήσεις μόνος σου· ἐκεῖ θὰ μπορεῖς καὶ νὰ ἡσυχάζεις, καὶ νὰ φιλοξενεῖς, καὶ ν' ἀποχτήσεις καὶ περισσότερα ἀπὸ τὸν κόπο τῶν χειρῶν σου». Καὶ μόλις συμφώνησα με τὸ λογισμό μου αὐτόν, ἔβαλα μπρὸς τὸ νέο ἔργο: ἔχτισα μοναστήρι, κ' εἶχα πολλοὺς ποὺ μοῦ ἔδιναν παραγγελίες γιὰ τὸ ἐργόχειρο. Καὶ καθὼς ἔβγαζα πολλὰ καὶ μοῦ ἔφερναν καὶ πλοῦσια δῶρα, ἔπιασα νὰ μοιράζω καὶ στοὺς φτωχοὺς καὶ στοὺς ξένους. Ὅμως, ὁ αἰώνιος ἐχθρὸς μας, ὁ διάβολος, ὅπως πάντα, με φθόνησε, ιδιαίτερα γιὰ τὴ μελλοντικὴ ἀνταπόδοση τῶν ὕσων ἀγαθῶν ἔργων ἔκανα, κ' ἔβαλε νὰ κάνω τ' ἀντίθετα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἤθελα. Ἔτσι, βλέποντας μιὰ μοναχὴ νὰ μοῦ παραγγέλνει ἓνα εἶδος ὑφάσματος, ὅταν τὸ τελείωσα καὶ τῆς τὸ παρέδωκα, τῆς βάζει στὸ μυαλὸ νὰ μοῦ παραγγελεῖ κι ἄλλο, κι ἄλλο. Καὶ καθὼς βλέπομασταν συχνὰ καὶ γνωριστήκαμε περισσότερο, πήραμε θάρρος ὁ ἓνας με τὸν ἄλλο: τὸ ἀγγιγμα τῶν χειρῶν, τὰ γέλια, ἡ συντροφιά καὶ οἱ κουβέντες —τέλος, κοιλοπονήσαμε, ὅπως λένε οἱ παλαιοί, καὶ γεννήσαμε τὴν ἁμαρτία! Κ' ἔμεινα, μαζί της ἁμαρτάνοντας, ἔξι ὀλόκληρους μῆνες, ὅποτε μοῦ ἔρθε ὁ ἄλλος λογισμὸς: «εἴτε σήμερα, εἴτε αὔριο, εἴτε ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια, θὰ πεθάνω καὶ θὰ κληθῶ ν' ἀντιμετωπίσω τὴν αἰώνια καταδίκη. Διότι, ἂν κανένας τιμωρεῖται σκληρὰ ἀπὸ τὸ νόμο γιὰτί διέφθειρε κάποιου ἀνθρώπου τὴ γυναῖκα, πόσο πιὸ μεγάλη τιμωρία δὲν ἀξίζει ἐκεῖνος, ποὺ διαφθείρει μιὰ νύμφη καὶ παρθένο τοῦ Χριστοῦ;!» Καὶ τότε, λοιπόν, ἔφυγα κρυφὰ κ' ἦρθα σ' αὐτὴ τὴν ἔρημο, ἀφήνοντάς τα ὅλα σ' ἐκείνη τὴ γυναῖκα. Φτάνοντας ἐδῶ, βρήκα τούτῃ τὴ σπηλιά κι αὐτὴ ἐκεῖ τὴν πηγὴ, κι αὐτόν τὸ φοίνικα, ποὺ κάνει τσαμπιά με δώδεκα χουρμάδες τὸ καθένα· κάθε μῆνα κάνει ἓνα τσαμπί, ποὺ μοῦ φθάνει νὰ περάσω τὶς τριάντα μέρες. Ὑστερ' ἀ-

πό αυτό, αρχίζει να ώριμάζει άλλο, τον άλλο μήνα άλλο... Ύστερα, μετά από λίγον καιρό άρχισαν να μεγαλώνουν οι τρίχες, τὰ μαλλιά μου, κ' έτσι, όταν έλειωσαν τὰ ρούχα μου, μ' αυτές τις τρίχες σκεπάζω τ' άπόκρυφα μέλη του σώματος.

Μετά, τόν ρώτησα, άν δυσκολεύτηκε πολύ στην άρχή, όταν είχε πρωτόρθει.

— Ναί, μου άπάντησε, στενοχωρήθηκα πάρα πολύ, πόνεσα κι άρρώστησα τόσο πολύ άπ' τὸ σηκώτι μου, πού δέν μπορούσα νὰ μείνω ὄρθιος, κ' ἤμουν κουλουριασμένος, πεσμένος μ' ὄλο τὸν πόνο μου κατάχαμα· καί μὴ μπορώντας πιά νὰ σταθῶ οὔτε γιὰ τὴν προσευχή, ἀπὸ τὸ χῶμα πού βρισκόμουν, ἐσπάραζα κ' ἐκραύγαζα πρὸς τὸ Θεό! Καί καθὼς βρισκόμουν μέσα στὴ σπηλιά, γεμάτος πόνο καί πολλή στενοχώρια, πού δέν μπορούσα μήτε νὰ βγῶ ἔξω, μήτε νὰ κουνηθῶ, βλέπω ἕναν ἄνδρα νὰ μπαίνει, νὰ στέκεται κοντά μου καί νὰ μου λέγει: «τί παθαίνεις;». Ἐγώ, σὰ νὰ πῆρα λίγη δύναμη ξαφνικά, τοῦ λέω: «μὲ πονάει ἐδῶ, στὸ σηκώτι μου». Τότε μὲ ξαναρωτᾷ: «γιὰ δεῖξε μου, πού ἀκριβῶς;». Κ' ἐγὼ τοῦ ἔδειξα τὸ σημεῖο, πού μὲ πέθαινε ἀπ' τὸν πόνο. Τότ' ἐκεῖνος, ἐνώνει τὰ δάχτυλα τοῦ χεριοῦ του καί μου κόβει, σάν μὲ ξίφος, στὸ σημεῖο ἐκεῖνο τὸ κορμί· βγάζει ἔξω τὸ σηκώτι καί μου δείχνει τὰ τραύματα· ἔξυσε σιγά-σιγά τὰ πληγωμένα κομμάτια μ' ἕνα κομμάτι πανί κ' ἔβγαλε τὸ σάπιο μέρος καί τὸ πύο. Ξανάβαλε στὴ θέση του πάλι τὸ σηκώτι μου καί μὲ τὸ χέρι του ἔκλεισε τὸ ἄνοιγμα. «Νά, πού ἔγιανες, μου λέγει· πρόσεξε ἀπὸ δῶ κ' ἐμπρός, νὰ δουλεύεις καί νὰ ὑπηρετεῖς, ὅπως πρέπει, τὸ δεσπότη Χριστό». Καί ἀπὸ τότε εἶμαι γερὸς καί μένω ἐδῶ δίχως πόνους κι ἀρρώστιες.

Ὅταν τελείωσε, τὸν παρακάλεσα νὰ μείνω στὸ σπήλαιο πού εἶχα ἰδεῖ νωρίτερα, μὰ ἐκεῖνος μου εἶπε, πὼς εἶναι

ἀδύνατο νὰ ὑποφέρω τις ἐπιθέσεις τῶν δαιμόνων. Κατάλαβα, πληροφορούμενος ἔνδον, πὼς εἶχε δίκιο, καί τὸν παρακάλεσα νὰ μοῦ δώσει τὴν εὐχή του καί νὰ φύγω. Κ' έτσι, πῆρα τὴν εὐχή του καί ἀναχώρησα.

Αὐτὰ ὅλα σὰς τὰ διηγήθηκα, μόνο γιὰ ψυχικὴν ὠφέλεια.

ιδ'.

Ἄλλος πάλι Γέροντας, πού εἶχε ἀξιωθεῖ νὰ γίνῃ Ἐπίσκοπος στὴν πόλη τῆς Ὁξυρύγχου, μᾶς διηγήθηκε τοῦτο ἐδῶ, καί ὅτι τάχα εἶχε συμβεῖ σὲ κάποιον ἄλλον.

— Μοῦ ἤρθε κάποτε στὸ νοῦ, εἶπε, νὰ μπῶ στὴν πιὸ κάτω καί βαθειά, τὴν ἐσώτερην ἔρημο, ὅπου βρίσκεται τὸ γένος τῶν Μαζίκων, καί νὰ ἰδῶ μήπως βρῶ κάποιον ἐκεῖ, ἀφοσιωμένο στὸ Χριστό. Πῆρα, λοιπόν, μαζί μου λίγα παξιμάδια καί νερό, γιὰ τέσσερις μέρες, καί ξεκίνησα. Ὅταν πιά πέρασαν οἱ τέσσερις μέρες καί τέλειωσε τὸ νερὸ μὲ τὰ παξιμάδια, δέν ἤξερα τί νὰ κάμω. Ἐρριξα τὴν ἐλπίδα μου στὸ Θεό, πῆρα θάρρος καί ξαναπῆρα πάλι τὸ δρόμο καί τὴν πορεία στὴν ἔρημο, ἐντελῶς νηστικός. Ὅμως, μὴν ὑποφέροντας ἄλλο τὴν κούραση καί τὴν πείνα, λιποθύμησα κ' ἔπεσα στὸ χῶμα, ἀναίσθητος. Ἐκεῖ αἰσθάνθηκα νὰ ῥχεται κάποιος, καί μὲ τὸ δάχτυλό του, ὅπως ὁ γιατρὸς μὲ τὸ νυστέρι, νὰ μοῦ ἀγγίζει τὰ χεῖλη, νὰ τὸ περνάει γύρω ἀπὸ τὰ μάτια μου, κι ἀμέσως πῆρα τόση δύναμη, πού νόμιζα πὼς δέν εἶχα καθόλου περπατήσει, μήτε πεινάσει! Μόλις εἶδα πὼς μοῦ ξανάρθε ἡ πρώτη δύναμη, σηκώθηκα καί κίνησα πάλι γιὰ τὴ βαθύτερη ἔρημο. Ἄλλά, ὕστερ' ἀπὸ ἄλλες τέσσερις ἡμέρες ἤρθε πάλι ἡ κούραση, ἡ πείνα, ἡ ἀτονία. Ἄπλωσα τότε τὰ χέρια μου στὸν οὐρανὸ γιὰ προσευχή. Καί

ιδού, πού ἔρχεται ξανά κείνος ὁ ἄνδρας, πού με εἶχε δυναμώσει πρὶν τέσσερις μέρες· ἔβαλε πάλι τὸ δάχτυλό του στὰ χεῖλη μου καὶ μ' ἔκαμε πάλι ὅπως πρῶτα. Ἔτσι, στερεωμένος γι' ἄλλη μιὰ φορά καὶ δυναμωμένος, ρίχτηκα πάλι στὴν πορεία γιὰ τὴν ἔρημο. Ὑστερα ἀπὸ δεκαεφτὰ μέρες, ἔφτασα σ' ἓναν τόπο με νερό, ἓνα φοῖνικα, καὶ μιὰ καλύβα. Ἐκεῖ βλέπω ἓναν ἄνδρα νὰ στέκεται γυμνός, ἔχοντας γιὰ μόνο ἔνδυμα τὰ κατάλευκα μαλλιά τῆς κεφαλῆς του, πού σ' ἔπιανε φόβος νὰ τὸν βλέπεις. Μόλις με εἶδε, ὕψωσε τὰ χέρια του σὲ προσευχή· κ' ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα, τελειώνοντας, με ρώτησε:

— Πῶς βρέθηκες ἐδῶ; Ὑπάρχει ἀκόμη ὁ κόσμος; Συνεχίζονται μήπως οἱ διωγμοί;

Κ' ἐγὼ τοῦ ἀπάντησα:

— Γιὰ νὰ γνωρίσω ἐσᾶς, Γέροντα, πού ἀληθινὰ δουλεύετε τὸ Χριστό, τὸ δεσπότη καὶ Κύριό μας, γι' αὐτὸ διασχίζω αὐτὴ τὴν ἔρημο. Ὅσο γιὰ τοὺς διωγμούς, πού με ρωτᾶς, με τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, σταμάτησαν. Πές μου, ὅμως, κ' ἐσύ, πῶς βρέθηκες σ' ἐτοῦτα τὰ μέρη;

Καὶ τότε, ἀνάμεσα σὲ κλάματα καὶ θρήνους, ἄρχισε νὰ μοῦ λέει:

— Ἐγὼ ἦμουν Ἐπίσκοπος, καὶ ὅταν ἔγινε διωγμὸς με πῆραν καὶ με βασάνισαν πολὺ· μὴ μπορώντας ν' ἀντέξω τὰ μαρτύρια ὡς τὸ τέλος, λύγισα καὶ θυσιάσα στὰ εἶδωλα. Μόλις, ὅμως, συνῆλθα ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ ἦρθα στὰ σύγκαλά μου, κατάλαβα τὴν παράβαση κ' ἔνοιωσα τὴν ἀσέβειά μου· τότε, λοιπόν, ἀποφάσισα νὰ ἔρθω ἐδῶ, σ' αὐτὴ τὴν ἔρημο, νὰ ζῆσω καὶ νὰ πεθάνω. Κ' ἐδῶ, ἔτσι πού με βλέπεις, πέρασα σαρανταεννιά ὀλόκληρα χρόνια, με προσευχὲς καὶ δεήσεις στὸ Θεό, μήπως συγχωρεθεῖ ἡ φοβερὴ ἐκείνη ἀμαρτία μου. Καὶ τὴν μὲν τροφή μου, μοῦ τὴ δίνει ὁ Θεός, ἀπ' τὸν καρπὸ αὐτοῦ τοῦ φοίνικα, μὰ ἡ παρηγοριά

πῶς ὁ Θεός με συγχώρεσε, δὲν ἔφτανε, κι ἄς τὴν καρτεροῦσα μ' ἐπιμονή κ' ὑπομονή ὀλάκερα σαρανταοχτῶ χρόνια! Ἐπὶ τέλους, αὐτὴν ἐδῶ τὴ χρονιά, ἐγνώρισα τὴν ἄνωθεν παρηγορία...

Καὶ καθὼς τὰ ἔλεγε αὐτά, τὸν βλέπω ξαφνικὰ νὰ σηκώνεται καὶ νὰ βγαίνει ἔξω τρέχοντας, κ' ἐκεῖ νὰ στέκεται σὲ στάση προσευχῆς ἐπὶ πολλὰς ὥρες. Σὰν τελείωσε τὴν προσευχή του, ἦρθε πάλι κοντά μου. Καὶ βλέποντας τὸ πρόσωπό του, ταράχτηκα καὶ φοβήθηκα μαζί: εἶχε γίνει ὀλόκληρος σὰν φωτιά! Κατάλαβε τὴν ταραχή μου, καὶ μοῦ λέει:

— Μὴ φοβᾶσαι. Γιατὶ ἐσένα σ' ἔστειλε ὁ Κύριος ἐδῶ, γιὰ νὰ κηδέφεις τὸ σῶμα μου.

Καὶ μόλις τελείωσε τὰ λόγια· αὐτά, ξάπλωσε κάτω, ἄπλωσε τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του, καὶ τελείωσε τὸν ἐπίγειο βίο του. Ἐκοφα τότε στὰ δυὸ τὸν δικό μου λεβίτωνα, πού φοροῦσα, κράτησα τὸν μισὸ γιὰ μένα, καὶ με τὸν ἄλλο μισὸ τύλιξα τὸ ἅγιο σῶμα του καὶ τὸ παράχωσα στὴ γῆ. Καὶ μόλις τελείωσα τὴν ταφή του, βλέπω τὸ φοῖνικα νὰ ξεραίνεται καὶ τὴν καλύβα του νὰ πέφτει. Τότε, γονάτισα καὶ προσευχήθηκα με πολλὰ δάκρυα στὸ Θεό, νὰ μοῦ ἀφήσει τοῦλάχιστο τὸ φοῖνικα, γιὰ νὰ περάσω τὸν ὑπόλοιπο χρόνο τῆς ζωῆς μου σ' ἐκεῖνο τὸν τόπο. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἰσακούστηκε· καὶ τότε εἶπα με τὸ νοῦ μου, πῶς δὲν ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ μείνω ἐκεῖ. Κι ἀφοῦ ἔκαμα πάλι τὴν προσευχή μου, πῆρα ξανά τὸ δρόμο γιὰ τὴν οἰκουμένη. Βλέπω τότε νὰ ξαναπαρουσιάζεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, πού με εἶχε ἀγγίξει στὰ χεῖλη, καὶ με τὸν ἴδιο τρόπο νὰ μοῦ δίνει πάλι δύναμη. Κ' ἔτσι μπόρεσα νὰ φτάσω ὡς τὸ σημεῖο, πού ἦταν οἱ ἀδελφοί μου. Κι ἀφοῦ τοὺς τὰ διηγήθηκα ὅλα ὅσα εἶδα, τοὺς παρακάλεσα νὰ μὴν ἀπελπίζονται, ἀλλὰ νὰ βρίσκουν τὸ Θεὸ με τὴν ὑπομονή τους.

ΙΕ΄.

Δώδεκα σοφοί και πολύ πνευματικοί αναχωρηται μαζεύτηκαν σέ μιὰ σύναξη, και ἀποφάσισαν νὰ ποῦν ὁ καθένας τους τὰ κατορθώματά του, τί ἔκαμε στό κελλί του και μέ ποιούς ἀσκητικούς ἀγῶνες πορεύτηκε τὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς.

1. Πρῶτος ἔλαβε τὸ λόγο ἓνας Γέροντας, ποῦ ἦταν πιὸ ἡλικιωμένος ἀπ' ὄλους.

— Ἐγώ, ἀδελφοί μου, ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ ἄρχισα τὸν ἥσυχο βίο τοῦ μοναχοῦ, ὄλο τὸν ἑαυτό μου τὸν ἐσταύρωσα γιὰ τὰ ἔξω πράγματα, ἐφαρμόζοντας τὸν λόγο τῆς Γραφῆς: «διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, και ἀπορρήψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν». Καὶ φτιάχνοντας κάτι σὰν τὸ τεῖχος ἀνάμεσα στὴν ψυχὴ μου και στὰ σωματικὰ πράγματα, εἶπα μέ τὸ νοῦ μου: ὅπως ἐκεῖνος ποῦ βρῖσκεται μέσ' ἀπὸ τὰ τεῖχη δὲν βλέπει αὐτὸ ποῦ βρῖσκεται ἀπ' ἔξω, ἔτσι κ' ἐσύ, μὴ θελήσεις ποτὲ νὰ ἰδεῖς τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, μὰ νὰ προσέχεις τὸν ἑαυτό σου, ἔχοντας ὄλες τὶς ἐλπίδες σου στὸ Θεό. Κ' ἔτσι βλέπω πάντα τὶς πονηρὲς ἐπιθυμίες σὰν τὶς ὀχιές και σὰν τὰ φίδια· κι ὅταν τὶς αἰσθάνομαι νὰ φυτρώνουν μέσα στὴν καρδιά μου, τὶς ἀντικρύζω κατὰματα, μέ αὐστηρότητα και φοβέρα, ποῦ ξεραίνονται ἀμέσως! Καὶ ποτὲ δὲν ἔπαφα νὰ ὀργίζομαι μέ τὸ σῶμα και τὴν ψυχὴ μου, γιὰ νὰ μὴν πράξουν τίποτε τὸ ἄσχημο, μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ.

.....
.....

12. Ὑστερα, τέλος, πῆρε τὸν λόγο και ὁ δωδέκατος και εἶπε:

— Κ' ἐσεῖς μέν, ὦ πατέρες, ἔχοντας ὁ καθένας οὐράνια

πολιτεία, ἔχετε ἀποχτήσει και οὐράνια φρονήματα. Κι αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου παράδοξο. Σὰς βλέπω ὄλους ἓνα μέ τὰ ἔργα σας, νὰ κυνηγᾶτε τὰ οὐράνια ἀγαθὰ, και — πῶς νὰ τὸ πῶ— ἔχετε βάλει φτερὰ στὸ νοῦ σας! Γιατί, πράγματι μετατεθήκατε δυναμικὰ και φύγατε ἀπὸ τὴ γῆ, ξεχωρίζοντας ἀπὸ αὐτὴν πέρα γιὰ πέρα τὸν ἑαυτό σας. Καὶ δὲν θὰ ἦταν σφάλμα, γιὰ τὴ γλώσσα μου, ἂν σὰς ὀνόμαζα ἐπίγειους ἀγγέλους ἢ ἀνθρώπους οὐρανίους! Κ' ἔτσι ἐγώ, κρίνοντας ἀνάξιο τὸν ἑαυτό μου νὰ παραβρῖσκεται μέ τέτοια συντροφιά, και βλέποντας καλὰ τὶς ἀμαρτίες μου, ποῦ ὅπου κι ἂν βρεθῶ τὶς ἀντικρύζω πάντα μπροστὰ μου, καταδικάζω τὸν ἑαυτό μου ἀπὸ τώρα γιὰ τὰ βάρη τῶν καταχθονίων, και τοῦ λέγω: «ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶς, μ' ἐκείνους ποῦ εἶναι σὰν ἐσένα, γιὰτι ἐκεῖ θὰ πᾶς ὕστερ' ἀπὸ λίγο, σὰν καταδικαστεῖς». Καὶ κατεβαίνοντας ἐκεῖ, βλέπω μερικὸς νὰ τρίζουν τὰ δόντια τους, και νὰ πηδοῦν μέ ὄλο τὸ κορμί τους, τρέμοντας ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια! Πέφτοντας, λοιπόν, μπρούμυτα στὴ γῆ και φιλώνοντας τὸ χῶμα, παρακαλῶ τὸ Θεό, νὰ μὴ μοῦ δώσει τὶς συμφορὲς αὐτῶν τῶν πειρασμῶν. Βλέπω, ὕστερα, και μιὰ πύρινη θάλασσα νὰ βράζει και νὰ κοχλάζει φοβερά, τὸ φύσημα και ἡ βοή της ν' ἀνεβαίνουν, μαζί μέ πύρινα μουγκρητὰ, ὡς τὸν οὐρανὸ, θὰ ἔλεγε κανεῖς· και μέσα στὴ φοβερὴ αὐτὴ θάλασσα νὰ βλέπεις ἀναρίθμητους ἀνθρώπους, ριγμένους ἀπὸ ἄγριους ἀγγέλους, κ' ἐκείνους ὄλους νὰ κλαῖν και νὰ θρηνοῦν μέ ξεφωνητὰ πικρότατα, τέτοια ποῦ κανεῖς δὲν ἔχει ἀκούσει στὴ γῆ, και νὰ καίγονται ὄλοι σὰν τὰ φρύγανα, ἐνῶ ὁ Θεὸς θὰ παίρνει ἀπὸ πάνω τους τὴ σπλαχνικὴ ματιὰ του ἐξ αἰτίας τῶν ἀμαρτιῶν τους. Καὶ βλέποντας ὄλ' αὐτὰ, θρηνώ γιὰ τὸ δυστυχημένο γένος τῶν ἀνθρώπων, και συλλογιέμαι: πῶς νὰ τολμήσει κανεῖς νὰ πεῖ λόγια ἢ νὰ προσέξει κάτι ἄλλο, τὴ στιγμή ποῦ ξέρει πόσα δεινὰ περιμένουν τὸν κόσμος; Κ' ἐγώ,

ΤΟ ΕΑΡ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

λοιπόν, δένω σ' αυτά τὸ νοῦ μου, κρατώντας διαρκῶς τὸ πένθος, γιὰ τὸ ὁποῖο μᾶς μίλησε ὁ Κύριος, λογαριάζοντας τὸν ἑαυτό μου ἀνάξιο καὶ γιὰ τὸν οὐρανὸ καὶ γιὰ τὴ γῆ, καὶ φιθυρίζοντας τὰ λόγια τῆς Γραφῆς: «τὰ δάκρυα μου ἔγιναν φωμὶ, γιὰ τὴν ἡμέρα καὶ τὴ νύχτα»...

ΚΑ΄

ΜΙΚΡΑ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

α΄

Ἐρώτησαν κάποιο Γέροντα:
— Τί εἶναι ἡ φιλαργυρία;
Κ' ἐκεῖνος τοὺς ἀπάντησε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο:

«Πρῶτα-πρῶτα, τὸ νὰ μὴν πιστεύεις πῶς ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ σέ σκέφτεται καὶ νὰ σέ φροντίζει. Δεύτερον, τὸ ν' ἀπελπίζεσαι γι' αὐτὰ ποὺ ὁ Θεὸς μᾶς ὑποσχέθηκε. Καὶ τρίτον, τὸ ν' ἀγαπᾶς τὶς βλαβερὲς ἡδονές».

β΄

Ἐρώτησαν τὸν ἴδιο Γέροντα:
— Τί εἶναι καταλαλιά;
Κ' ἐκεῖνος τοὺς ἀποκρίθηκε:
— Καταλαλιά εἶναι τὸ νὰ μὴν γνωρίζεις τὸ Θεὸ καὶ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ἔχεις φθόνον γιὰ τὸν πλησίον σου.

δ'

Ἐρωτήθηκε κάποιος Γέροντας, γιὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ εἶναι ὁ μοναχός. Κ' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε:

— Κατὰ τὴ γνώμη μου, νὰ ζεῖ σὰν νὰ εἶναι μόνος ἀπέναντι τοῦ Μόνου, δηλαδή τοῦ Θεοῦ.

ε'

Ἐνας νέος μοναχός ρώτησε τὸν Γέροντά του:

— Γιατὶ φοβοῦμαι, ὅταν περπατῶ μονάχος μου στὴν ἔρημο;

Κ' ἐκεῖνος τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Γιατὶ ἀκόμη ζεῖς.

ζ'

Ἐρώτησαν κάποιον Γέροντα:

— Γιατὶ δὲν ἔπρεσε ποτέ σου σὲ κατάσταση ἀμέλειας;

Κ' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε:

— Γιατὶ τὴν κάθε μέρα ποὺ ἔρχεται περιμένω νὰ πεθάνω.

ιδ'

Οἱ Γέροντες ἔλεγαν, πῶς τὸ στεφάνι τοῦ μοναχοῦ εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη. Συμβούλευαν, ἀκόμη, γιὰ κάθε λογισμό ποὺ σοῦ ἔρχεται, νὰ τὸν ρωτᾷς: «δικός μας εἶσαι ἢ τοῦ ἐχθροῦ;» Κ' ἐκεῖνος θὰ ὁμολογήσει ὅπωςδήποτε. Κ' ἔλεγαν, πῶς ἡ ψυχὴ εἶναι σὰν τὴν πηγὴ: ἅμα σκάφεις, καθαρίζεται· ἅμα γεμίσει χῶματα, ἐξαφανίζεται.

κβ'

Ἐνας Γέροντας, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, εἶπε καὶ τοῦτα τὰ λόγια:

Ἔσοσά μπόρεσα ν' ἀποχτήσω, δὲν τὰ ἔβαλα ὕστερα ποτέ σὲ δευτέρη μοῖρα.

Ὅπως ἡ γῆ δὲν πέφτει κάτω, ἔτσι κι αὐτὸς ποὺ ταπεινώνει τὸν ἑαυτό του δὲν πέφτει ποτέ.

Εἶναι μεγάλη ντροπὴ γιὰ τὸ μοναχό, ν' ἀφήσει τὴν ιδιόκτησία του, νὰ ξενιτευτεῖ ἀπὸ ἀγάπη στὸ Θεό, κ' ὕστερα νὰ γίνεῖ ἄξιος γιὰ τὴν κόλαση.

Τούτη ἡ γενεὰ δὲν ζητάει τὸ σήμερα, μὰ τὸ αὔριο.

Τὸ ἔργο μας εἶναι νὰ καίμε ξύλα.

Μὴ θέλεις νὰ εἶσαι ἀπ' ὄλους ἀκαταφρόνητος.

Ἡ ταπείνωση δὲν ὀργίζεται, κι οὔτε κ' ἐξοργίζει κανέναν.

Τὸ νὰ κάθεται ὁ μοναχός καλὰ στὸ κελλί του, τὸν γεμίζει ἀπ' ὄλα τ' ἀγαθὰ.

Ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνο τὸν ἄνθρωπο, ποὺ ἔχει βγάλει μεγαλύτερη φήμη καὶ ὄνομα ἀπὸ τὴν ἀρετὴ του.

Τὸ γέλιο καὶ τὸ θάρρος στὴ συντροφιά μοιάζουν μὲ τὴ φωτιὰ ποὺ ἀφανίζει τὰ καλάμια.

Ὅποιος βιάζει τὸν ἑαυτό του ἀπὸ ἀγάπη στὸ Θεό, γίνεται ὅμοιος μὲ τὸν ὁμολογητή.

Κι ὅποιος γίνεται μικρὸς χάριν τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν ὁ Κύριος θὰ τὸν καλέσει στὸ τραπέζι του.

κγ'

Ἐνας Γέροντας εἶπε:

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει μπρὸς στὰ μάτια του τὸ θάνατο τὴν κάθε ὥρα, αὐτὸς νικᾷ τὴν ἀμέλεια.

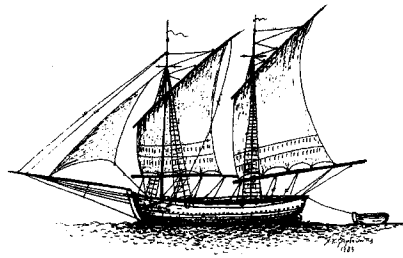
Αὐτὰ τὰ τρία ζητάει ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο: τὸ νοῦ, τὸ λόγο καὶ τὴν πράξη.

Τὰ μόνα πού χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος εἶναι αὐτὰ ἐδῶ: νὰ φοβᾶται τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ, νὰ μισεῖ τὴν ἁμαρτία, ν' ἀγαπᾶ τὴν ἀρετή, καὶ νὰ προσεύχεται πάντα στὸ Θεό.

κδ'.

Ἄλλος Γέροντας εἶπε:

Ὅπως ἀκριβῶς κουβαλοῦμε μαζί μας τὴν ἀναπνοή ἀπὸ τὴ μύτη, ὅπου καὶ νὰ πᾶμε, ἔτσι ἀκριβῶς ὀφείλουμε νὰ ἔχουμε μαζί μας, ὅπου καὶ νὰ ἴμαστε, τὸ φόβο τοῦ θανάτου καὶ τὰ δάκρυα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9
Α'. Παραινέσεις γιὰ τὴν τελειότητα (ιγ', ιστ' καὶ λγ')	15
Β'. Γιὰ τὴν ἡσυχία (ι', λ' καὶ λστ')	18
Γ'. Γιὰ τὴν κατάνυξη (δ', ιδ' καὶ λβ')	24
Δ'. Γιὰ τὴν ἐγκράτεια (κστ', λθ' καὶ σα')	31
Ε'. Γιὰ τὴν πορνεία (δ', ιδ', κστ' καὶ λζ')	36
ΣΤ'. Γιὰ τὴν ἀκτημοσύνη καὶ τὴ φιλαργυρία (ζ', λγ' καὶ κε')	47
Ζ'. Γιὰ τὴν ὑπομονή καὶ τὴν ἀνδρεία (ιζ', ν' καὶ ξα')	52
Η'. Γιὰ τὴν κενοδοξία (γ', ιδ' καὶ λ')	60
Θ'. Γιὰ τὴν κατάκριση (δ', η' καὶ ιζ')	68
Ι'. Γιὰ τὴ διάκριση (με', νγ' καὶ 4στ')	73
ΙΑ'. Γιὰ τὴ νήψη (η', λδ' καὶ 4β')	83
ΙΒ'. Γιὰ τὴν προσευχή (ι', ιβ' καὶ κα')	87
ΙΓ'. Γιὰ τὴ φιλοξενία καὶ τὴν ἐλεημοσύνη (ιδ', ιστ' καὶ ιζ')	93

ΙΔ'. Για την ύπακοή (κδ', κστ', κζ' και λβ')	99
ΙΕ'. Για την ταπεινοφροσύνη (ι', νθ' και ρβ')	107
ΙΣΤ'. Για την ανεξικακία και την πραότητα (ιζ', κστ', κη' και κθ')	117
ΙΖ'. Για την αγάπη (ιβ', ιε' και κη')	123
ΙΗ'. Για τους διορατικούς Γέροντες (ιβ', κβ', κζ' και λη')	129
ΙΘ'. Για θαυματουργούς Γέροντες (δ', ια', ιε' και ιστ')	142
Κ'. Για την ενάρετη πολιτεία διαφόρων Πατέρων (γ', ιγ', ιδ' και ιε')	149
ΚΑ'. Μικρά αποφθέγματα Γερόντων (α', β', δ', ε', ζ', ιδ', κβ', κγ' και κδ')	167

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΟ ΕΑΡ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ
 ΤΟΥ Π. Β. ΠΑΣΧΟΥ, ΣΤΟΙΧΕΙΟ-
 ΘΕΤΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ «ΠΟΡΕΙΑ»,
 ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 57, ΚΑΙ ΤΥΠΩ-
 ΘΗΚΕ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ ΣΤΙΣ
 ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΔΗΜ. ΜΑΥ-
 ΡΟΜΜΑΤΗ (ΜΙΧ. ΒΟΔΑ 150 -
 ΑΘΗΝΑ), ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ
 ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΑΚΡΙΤΑΣ» (ΕΦΕ-
 ΣΟΥ 24, 171 21 Ν. ΣΜΥΡΝΗ), ΤΟΝ
 ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ
 1986.

Τοῦ ἴδιου συγγραφέα
κυκλοφοροῦν ἀπό τίς Ἐκδόσεις μας

Στή σειρά "ΜΙΚΡΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ"

Α' ΤΟ ΒΑΡ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ, Ε' ἔκδοση
Β' ΜΕΛΙ ΤΟ ΕΚ ΠΕΤΡΑΣ, (Β' ἔκδοση)

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ, Δ' ἔκδοση

ΝΕΟΝ ΜΗΤΕΡΙΚΟΝ, Β' ἔκδοση

ΚΛΙΜΑΞ Η ΜΥΣΤΙΚΗ

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΓΙΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ (ΑΓ. ΣΕΡΓΙΟΣ ΡΑΝΤΟΝΕΖ)

ΑΙΜΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑ

ΑΝΕΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ

ΠΟΙΗΤΙΚΑ

ΜΙΚΡΟ ΨΑΛΤΗΡΙ, (ἔξαντλήθηκε)

ΕΡΩΔΙΟΣ ΦΙΛΑΜΑΡΤΗΜΩΝ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ "ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ"

Ἀγρυπνία στό Ἅγιον Ὄρος, Γ' ἔκδ., μοναχοῦ Μωυσοῦς,

Ἀθέατη Πλευρά τῆς Ρωσίας, Β' ἔκδ., Goritschewa,

Ἀνατολή, Ἀρχιμ. Νεκταρίου Ἀντωνοπούλου,

Ἄνθρωπος καί Κοινωνία, συλλογικός τόμος, ἐπιμέλεια Φωτίου,

Ἄνθρωπος καί Περιβάλλον, συλλογικός τόμος, ἐπιμέλεια Φωτίου,

Ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας στό Σύγχρονο Κόσμο, Β' ἔκδ., π. Schmemann,

Βιβλίο τοῦ Ἰωβ καί τοῦ Ἰωῆ, νεοελ. ἀπόδοση Θ. Παπαθανασόπουλου,

Γέροντας καί ἄλλες ἀποκαλυπτικές ἱστορίες, Πάσχου,

Γίγαντες Ταπεινοί, Γ' ἔκδ., Φ. Κόντογλου,

Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Β' ἔκδ., π. Meyendorff,

Γυναῖκες τῆς Ἐρήμου, Μικρό Γεροντικό Γ', Πάσχου,

Δρόμος τῶν Ἀσκητῶν, Γ' ἔκδ., Colliander,

Δύναμη τοῦ Ὄνόματος, ΣΤ' ἔκδ., Ἐπισκ. Καλλίστου Ware,

Ἔαρ τῆς Ἐρήμου, Μικρό Γεροντικό Α', Πάσχου,

Εἰσαγωγή στήν Καινή Διαθήκη, Παναγοπούλου,

Ἐκκλησιαστικός Κήρυκας, Τόμοι Α', Β', Γ', Δ', Ε',

Ἐκκλησιαστική Παιδεία, π. Καρδαμάκη,

Ἐνορία, συλλογικός τόμος,

Ἐνορία καί Μονή, π. Παχυγιαννάκη,

Ἐντός Ἡμῶν Βασιλεία, Ἐπισκ. Καλλίστου Ware,

Ἐπιστροφή, Γ' ἔκδ., Ἀρχιμ. Νεκταρίου,

Ἐρημνεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, Παναγοπούλου,

Ἢδονή-Ὀδύνη, Γ' ἔκδ., π. Εὐσεβίου (Βίττη),

Θέλει Τόλμη ἢ Προσευχή, Δ' ἔκδ., Μητρ. Bloom,

Ἰερά σκῆτη τῆς Ἁγίας Ἄννας,

Κλίμαξ ἡ Μυστική, Πάσχου,

Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, Γ' ἔκδ., Πάσχου,

Λατρεῖες Καταστροφικές, Β' ἔκδ., Λουκά,

Λόγια τῆς καρδιάς, Β' ἔκδ., Βασιλείου,

Μέγα Προσευχητάριον, Σιμωνώφ,

Μεγάλη Σαρακοστή, ΣΤ' ἔκδ., π. Schmemann,

Μικρό ἑορταστικό, Δ' ἔκδ., Φ. Κόντογλου,

Μικρό Ὀδοιπορικό Μεγ. Ἑβδομάδος, Β' ἔκδ., π. Schmemann,

Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἔπισκ. Καλλίστου Ware, σ. 568,

Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα, Β' ἔκδ., π. Καρδαμάκη,

Ὁρθοδοξία ὡς Πρόταση Ζωῆς, συλλογικός τόμος, ἐπιμελ. Δεληκωσαντή,

Παναγία τοῦ Δεκαπενταύγουστου, π. Καρδαμάκη,

Πιστεύω, π. Schmemann,

Πίστη μας, Γ' ἔκδ., Ἀρχιεπ. Φινλανδίας Παύλου,

Πορεία καί Συνάντηση, Ε' ἔκδ., Μητρ. Bloom,

Πορεία μου πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία, Β' ἔκδ., π. Deseille,

Πρὶν καί μετὰ τὸ Πάσχα, π. Φάρου,

Πρόκληση γιὰ Διάλογο, Β' ἔκδ., π. Καρδαμάκη,

Πρὸς Ἢδονῆς - Ὀδύνης Ὑπέρβαση, π. Εὐσεβίου (Βίττη),

Προσκυνητάρια Ἑλλ. Δρόμων, Χατζηφώτη,

Ὑπὲρ τῶν Ἀμαρτωλῶν, Σωτήρχου,

Χειμωνιάτικη Πασχαλιά, π. Норко,